

ÁRSSKÝRSLA

SAM

SAMTÖK
AFURÐASTÖÐVA Í
MJÓLKURIÐNAÐI

2004

**Aðalfundur
3. mars 2005**

ÁRSSKÝRSLA

2004

19. STARFSÁR SAM

Efnisyfirlit

	Bls.
Efnisyfirlit.....	1
Aðalfundur SAM 3. mars 2005	
Dagskrá	2
Atkvæðamagn mjólkurstöðvanna á aðalfundi SAM 3. mars 2005.....	2
Fulltrúar aðildarféлага á aðalfund 2005	3
Stjórn Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.....	4
Starfsmenn Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði	4
Endurskoðandi Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði	4
Yfirlit yfir stjórnir Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.....	5
SKÝRSLUR	
Skýrsla stjórnarformanns.....	7
Skýrsla framkvæmdastjóra um starfsemi SAM á árinu 2004	10
Starfsemi verðlagsnefndar búvöru á árinu 2004	12
ÁRSREIKNINGAR	14
VERÐTILFÆRSLUSJÓÐUR SAM 2004.....	27
UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2003/2004.....	28
INNVIÐTUN MJÓLKUR OG NÝTING FRAMLEIÐSLURÉTTAR	
Árin 2003 til 2004 og verðlagsárin 2002/2003 og 2003/2004	30
Nýttur framleiðsluréttur á verðlagsárunum 2002/2003 og 2003/2004.....	31
RÁÐSTÖFUN MJÓLKUR OG INNFLUTNINGUR	
Þróun sölu mjólkurvara á liðnum verðlagsárum	32
Þróun sölu mjólkurvara á liðnum árum.....	33
Sala umreiknuð í lítra mjólkur miðað við fitu og prótein.....	34
Sala nýmjólkur, léttmjólkur, undanrennu, fjörmjólkur og sælumjólkur	36
Innflutningur.....	36
Útflutningur	36
Birgðir viðbits, osta og dufts.....	37
Birgðir og umreiknuð ráðstöfun miðað við fitu	37
Birgðir og umreiknuð ráðstöfun miðað við prótein.....	38
GREIÐSLUR TIL FRAMLEIÐENDA	
Lágmarksverð (áður grundvallarverð) til bænda	39
Beingreiðslur ríkissjóðs	39
Greiðslur afurðastöðvanna	39
Þróun á verði mjólkur til framleiðenda	40
KOSTNAÐUR VIÐ MJÓLKURFLUTNINGA	
Beinn flutningskostnaður að mjólkursamlögum	40
GÆÐAKRÖFUR TIL HRÁMJÓLKUR FRÁ MJÓLKURFRAMLEIÐENDUM	
Gæðakröfur til hrámjólkur frá 1. apríl 2004	41
Gæðakröfur verða óbreyttar á árinu 2005	41
SAMÞYKKTIR OG SAMNINGAR	
Samþykktir Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.....	42
Samkomulag milli SAM og BÍ.....	44
Samþykktir fyrir Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins	46
REGLUGERÐIR	
Reglug. nr. 523/2004 um greiðslumark mjólkur á lögbýlum og beingreiðslur til bænda verðlagsárið 2004-2005.	47
LÖG	
Lög nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum með síðari breyting....	49

Aðalfundur SAM 3. mars 2005

DAGSKRÁ

1. Fundarsetning
2. Kjör starfsmanna fundarins
3. Skýrsla stjórnar - Magnús H. Sigurðsson
4. Skýrsla framkvæmdastjóra - Pálmi Vilhjálmsson
5. Lagðir fram reksturs- og efnahagsreikningar
6. Starfsskýrsla verðlagsnefndarfulltrúa - Hólmgeir Karlsson.
7. Umræður um skýrslur og reikninga.
8. Reikningar bornir undir atkvæði.
9. Ákvörðun um framlag til rekstrar félagsins 2005.
10. Kosning stjórnar
11. Kosning endurskoðanda og eins til vara.
12. Breyttar aðstæður við ákvörðun greiðslumarks - Pálmi Vilhjálmsson.
13. Önnur mál.

ATKVÆÐAMAGN MJÓLKURSTÖÐVANNA Á AÐALFUNDI SAM 3. MARS 2005

Skv. 10. gr. samþykkt Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði hefur hver afurðastöð eitt atkvæði á aðalfundi fyrir hverja byrjaða milljón lítra innveginna mjólkur miðað við næsta ár á undan. Samkvæmt innvigtun á árinu 2004 er atkvæðamagn hvernar afurðastöðvar eftirfarandi:

Afurðastöð	Innvigtun, ltr	Fjöldi atkvæða	Vægi atkvæða
Mjólkursamsalan	13.411.716	14	12,07%
Mjólkursamlagið Búðardal	6.929.278	7	6,03%
Mjólkursamlag Ísfirðinga	1.259.593	2	1,72%
Mjólkursamlag Húnavetninga	4.027.923	5	4,31%
Mjólkursamlag KS	10.676.966	11	9,48%
Norðurmjólk Akureyri	27.719.808	28	24,14%
Mjólkursamlag Vopnfirðinga hf	831.894	1	0,86%
Mjólkurstöðin Egilsstöðum	3.547.687	4	3,45%
Mjólkurbú Flóamanna	43.624.639	44	37,93%
Samtals	112.029.504	116	100,00%

FRÓDLAEIKSMOLAR FRÁ
STOFNÁRI SAMTAKA
AFURÐASTÖÐVA Í
MJÓLKURIÐNAÐI ÁRIÐ
1985:

11. júlí
Fyrsti undirbúningsfundur
að frumkvæði Landbúnaðar-
ráðuneytisins haldinn.

1. september
Staðgreiðsla hafin á mjólk
frá bændum og
lágmarksverð ákvarðað.

7. október
Samtökin stofnuð.

4. desember
Samtök afurðastöðva í
mjólkuiðnaði tekur þátt í
Markaðsnefnd
landbúnaðarins.

Fyrsta stjórn SAM
1985-1987:

Aðalmenn:
Óskar H. Gunnarsson
Guðlaugur Björgvinsson
Þórólfur Sveinsson
Grétar Símonarson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Þorsteinn Sveinsson

Varamenn:
Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Snorri Þorvaldsson
Indriði Albertsson
Birkir Friðbertsson
Hlífur Karlsson
Ólafur Friðriksson

Í fyrstu fjárhagsáætlun var
gert ráð fyrir 30%
verðbólgu.

FULLTRÚAR AÐILDARFÉLAGA Á AÐALFUND 2005

Skv. 10 gr. samþykktá Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði hefur hvert aðildarfélag rétt á að senda fleiri ein einn fulltrúa á aðalfundinn en aðeins einn fulltrúi fer með atkvæði félagsaðila. Við val fulltrúa aðildarféлага á aðalfund félagsins, er mælt til þess að fulltrúi komi frá sem flestum mjólkurframleiðsluvæðum og að a.m.k. einn fulltrúi komi fyrir hverjar 4 milljónir lítra innveginna mjólkur. Fulltrúar aðildarfélaganna á aðalfund 2005 eru eftirfarandi:

Aðildarfélag	Fjöldi atkvæða	Vægi atkvæða	Fulltrúar
Mjólkursamsalan - Reykjavík (14 atkvæði) - Búðardalur (7 atkvæði) - Blönduós (5 atkvæði)	26	22,4%	Magnús H. Sigurðsson Guðlaugur Björgvinsson Bjarni Jónsson Guðmundur Þorsteinsson Helgi Bergþórsson Skúli Einarsson Hörður Grímsson Sigurður Rúnar Friðjónsson Magnús Sigurðsson Páll Svavarsson
Mjólkursamlag Ísfirðinga	2	1,7%	Árni Brynjólfsson Halldór G. Guðlaugsson
Mjólkursamlag KS	11	9,5%	Þórólfur Gíslason Sigurjón R. Rafnsson Árni Sigurðsson Þórey Helgadóttir Snorri Evertsson
Norðurmjólk ehf	28	24,1%	Erlingur Teitsson Helgi Jóhannesson Jóhannes Jónsson Atli Friðbjörnsson Ásvaldur Þormóðsson Stefán Magnússon Hólmgeir Karlsson
Mjólkursamlag Vopnfirðinga hf	1	0,9%	Þórður Pálsson Halldór Georgsson
Mjólkurbú Flóamanna - Egilsstöðum (4 atkvæði) - Selfossi (44 atkvæði)	48	41,4%	Bjarni Jónsson Magnús H. Sigurðsson Egill Sigurðsson Gunnar Kr. Eiríksson Haraldur Þórarinnsson Birgir Guðmundsson Guðmundur Geir Gunnarsson Sigurður Mikaelsson Auðunn Hermannsson Jón Steinar Elísson Guttormur Metúsalemsson Garðar Eiríksson

Stjórn Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði 2003-2005

Magnús H. Sigurðsson
Formaður
Í stjórn frá 2001
(Varam.: Magnús Ólafsson)

Guðlaugur Björgvinsson
Varaformaður
Í stjórn frá 1985
(Varam.: Sigurður R. Friðjónsson)

Þórólfur Sveinsson
Ritari
Í stjórn frá 1985
(Varam.: Guðmundur Þorsteinsson)

Birgir Guðmundsson
Meðstjórnandi
Í stjórn frá 1987
(Varamaður: Bjarni Jónsson)

Haukur Halldórsson
Meðstjórnandi
Í stjórn frá 2001
(Varam.: Helgi Jóhannesson)

Þórólfur Gíslason
Meðstjórnandi
Í stjórn frá 2001
(Varam.: Snorri Evertsson)

Jón Júlíusson
Meðstjórnandi
Í stjórn frá 1997
(Varam.: Páll Svavarsson)

Starfsmenn Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði

Pálmi Vilhjálmsson
Framkvæmdastjóri
Hóf störf hjá SAM 1988

Jón Kristinn Baldursson
Hóf störf hjá SAM 1992

Bjarni Ragnar Brynjólfsson
Hóf störf hjá SAM 2003

Endurskoðandi Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði

Arnór Eggertsson löggiltur endurskoðandi

Varaendurskoðandi: Halldór Arason, löggiltur endurskoðandi

Yfirlit yfir stjórnir Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði

Stjórn SAM 1985 – 1987:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Grétar Símonarson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Þorsteinn Sveinsson

Varamenn

Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Snorri Þorvaldsson
Indriði Albertsson
Birkir Friðbertsson
Hlífur Karlsson
Ólafur Friðriksson

Fyrsta stjórn SAM. Frá vinstri, Jóhannes Geir Sigurgeirsson, Þorsteinn Sveinsson, Brynjólfur Sveinbergsson, Óskar H. Gunnarsson, Guðlaugur Björgvinsson, Þórólfur Sveinsson og Grétar Símonarson.

Stjórn SAM 1987 – 1989:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Þorsteinn Sveinsson

Varamenn

Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Snorri Þorvaldsson
Indriði Albertsson
Birkir Friðbertsson
Hlífur Karlsson
Ólafur Friðriksson

Stjórn SAM 1989 – 1991:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Þorsteinn Sveinsson

Varamenn

Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Snorri Þorvaldsson
Indriði Albertsson
Birkir Friðbertsson
Hlífur Karlsson
Páll Svavarsson

Stjórn SAM 1991 – 1993:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Þorsteinn Sveinsson

Varamenn

Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Indriði Albertsson
Snorri Þorvaldsson
Birkir Friðbertsson
Hlífur Karlsson
Páll Svavarsson

Stjórn SAM 1993 – 1995:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Guðmundur Steinar Björgmundsson

Varamenn

Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Indriði Albertsson
Kjartan G. Magnússon
Eiríkur Sigurðsson
Hlífar Karlsson
Páll Svavarsson

Stjórn SAM 1995 – 1997:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Guðmundur Steinar Björgmundsson

Varamenn

Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Indriði Albertsson
Kjartan G. Magnússon
Eiríkur Sigurðsson
Hlífar Karlsson
Páll Svavarsson

Stjórn SAM 1997 – 1999:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Brynjólfur Sveinbergsson
Jón Júlíusson

Varamenn

Þorsteinn Karlsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Guðmundur Þorsteinsson
Kjartan G. Magnússon
Snorri Evertsson
Hlífar Karlsson
Páll Svavarsson

Stjórn SAM 1999 – 2001:

Aðalmenn

Óskar H. Gunnarsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Jóhannes Geir Sigurgeirsson
Snorri Evertsson
Jón Júlíusson

Varamenn

Pálmi Vilhjálmsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Guðmundur Þorsteinsson
Kjartan G. Magnússon
Guðmundur Karlsson
Hlífar Karlsson
Páll Svavarsson

Stjórn SAM 2001 – 2003:

Aðalmenn

Magnús H. Sigurðsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Haukur Halldórsson
Þórólfur Gíslason
Jón Júlíusson

Varamenn

Magnús Ólafsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Guðmundur Þorsteinsson
Kjartan G. Magnússon
Helgi Jóhannesson
Snorri Evertsson
Páll Svavarsson

Stjórn SAM 2003 – 2005:

Aðalmenn

Magnús H. Sigurðsson, formaður
Guðlaugur Björgvinsson, varaformaður
Þórólfur Sveinsson, ritari
Birgir Guðmundsson
Haukur Halldórsson
Þórólfur Gíslason
Jón Júlíusson

Varamenn

Magnús Ólafsson
Sigurður Rúnar Friðjónsson
Guðmundur Þorsteinsson
Bjarni Jónsson
Helgi Jóhannesson
Snorri Evertsson
Páll Svavarsson

SKÝRSLA

STJÓRNARFORMANNS

FUNDIR STJÓRNAR Á liðnu starfsári hélt stjórnin 8 bókaða fundi auk aðalfundar. Í 2. gr. samþykktar samtakanna segir svo m.a. "Tilgangur félagsins er að sjá til þess að mjólkuriðnaðurinn í landinu verði rekinn á sem hagkvæmastan hátt með sameiginlegri skipulagningu og stjórnun". Þessi málaflokkur er því fyrirferðamikill á öllum stjórnarfundum þar sem tekin er fyrir mjólkurframleiðsla, sala mjólkur og mjólkurvara, birgðahald, framleiðsla og söluáætlanir. Þau mál önnur sem oft voru til umræðu á stjórnarfundum voru verðlagsmál, gerð nýs búvörusamnings í mjólk, verðtilfærsla, mjólkurreglugerð, erlend samskipti, fjölmiðlamál og málefni markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins.

FRAMLEIÐSLA OG SALA MJÓLKUR OG MJÓLKURVARA Á síðasta ári var mjólkurframleiðslan sú mesta síðan 1985, en hún var um 112 millj. lítrar. Einnig var framleiðslan jafnari eftir mánuðum nú en áður, en mest var hún í maí mánuði, eða 10,4 millj. lítra en minnst í október 8,3 millj. Þessi jöfnun mjólkurframleiðslunnar skilar sér í betri afkomu afurðarstöðvanna.

Greiðslumark mjólkur á verðlagsárinu 2003/2004 var 105 millj. lítrar en framleiðslan nam 109,7 millj. lítrum. Umfram-mjólk var því 4,7 millj. ltr. Vegna góðrar sölu mjólkurvara var ákveðið að greiða framleiðendum fullt afurðarstöðvaverð fyrir próteinhluta þriggja millj. lítra.

Meðalefnainnihald mjólkur á s.l. verðlagsári var 3,98% fita og 3,31% prótein. Efnainnihald viðmiðunarmjólkur í ár er það sama og í fyrra, 3,97% fita og 3,33% prótein.

FRÓÐLAEIKSMOLAR FRÁ LIÐINNI TÍÐ:

Árið 1986

Á aðalfundi 13. mars voru samþykktar tillögur um greiðslur fyrir umfram-mjólk og tímabundnar álagsgreiðslur á mjólkurinnlegg eftir árstíðum. Á fundinum kom einnig fram tillaga að samræmdu útliti mjólkurumbúða á landsvísu, sú tillaga var ekki afgreidd.

Fyrsti starfsmaðurinn, Hólmgeir Karlsson mjólkurverkfræðingur ráðinn til SAM.

SAM gerðist aðili að Upplýsingaþjónustu Landbúnaðarins við stofnun hennar 13. maí.

SAM gerðist aðili að Nordisk Bondeorganisation (NBC).

Árið 1987

Afurðastöðvaneftir óskaði liðsinnis SAM við útreikninga á hag-ræðingarmöguleikum.

Árið 1988

SAM gerðist aðili að IDF – International Dairy Federation.

Pálmi Vilhjálmsson mjólkurverkfræðingur tók við starfi Hólmgeirs hjá SAM.

Sala mjólkurvara var góð á sl. ári. Koma þar til góðar nýjungar og öflug markaðssetning. Á fitugrunni var salan 98,6 millj. lítrar sem er um 1,83% aukning frá fyrra ári. Próteinsala mjólkur var 109,5 millj. lítrar og jókst um 2,94% milli ára. Á þessum forsendum og á áætlunargerð SAM var ákveðið að auka greiðslumark mjólkur um 1 millj. lítra, eða úr 105 í 106 millj. lítra fyrir verðlagsárið 2004/2005. Þá hefur stjórn SAM lagt til að afurðastöðvarnar kaupi próteinhluta 4,5 millj. lítra umfram-mjólkur á yfirstandandi verðlagsári 2004/2005.

INNFLUTNINGUR OG ÚTFLUTNINGUR MJÓLKURVARA Samanlagður innflutningur mjólkurvara á árinu 2004 nam um 222 tonnum og dróst saman um 10 tonn milli árána 2003 og 2004. Innflutningur ferskra mjólkurvara var þar af um 74 tonn og dróst saman um 10 tonn – eða sem nemur heildarsamdrætti í innflutningi milli ára. Því varð innflutningur osta og annarra birgðavara nánast óbreyttur milli ára eða um 147 tonn.

Á árinu 2004 voru flutt út 657 tonn af mjólkurvörum á móti 786 tonnum á árinu 2003. Útflutningur dróst því saman um 129 tonn – eða um 16,4%. Útflutningur á viðbiti dróst saman um 205 tonn en útflutningur á mjólkurdufti jókst um 75 tonn milli ára.

VERÐLAGSMÁL MJÓLKUR Í lok árs 2004 var tekin sameiginleg ákvörðun í Verðlagsnefnd búvöru að afurðastöðvar tækju á sig 3,4% hækkun til mjólkurframleiðenda um áramótin 2004/2005, en reiknuð hækkunarþörf til mjólkurframleiðenda nam 4,85%. Jafnframt var sú ákvörðun tekin að reiknuð hækkunarþörf vinnslu- og dreifingarkostnaðar mjólkur, sem nam um 3,9%, yrði ekki sett út í verðlag mjólkurvara til

neytenda. Meginforsenda þessarar ákvörðunar var góð afkoma afurðastöðva á árinu 2003. Með þessari ákvörðun, um nýliðin áramót, er sú staðreynd ljós að síðustu almennu verðhækkunin í landinu sem settar hafa verið út í verðlag til neytenda, eru frá því í október 2002. Því má segja að mjólkur-urgeiri landbúnaðarins hafi skilað umtalsverðri hagræðingu til neytenda með ýmsum aðgerðum, framsækinni vöruþróun og markaðssetningu. Óhætt er að segja að þessar ákvarðanir í verðlagsmálum undan- gengin áramót hafi haft jákvæð áhrif á aðstæður við gerð búvörusamnings svo og við þá vinnu að fá í gegn þær lagabreytingar sem raun varð á.

MARKAÐSNEFND MJÓLKURIÐNAÐARINS

Markaðsnefndin starfaði að ýmsum málum hvað varðar sölu- og markaðsmál mjólkur á liðnu ári.

Má þar nefna hönnun á nýjum mjólkurum- búðum, sem taka mið af MUU-herferðinni, sem farið var af stað með 2003. Umbúðir þessar munu koma á markað á árinu 2005, á tímabilinu frá janúar og fram í júní. Nefndin réði ennfremur starfsmann í hluta- starf til að sjá um skólamjólkurmál. Mun starfsmaðurinn hafa aðsetur hjá Mjólkur- samsöluinni í Reykjavík.

Sem fyrr voru í nefndinni 4 fulltrúar skipaðir af SAM og einn tilnefndur af Landssambandi kúabænda. Nefndin hélt 13 bókaða fundi, auk fjölda funda um hin ýmsu málefni.

SAMSTARFSNEFND SAM OG BÍ Nefndin hélt tvo fundi á árinu. Nefndin gerir tillögur til ráðherra um rekstrarstyrki til mjólkur- samlaganna á Ísafirði og á Vopnafirði og jöfnun á flutningskostnaði mjólkur að afurðarstöð og millisvæðaflutninga milli afurðastöðva. Samstarfsnefndin fer yfir uppgjör mjólkur viðkomandi verðlagsárs og

FRÓDLAEIKSMOLAR FRÁ LIÐINNI TÍÐ:

Árið 1989

Tillögur afurðastöðva- nefndar um hagræð- ingu í mjólkuriðnaði kynntar "Rauða skýrsalan". Megin- áhersla til hagræðing- ar var fækkun mjólk- ursamlaga.

Fulltrúar SAM tilnefndir í nýja Afurða- stöðvanefnd 12. desember :

Óskar H. Gunnarsson, Guðmundur Þorsteins- son og Ari Teitsson.

Unnið var að nýjum reglum um greiðslu- fyrirkomulag fyrir mjólk á grundvelli efnainnihalds.

Árið 1990

Frá og með 1. septem- ber var í fyrsta skipti greitt fyrir mjólk frá bændum eftir efna- innihaldi og magni (35% eftir fitu, 15% próteini og 50% magn).

Unnið að endurskoð- un á útreikningum Af- urðarstöðvanefndar.

Unnið að endurskoðun mjólkurreglugerðar.

Árið 1991

Gula skýrslan um hagræðinu og breyt- ingar á skipulagi mjólkuriðnaðarins kynnt í mars. Meiri áhersla lögð á verka- skiptingu og eflingu sameiginlegrar stjórn- unar til að hagræða innan iðnaðarins.

staðfestir þann þátt er snýr að ráðstöfun mjólkur. Þá lét samstarfsnefndin gera úttekt á skráningarfyrirkomulagi móttækinn- ar mjólkur hjá afurðastöðvum, en unnið er að rafrænni skráningu hjá afurðastöðvum og samræmingu þar að lútandi.

NÝR SAMNINGUR UM STARFSSKILYRÐI TIL MJÓLKURFRAMLEIÐSLU 2005 - 2012

Eins og greint var frá á aðalfundi SAM 2004, hafði mikil vinna verið lögð í undirbúning nýs samnings um starfsskilyrði til mjólkur- framleiðslu – sk. búvörusamnings. Starfs- hópur um stefnumörkun skilaði skýrslu með tillögum til Landbúnaðaráherra í febrúar 2004. Vinna við gerð nýs búvörusamnings hófst í kjölfar þeirrar stefnumótunarvinnu. Án þess að vera beinn aðili að samningnum áttu Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði fulltrúa í þeirri vinnu sem fram fór við samningsgerðina. Þetta er í fyrsta sinn sem slíkt fyrirkomulag á sér stað. Það verður að teljast eðlilegur framgangsmáti þar sem mikið var fjallað um aðstæður mjólkur- vinnslunnar og lagabreytingar henni tengd- ar sem fylgdu í kjölfar samningsins. Í þeim lagabreytingum var m.a. tekið á þeirri rétt- aróvissu sem staðfest var í bréfi Landbún- aðarráðneytis í ágúst 2001. Það bréf byggðist á álitserð Samkeppnisstofnunar til Landbúnaðarráðneytisins sama ár.

Þær greinar laga nr. 99/1993 sem breyttust og snerta starfsumhverfi mjólkuriðnaðar eru m.a. eftirfarandi:

13. gr. " Þrátt fyrir ákvæði samkeppnis- laga er afurðastöðvum í mjólkuriðnaði heimilt að gera samninga sín á milli um verðtilfærslu milli tiltekinna afurða. Leggja skal slíka samninga fyrir verðlagsnefnd til upplýsingar. "

71 gr. " Þrátt fyrir ákvæði samkeppnislaga er afurðastöðvum í mjólkuriðnaði heimilt að

sameinast, gera með sér samkomulag um verkaskiptingu milli mjólkursamlaga að því er varðar framleiðslu einstakra mjólkurvara og hafa með sér annars konar samstarf til þess að halda niðri kostnaði við framleiðslu, geymslu og dreifingu mjólkurafurða. “

Hér eru því tekin af öll lagaleg tvímæli um heimildir afurðastöðva til að starfa á þeim grundvelli og umhverfi innanlands sem mjólkuriðnaðurinn hefur þróast í undangengin ár. Í greinargerð með frumvarpinu til breytinga á búvörulögunum segir m.a.:

“ Með breytingunum er verið að styrkja framangreindan grundvöll til hagræðingar og tryggja eðlilega að sú hagræðing njóti enn um sinn undanþágu frá gildissviði samkeppnislaga ef það er gert í þeim tilgangi að halda niðri kostnaði við framleiðslu, geymslu og dreifingu mjólkurafurða. Í breytingunni felst einnig að afurðastöðvarnar þurfa ekki lengur leyfi landbúnaðarráðherra til þess að sameinast, gera með sér samkomulag um verkaskiptingu milli mjólkursamlaga að því er varðar framleiðslu einstakra mjólkurvara og hafa með sér annars konar samstarf til samræmis við aukna ábyrgð afurðastöðvanna sjálfra á verðlagningu.”

Þessi lagabreyting er afar mikilvæg fyrir mjólkuriðnaðinn og einnig mjólkurframleiðendur því ekki má gleyma þeirri staðreynd að afurðastöðvarnar standa undir um 53% af afurðaverði mjólkurframleiðenda á hverjum tíma. Segja má að þær erfiðu aðstæður hvað varðar réttaróvissu mjólkuriðnaðarins, sem hafa verið í umfjöllun undangengin ár hjá SAM, hafi fengið ófyrirséða en afar farsæla lausn.

Þó þessum mikilvæga áfanga sé náð hvað varðar lagaumhverfi mjólkuriðnaðar verður að hafa í huga að samhliða er þrýst á um

FRÓÐLAEIKSMOLAR FRÁ LIÐINNI TÍÐ:

Árið 1992

Á aðalfundi var kynnt samkomulag um hagræðingarkröfu á mjólkuriðnaðinn og framkvæmd hennar, úreldingarstyrki og birgðauppgjör við upptöku beingreiðslna.

Jón K. Baldursson
mjólkurverkfræðingur
kom til starfa hjá SAM.

Beingreiðslur teknar
upp 1. september í
stað niðurgreiðslna.

Útflutningsbætur
ríkisins afnumdar frá
og með 1. september.

Ábyrgð ríkisins á afsetningu mjólkur (verðábyrgð) féll úr gildi 1. september.

Nýjar samþykktir fyrir SAM samþykktar á framhaldsaðalfundi 12. nóvember. Með þeim var SAM veitt víðtækari heimild til að koma fram sem sameiginlegur málsvari mjólkuriðnaðarins.

Mikið unnið að nýjum tillögum um verðtilfærslu með “Mjólkurpotti”.

Unnið að skipulagsmálum mjólkuriðnaðarins á Austurlandi.

frekari hagræðingu og lækkandi vöruverð til neytenda. Því verður áfram að leita allra leiða í þeim efnum, og nýta það lagaumhverfi sem mjólkuriðnaðinum hefur verið búið með áður nefndum breytingum. Á því liggur enginn vafi að til þess er ætlast m.a. af hinu opinbera, launþegahreyfingunni í landinu og einnig ef litið er til væntalegra breytinga í skuldbindingum okkar í alþjóðasamningum (WTO).

Að lokum vil ég þakka, stjórnarmönnum og starfsmönnum SAM fyrir gott samstarf, svo og fulltrúm Bændasamtaka Íslands og Landssambands kúabænda, fulltrúm landbúnaðarráðuneytis og öllum þeim aðilum í mjólkuriðnaði sem hafa komið að málefnum og störfum samtakanna á liðnu ári.

Magnús H. Sigurðsson
stjórnarformaður

Skýrsla framkvæmdastjóra um starfsemi SAM á árinu 2004

Auk reglubundinnar starfsemi SAM á árinu 2004, markaðist starf samtakanna mikið af undirbúningi og gerð nýs samnings um starfsskilyrði til mjólkurframleiðslu – Búvörusamnings. Skýrslu um stöðumat og stefnumótun í mjólkurframleiðslu var skilað til Landbúnaðarráðherra í febrúar 2004. Í kjölfarið hófst vinna við samningsgerð. Þó svo að SAM væri ekki beinn aðili að samningnum höfðu samtökin fulltrúa í þeirri vinnu sem fram fór. Það var mikilvægt að því fyrirkomulagi væri komið á þar sem m.a. var fjallað um breytingu á lagaumhverfi og starfsskilyrðum afurðastöðva.

Niðurstöðum samningagerðar og lagabreytinga hafa verið gerð skil og verður því ekki fjallað um það hér, en þó er rétt að nefna að megin niðurstaðan, sem snertir afurðastöðvar, er að réttaróvissu sem greinin var í var eytt með breytingum á búvörulögum nr. 99/1993. Með þessum lagabreytingum má segja að starfsumhverfi greinarinnar á innanlandsmarkaði hafi styrkst og óvissuþáttum verið eytt.

Þó svo að starfsskilyrði greinarinnar innanlands hafi styrkst með lagabreytingum á árinu, er ljóst að sömu aðstæður eru ekki uppi hvað varðar fyrirhugaðar breytingar á alþjóðasamningum um WTO. Ljóst er að á því sviði eru miklar breytingar í farvatninu og því mikilvægt að fylgjast með framvindu þeirra mála. Um mitt ár 2002 setti, Utanríkisráðuneytið á fót nefnd sem kanna á áhrif hugsanlegrar aðildar að ESB á Íslenskan landbúnað. Að nefndinni koma fulltrúar Utanríkisráðuneytis, Landbúnaðarráðuneytis og Bændasamtaka. Einnig eiga

FRÓÐLAEIKSMOLAR
FRÁ LIÐINNI TÍÐ:

Árið 1993

Framkvæmd á verðtilfærslu í hendur SAM frá 1. janúar.

Mjólkursamlagið á Patreksfirði hætti rekstri og Mjólkursamlagið í Búðardal fór að taka við mjólk frá framleiðendum svæðisins.

Mjólkursamslag Kf. FRAM skipti um eigendur og varð að Mjólkursamlagi Norðfirðinga ehf.

SAM tók við verkefnum Framleiðsluráðs landbúnaðarins er snéru að:

- framleiðslustjórnun;
- skýrslugerð og eftirliti með framleiðslu, sölu og birgðum;
- umreikningi framleiðslu og sölu á fitu- og próteingrunn;
- útreikningi á nýtingarstuðlum og
- samantekt á afkomutölum mjólkuriðnaðarins.

Frá 1. desember var einungis greitt fyrir hrámjólk eftir efnainnihaldi, 75% vegna próteins og 25% vegna fitu.

Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði fulltrúa í þeirri nefnd. Yfirgripsmikilli áfanga-skýrslu hefur verið skilað til Utanríkisráðherra.

Með þeirri skýrslu hefur verið unnin ákveðin grunnvinna við kortlagningu aðstæðna landbúnaðar í Evrópu og munu þær upplýsingar nýtast við frekari samburð á aðstæðum okkar við aðrar þjóðir í Evrópu. Ákveðið var að þessi starfshópur skyldi halda áfram vinnu sinni og hefur mikil vinna farið fram á undanförunum vikum. Áherslur starfshópsins beinast nú frekar að ýmsum þáttum sem snúa að núgildandi samningi um WTO og horfur í nýrri samningalotu.

Helstu reglubundnu viðfangsefni samtaka afurðastöðva eru eftirtalin, en auk þessa eru mörg önnur sértæk og tilfallandi viðfangsefni sem koma til úrlausnar hjá samtökunum á hverjum tíma:

1. Skýrsluhald um framleiðslu og ráðstöfun mjólkur.
2. Úrvinnsla- og birgðastjórnun - ráðstafanir vegna ostabirgða.
3. Innheimtur, fjárreiður og bókhald opinberra sjóða (Verðtilfærslusjóðir og Verðmiðlunarsjóður).
4. Tillögugerð um ráðstöfun flutningsjöfnunargjalds og rekstrarstyrkja.
5. Tillögugerð vegna ákvörðunar um árlegt greiðslumark í mjólkurframleiðslu.
6. Eftirlit með innheimtu ýmissra félagsgjalda afurðastöðvanna (SI/SA).
7. Umsjón og samræming á reglum um opinbera viðmiðun um mjólkurgæði.

8. Gæta sameiginlegra hagsmuna afurðastöðva vegna setningar ýmissra laga og reglugerða sem snerta starfsskilyrði fyrirtækjanna.
9. Upplýsingaöflun og úrvinnsla gagna vegna verðlagningar mjólkur og þátttaka í störfum Verðlagsnefndar búvöru. Umsjón með útreikningi á verðlagsmódeli vinnslukostnaðar og umsjón með gerð verðskrár mjólkurvara.
10. Þátttaka í ýmsum nefndum á vegum hins opinbera vegna ýmissra hagsmunapátta sem snúa að innlendum og erlendum samningum.
11. Árlegt uppgjör mjólkur og útflutnings á smjöri innan greiðslumarks.

UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2003/2004 Að loknu verðlagsári 2003/2004 fór fram reglubundið uppgjör umframmjólkur fyrir verðlagsárið 2003/2004. Uppgjörið var staðfest 5. október 2004. Þetta er ellefta mjólkuruppgjórið sem fram fer eftir að ábyrgð ríkissjóðs á afsetningu mjólkur féll niður. Nánar er fjallað um uppgjórið í ársskýrslunni.

ERLEND SAMSKIPTI Ísland er aðili að alþjóðlegu mjólkuriðnaðarsamtökunum – IDF. Aðalfundur var þessu sinn haldinn í Melbourne í Ástralíu. Fulltrúar úr mjólkuriðnaðinum voru á fundinum. Skv. venju snertu málefni þingsins ýmsa málaflokka m.a. mjólkurframleiðslu, vísindi og tækni, stefnumál og hagfræði o.fl.

Fulltrúar SAM sóttu fund NORDISK BRANSJEMÖTE sem haldinn var í Noregi, en þetta er samnorrænn fundur systursamtaka SAM. Í ár fer fundurinn fram á Íslandi. Þá sótti fulltrúi SAM ársfund NMSM, sem er samnorrænn samvinnuvettvangur um bætt

**FRÓÐLAEIKSMOLAR
FRÁ LIÐINNI TÍÐ:**

Árið 1994
Hagræðingarnefnd skipuð af Landbúnaðarráðherra til að fjalla um úreldingu mjólkursamlaganna og hagræðingu í rekstri þeirra.

Beiðni barst í árslok um að SAM léti framkvæma mat á hagkvæmni við að úrelða MSB

Árið 1995
Innflutningur mjólkurvara varð "frjáls" frá og með 1. júní.

Verkaskiptinganefnd fyrir mjólkuriðnaðinn var skipuð í júní.

Nefnd um verðtilfærslusjóð skilaði tillögum um verðtilfærslu.

Þátttaka SAM í norræna samstarfi NMSM ákveðin.

SAM tilnefndi fulltrúa í Fræðslunefnd mjólkuriðnaðarins í fyrsta sinn.

Frestur til úreldingar mjólkursamlaga fæst framlengdur til ársloka 1997.

Mjólkursamlagið í Borgarnesi hætti rekstri í lok árs.

Samkeppnisstofnun gerði athugasemdir við mjólkuriðnaðinn vegna verðákvarðana.

gæði hrámjólkur, en fundurinn var haldinn í Danmörku. Á undanförunum árum hefur það margsannað sig hversu mikil verðmæti eru fólgin í því að vera í jafn góðum tengslum, og raun ber vitni, við mjólkuriðnað á norðurlöndum. Verðmætin eru fyrst og fremst fólgin í greiðum aðgangi að sér-tækum upplýsingum varðandi ýmiss málefni mjólkurframleiðslu, úrvinnslu og markaðsmál mjólkurvara. Á tímum breytinga í alþjóðaviðskiptum er mjög mikilvægt að hafa aðgang að öflugum aðilum sem þessum. Þessir árlegu fundir hafa lagt grunninn að þeim góðu tengslum og greiða aðgangi að upplýsingum sem við höfum í dag hjá systursamtökum okkar á norðurlöndum.

ÝMIS ÖNNUR VERKEFNI FYRIR STJÓRN SAM OG AFURÐASTÖÐVAR Á árinu 2004 komu starfsmenn SAM að vinnslu ýmissra sér-tækra mála sem snerta hagsmuni einstakra félaga innan SAM svo og heildarhagsmuni greinarinnar. Vegna stöðu margra þátta sem snerta mjólkuriðnaðinn má eins búast við að næstu ár verði annasóm þar sem mörg veigamikil mál munu koma til álitu og ákvörðunar. Má þar nefna nýjan WTO samning sem er í vinnslu, en gegnið hefur verið frá rammasamningi þar sem meginlínur hafa verið settar. Þó á eftir að ganga frá nánari útfærslu hans, en þar er mikilvægt að hagsmunasamtök bænda og fyrirtækja þeirra fylgist grannt með málum og reyni að hafa þau áhrif sem mögulega eru við að tryggja hagsmuni greinarinnar eftir fremsta megni.

Að lokum vil ég þakka, stjórn og starfsmönnum SAM, starfsfólki afurðastöðva og öðrum samstarfsaðilum gott samstarf á árinu 2004.

Pálmi Vilhjálmsson, framkvæmdastjóri

Starfsemi verðlagsnefndar búvöru á árinu 2004

FUNDIR OG NEFNDARSKIPAN Verðlagsnefnd búvara – sexmannanefnd - hélt 3 fundi á árinu 2004, auk funda í undirnefndum.

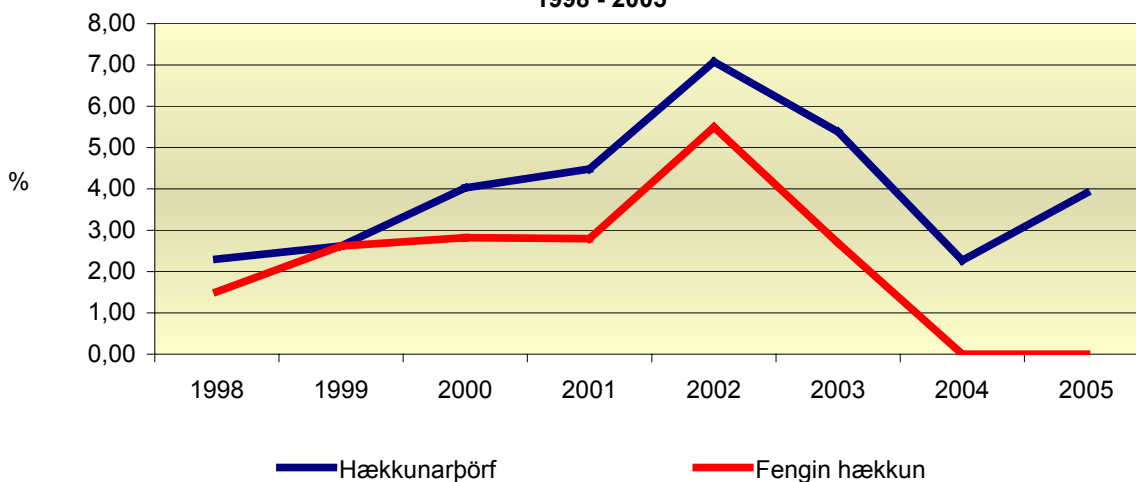
Nefndin er skipuð eftirfarandi fulltrúum: Frá Bændasamtökum Íslands, Haraldur Benediktsson og Þórólfur Sveinsson, til vara Hörður Hjartarson, sem sat (símleiðis) þá fundi þar sem kostnaðargrundvöllur sauðfjárbús var til umræðu, frá BSRB Elín Björg Jónsdóttir og Björn Snæbjörnsson skipaður af ASÍ. Frá Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði, Vilhelm Andersen og Hólmgeir Karlsson, til vara Pálmi Vilhjálmsson sem einnig sat fundi nefndarinnar. Formaður verðlagsnefndar er Ólafur Friðriksson skipaður af landbúnaðarráðherra.

STÖRF NEFNDARINNAR Á ÁRINU Helstu þættir í störfum nefndarinnar á árinu voru að fylgjast með breytingum á verðlagsgrundvelli kúabús ásamt verðlagsgrundvelli vinnslu- og dreifingarkostnaðar. Þá ræddi nefndin einnig hugsanlegar leiðir til að minnka enn frekar þörf á verðtilfærslu þannig að hún gæti rúmast innan ramma lögbundinnar verðtilfærslu.

VERÐÁKVARÐANIR NEFNDARINNAR Áhersla var lögð á að skoða rekstrarafkomu afurðastöðva á árinu 2003, en ákvörðun á vinnslu- og dreifingarkostnaði fyrir árið 2004 og 2005, tók m.a. mið af afkomu í rekstri greinarinnar 2003. Eins og áður var stuðst við skýrslu sem unnin var af Einari H. Einarssyni hjá Deloitte þar sem fram kemur hagnaður án uppbótageiðsla pr. lítra mjólkur. Skv. skýrslum Einars var hagnaður ársins 1999, kr. 4,35 pr. lítra, kr. 3,09 árið 2000, kr. 0,92 árið 2001, kr. 3,58 árið 2002 og 4,03 árið 2003.

Samkvæmt verðlagsgrundvelli kúabús átti verð á mjólk til bænda að hækka um 4,85% eða 3,92 kr pr. lítra 1. janúar 2005. Ákvörðun Verðlagsnefndar um hækkun til mjólkurframleiðenda varð hinsvegar hækkun um 3,4% eða 2,75 kr pr. lítra.

Mismunur á hækkunarþörf vinnslu- og dreifingarkostnaðar mjólkur (VD) og ákvörðun Verðlagsnefndar búvöru um hækkun á tímabilinu 1998 - 2005

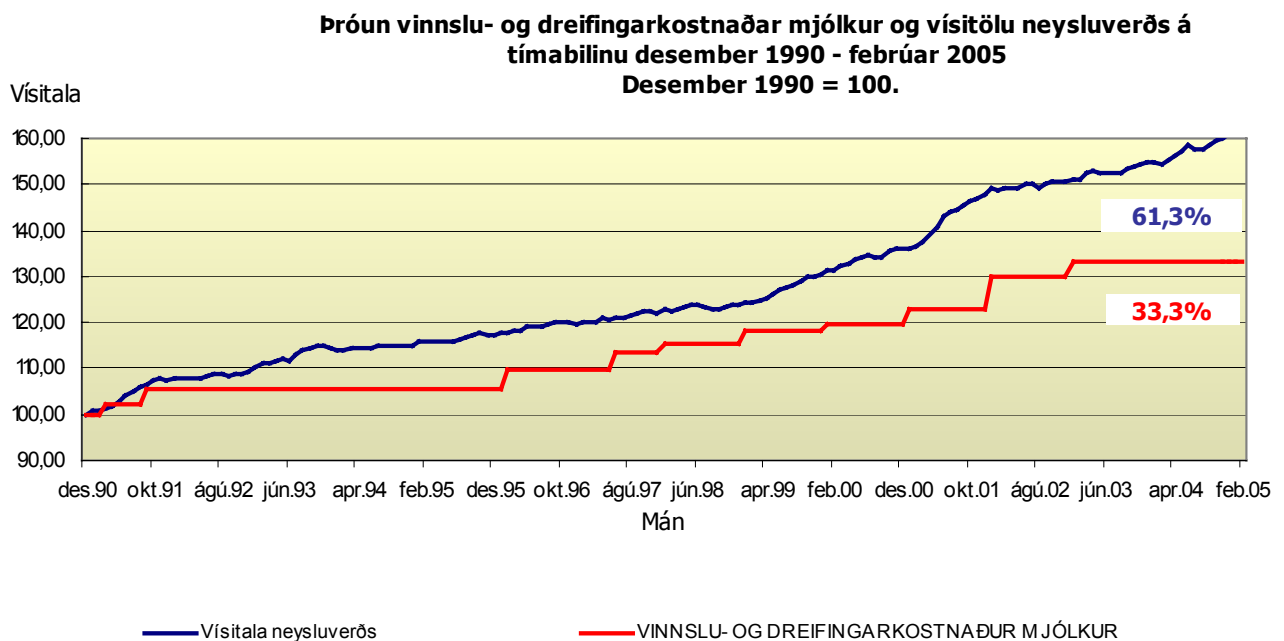

Samkvæmt verðlagsgrundvelli vinnslu- og dreifingarkostnaðar átti hann að hækka um 3,9% eða 0,82 kr pr. ltr. Verðlagsnefnd búvara samþykkti að hækka ekki vinnslu- og dreifingarkostnað 1. janúar 2005 og jafnframt að ekki kæmi til hækkunar á heildsöluverði vegna hækkunar á afurðastöðvaverði til bænda. Síðasta almenna verðbreyting mjólkurvara á heildsölustigi var 1. janúar 2003.

Á því tímabili sem er til viðmiðunar í verðmælingum þ.e. október 2003 – október 2004 hefur vísitala neysluverðs hækkað um 3,67%.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	98 -05
Reiknuð hækkunarþörf	2,30%	2,62%	4,02%	4,48%	7,08%	5,38%	2,27%	3,90%	32,05%
Hækkun skv. ákv. verðlagsnefndar	1,51%	2,62%	2,82%	2,80%	5,50%	2,69%	0,00%	0,00%	17,94%
- skerðing á hækkunarþörf - stig	-0,8%	0,0%	-1,2%	-1,7%	-1,6%	-2,7%	-2,3%	-3,9%	-14,1%

Á tímabilinu desember 1990 t.o.m. febrúar 2005 hefur vísitala neysluverðs hækkað um 61,3% en vinnslu- og dreifingarkostnaður um 33,33%

VERÐTILFÆRSLA Umfjöllun um verðtilfærslusjóði mjólkur var nokkuð fyrirferðaminni á árinu 2004 borið saman við árin þar á undan. Það má rekja til þess að réttaróvissa ríkti m.a. um tilvist verðtilfærslu SAM auk ýmissra annarra starfspátta mjólkuriðnaðar. Í maí voru samþykktar á Alþingi breytingar á búvörulögum nr. 99/1993. Með þeirri lagabreytingu var réttaróvissu eytt og þar með þeirri óvissu sem snéri m.a. að verðtilfærslu SAM. Ekki voru gerðar breytingar á gjaldskrá og fyrirkomulagi verðtilfærslu á árinu 2004. Þess má þó geta að verðtilfærslan og verðskrá hennar er til endurskoðunar hjá Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði.

Hólmgeir Karlsson
Vilhelm Andersen
Pálmi Vilhjálmsson

Ársreikningar Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði og Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins 2004

Áritun endurskoðenda	15
Skýrsla og áritun stjórnar	16
Ársreikningur Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði	17
Rekstrarreikningur	18
Efnahagsreikningur	19
Sjóðstreymi	20
Skýringar	21
Ársreikningur Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins	22
Rekstrarreikningur	23
Efnahagsreikningur	24
Sjóðstreymi	25
Skýringar	26

Áritun endurskoðanda

Til stjórnar Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.

Við höfum endurskoðað ársreikninga Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði og Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins fyrir árið 2004. Ársreikningarnir hafa að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymi, skýringar og sundurliðanir beggja aðila. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum samtakanna og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur. Ábyrgð okkar felst í því álitum sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar.

Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju á Íslandi en samkvæmt henni skal skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fáiast um að ársreikningurinn sé í meginatiðum annmarkalaus. Endurskoðunin felur í sér greiningaraðgerðir, úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem koma fram í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem notaðar eru við gerð ársreikningsins og mat á framsetningu hans í heild. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði og Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins á árinu 2004, efnahag þeirra 31. desember 2004 í samræmi við lög, samþykktir félaganna og góða reikningsskilavenju á Íslandi.

Reykjavík, 24. febrúar 2005

Deloitte hf.

Arnór Eggertsson
(*sign*)

Skýrsla og áritun stjórnar

Ársreikningur Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og á síðasta ári. Tekjur umfram gjöld á árinu sem yfirfærast til næsta árs nema kr. 527.358 og eigið fé í árslok er kr. 8.890.903.

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins lýtur stjórn samtakanna. Ársreikningur hennar er sjálfstæður hluti ársreikningsins.

Stjórn og framkvæmdastjóri Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði staðfesta hér með ársreikning samtakanna, fyrir árið 2004, með undirritun sinni.

Reykjavík, 24. febrúar 2005

Magnús H. Sigurðsson
(*sign*)

Guðlaugur Björgvinsson
(*sign*)

Þórólfur Sveinsson
(*sign*)

Birgir Guðmundsson
(*sign*)

Þórólfur Gíslason
(*sign*)

Jón Júlíusson
(*sign*)

Haukur Halldórsson
(*sign*)

Pálmi Vilhjálmsson
(*sign*)

Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði

Ársreikningur 2004

Rekstrarreikningur ársins 2004

	Skýr.	2004	2003
Rekstrartekjur			
Framlög afurðastöðva	2	22.405.901	21.676.819
Umsýslutekjur		9.939.437	6.448.472
Aðrar tekjur		<u>2.975.801</u>	<u>1.719.359</u>
		<u>35.321.139</u>	<u>29.844.650</u>
 Rekstrargjöld			
Laun og tengd gjöld		24.908.936	20.210.820
Ferðakostnaður		3.057.420	3.719.535
Félagsgjöld IDF		863.981	820.136
Funda og stjórnunarkostnaður		514.158	421.428
Tölvukostnaður		418.875	826.120
RALA rannsóknarverkefni		0	3.000.000
Annar rekstrarkostnaður		5.916.817	5.580.569
Afskriftir		<u>723.709</u>	<u>872.929</u>
		<u>36.403.896</u>	<u>35.451.537</u>
<i>Tap fyrir fjármunatekjur og fjármagnsgjöld</i>		(1.082.757)	(5.606.887)
 Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld			
Vaxtatekjur		<u>1.610.115</u>	<u>875.672</u>
		<u>1.610.115</u>	<u>875.672</u>
Hagnaður (tap) ársins		<u>527.358</u>	<u>(4.731.215)</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2004

Eignir			
Fastafjármunir	Skýr.	2004	2003
Bífreið		3.617.575	4.255.971
Áhöld		<u>199.062</u>	<u>284.375</u>
		<u>3.816.637</u>	<u>4.540.346</u>
Veltufjármunir			
Ýmsar skammtímakröfur		2.551.019	6.693.647
Verðtilfærslusjóður		0	12.829.412
Mjólkursamlög		34.797.296	29.340.485
Bankainnstæður		<u>105.648.451</u>	<u>3.802.165</u>
		<u>142.996.766</u>	<u>52.665.709</u>
	Eignir alls	<u>146.813.403</u>	<u>57.206.055</u>
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Eigið fé	4	<u>8.890.903</u>	<u>8.363.545</u>
	<i>Eigið fé alls</i>	<u>8.890.903</u>	<u>8.363.545</u>
Skuldir			
Verðtilfærslusjóður		20.563.224	0
Markaðsnefnd Mjólkuriðnaðarins		3.067.724	10.410.078
Skammtímalán		5.100.000	5.000.000
Ýmsar skammtímaskuldir		7.219.993	2.928.365
Geymslufé v. smjörútflutnings		<u>101.971.559</u>	<u>30.504.067</u>
	<i>Skuldir alls</i>	<u>137.922.500</u>	<u>48.842.510</u>
	Eigið fé og skuldir alls	<u>146.813.403</u>	<u>57.206.055</u>

Sjóðstreymi árið 2004

	Skýr.	2004	2003
Handbært fé frá rekstri (til rekstrar):			
Hagnaður (tap) ársins		527.358	(4.731.215)
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi:			
Afskriftir		723.709	872.929
Sölutap bifreiðar		<u>0</u>	<u>299.091</u>
Veltufé frá rekstri (til rekstrar)		<u>1.251.067</u>	<u>(3.559.195)</u>
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:			
Skammtímakröfur, lækkun (hækkun)		11.515.229	(9.636.205)
Skammtímaskuldir, lækkun (lækkun)		<u>89.079.990</u>	<u>(33.342.149)</u>
		<u>100.595.219</u>	<u>(42.978.354)</u>
Handbært fé frá rekstri (til rekstrar)		<u>101.846.286</u>	<u>(46.537.549)</u>
Fjárfestingarhreyfingar:			
Kaupverð tækja		0	(80.250)
Kaupverð bifreiðar		0	(5.007.025)
Söluverð bifreiðar		<u>0</u>	<u>2.367.095</u>
		<u>0</u>	<u>(2.720.180)</u>
Hækkun (lækkun) handbærs fjár		<u>101.846.286</u>	<u>(49.257.729)</u>
Handbært fé:			
Handbært fé í ársbyrjun		3.802.165	53.059.894
Handbært fé í árslok		<u>105.648.451</u>	<u>3.802.165</u>
Hækkun (lækkun) handbærs fjár		<u>101.846.286</u>	<u>(49.257.729)</u>

Skýringar

Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði

1. Dagsetning samþykka fyrir Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði er 12. nóvember 1992.

Tilgangur félagsins er að sjá til þess að mjólkuriðnaðurinn í landinu verði rekinn á sem hagkvæmastan hátt með sameiginlegri skipulagningu og stjórnun. Einnig að koma fram fyrir hönd mjólkurstöðvanna í landinu við framkvæmd gildandi búvörulaga og vera ráðgefandi um setningu reglugerða. Samtökin hafa með höndum verðtilfærslu milli afurðastöðva.

Allar afurðastöðvar, sem taka við mjólk beint frá mjólkurframleiðendum skulu eiga rétt á að gerast aðilar að félaginu.

Stjórn félagsins skal gera áætlun um kostnað við rekstur félagsins og skal þeim kostnaði skipt á afurðastöðvarnar í hlutfalli við mótttekið mjólkurmagn.

Stjórnin skal halda reikninga yfir tekjur og gjöld félagsins og reikningsárið skal vera almanaksárið.

Reikningsskilaaðferðir

2. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga samkvæmt almennum reikningsskilaaðferðum og með hliðstæðum hætti og árið áður.

Tekjur Samtaka afurðastöðva ákvarðast af innvegnum mjólkurmagni. Á árinu 2004 var gjaldið 20 aurar fyrir hvern innveginn lítra.

Uppgjör vegna umframmjólkur á verðlagsárinu 2003/2004 er unnið á vegum Samtaka afurðastöðvanna og staðfest af fulltrúum afurðastöðva og mjólkurframleiðenda í samstarfsnefnd SAM og BÍ.

Á vegum samtakanna starfar verðtilfærslusjóður sem hefur það hlutverk að jafna framlegð einstakra afurða mjólkursamlaganna samkvæmt ákveðnu verðtilfærslukerfi. Einnig annast sjóðurinn innheimtu á "markaðsgjaldi" og í árslok var ráðstafað kr. 17.080 þús.kr. umfram innheimtar og er sú fjárhæð dregin frá skuld við verðtilfærslusjóð.

Skattamál

3. Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði er ekki sjálfstæður skattaðili. Eignarskattsstofni og tekjuskattsstofni samtakanna er skipt á eigendur í sömu hlutföllum og framlögum á árinu.

Eigið fé

4. Breytingar á eigin fé

	2004	2003
Eigið fé, yfirfært frá fyrra ári	8.363.545	13.094.760
Tekjur umfram gjöld (gjöld umfram tekjur)	<u>527.358</u>	<u>(4.731.215)</u>
	<u>8.890.903</u>	<u>8.363.545</u>

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins

Ársreikningur 2004

Rekstrarreikningur ársins 2004

	2004	2003
Rekstrartekjur		
Framlög mjólkursamlaga	54.441.598	43.876.861
Sala bæklinga	<u>51.584</u>	<u>155.744</u>
	<u>54.493.182</u>	<u>44.032.605</u>
Rekstrargjöld		
Auglýsingakostnaður	46.672.391	42.334.856
Annar rekstrarkostnaður	<u>2.757.453</u>	<u>2.433.111</u>
	<u>49.429.844</u>	<u>44.767.967</u>
<i>Hagnaður (tap) fyrir vexti</i>	5.063.338	(735.362)
Vextir		
Vaxtagjöld	(2.254)	(11.036)
Vaxtatekjur	<u>554.954</u>	<u>746.398</u>
	<u>552.700</u>	<u>735.362</u>
Tekjur umfram gjöld	<u>5.616.038</u>	<u>0</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2004

	2004	2003
Eignir		
Veltufjármunir		
Birgðir	96.000	136.000
Skammtímakröfur	2.510.512	74.639
Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði	1.883.415	10.410.078
Bankainnstæður	<u>12.278.699</u>	<u>3.830.927</u>
Eignir alls	<u>16.768.626</u>	<u>14.451.644</u>
Eigið fé og skuldir		
Eigið fé		
Óráðstafað eigið fé	<u>5.616.038</u>	<u>0</u>
Eigið fé alls	<u>5.616.038</u>	<u>0</u>
Skuldir		
Ógreiddir reikningar	284.040	1.487.434
Ólokin verkefni	4.000.000	1.830.879
Osta- og smjörsalan sf.	<u>6.868.548</u>	<u>11.133.331</u>
Skuldir alls	<u>11.152.588</u>	<u>14.451.644</u>
Eigið fé og skuldir alls	<u>16.768.626</u>	<u>14.451.644</u>

Sjóðstreymi árið 2004

	2004	2003
Rekstrarhreyfingar		
(Tap) hagnaður ársins	5.616.038	0
<i>Breyting rekstrartengdra eigna og skulda</i>		
Birgðir	40.000	124.000
Skammtímakröfur	6.090.790	2.236.604
Skammtímaskuldir	(5.468.177)	9.549.438
Ólokin verkefni	<u>2.169.121</u>	<u>(22.753.006)</u>
Handbært fé frá rekstri (til reksturs)	<u>8.447.772</u>	<u>(10.842.964)</u>
Handbært fé		
Handbært fé í ársbyrjun	3.830.927	14.673.891
Handbært fé í árslok	<u>12.278.699</u>	<u>3.830.927</u>
Hækkun (lækkun) handbærs fjár	<u>8.447.772</u>	<u>(10.842.964)</u>

Skýringar

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins

1. Dagsetning samþykktar fyrir Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins er 12. desember 2000.

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins er nefnd skipuð af Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) og Landssambandi kúabænda (LK). Nefndin lýtur yfirstjórn Samtakanna. Hlutverk nefndarinnar er víðtækt kynningar-, upplýsinga- og fræðslustarf fyrir mjólk og grunnvörur mjólkuriðnaðarins.

Tekjur Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins ákvarðast af innvegna og seldu mjólkurmagni mjólkursamlaganna og kostnaði nefndarinnar er skipt á milli þeirra í sömu hlutföllum.

Bókhald og fjárreiður nefndarinnar eru hjá SAM, en algjörlega aðskilið frá öðrum umsvifum samtakanna.

Ársskýrsla og ársuppgjör nefndarinnar eru lagður fram á aðalfundi SAM.

Reikningsskilaaðferðir

2. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga samkvæmt almennum reikningsskilaaðferðum og er með hliðstæðum hætti og árið áður.

Birgðir eru metnar á kostnaðarverði.

3. Eigið fé

Yfirfært frá fyrra ári	0
Tekjur umfram gjöld	<u>5.616.038</u>
	<u>5.616.038</u>

Skattamál

4. Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins er ekki sjálfstæður skattaðili. Eignarskattsstofni og tekjuskattsstofni nefndarinnar er skipt á eigendur í sömu hlutföllum og framlögum mjólkursamlaganna á árinu.

Annað

5. Markaðsnefndin hefur gert samstarfssamninga við nokkra aðila sem fela í sér skuldbindingar fram til ársins 2005. Helstu verkefni eru rannsóknarverkefni Háskóla Íslands og Landsspítalans í næringarfræði og styrkveiting til Beinverndarsamtakanna.

VERÐTILFÆRSLUSJÓÐUR SAM 2004

Verðtilfærsla milli mjólkurvara er tvískipt, lögbundin verðtilfærsla og verðtilfærsla SAM. Lögbundin verðtilfærsla er í forsjá Bændasamtakanna og er gerður sérstakur ársreikningur vegna hennar. Verðtilfærsla SAM er hins vegar í forsjá SAM og því með í ársreikningi SAM og er fjallað nánar um hana hér.

Í verðtilfærslusjóð SAM eru innheimt vörutengd gjöld af sýrðum vörum (jógúrt og skyldum vörum), rjóma, sérostum og nýmjólkurdufti og nam þessi innheimta um 221 millj. kr. Greitt var úr sjóðnum vegna sölu á nýmjólk, skóladreitli, iðnaðarrjóma, skyri, smjörva, léttviðbiti og mögrum ostum (Gouda 17%, Mozzarella og Gouda 11%), iðnaðarnýmjólkurdufti og kálfafóðri.

Eftirfarandi er yfirlit yfir inn- og útgreiðslur úr verðtilfærslusjóði SAM á árinu 2004 samanborið við 2003:

	2004	%	2003	%
Inngreiðslur:				
Yfirfært frá fyrra ári	-166.825	-0,06%	-22.188.053	-10,30%
Verðtilfærsla af útflutningsfé	42.515.318	16,14%	21.971.981	10,20%
Innheimt verðtilfærsla	221.072.070	83,92%	215.656.263	100,10%
Samtals til ráðstöfunar	263.419.563	100,00%	215.440.191	100,00%
Útgreiðslur:				
Greidd verðtilfærsla til afurðastöðva	84.114.609	37,26%	88.824.837	41,20%
Niðurgreiðsla skóladreitill	1.514.208	0,67%	2.072.8084	0,96%
Niðurgreiðsla iðnaðardufts	113.807.005	50,41%	103.656.351	48,08%
Niðurgreiðsla iðnaðarrjóma	23.024.773	10,20%	21.053.020	9,76%
Annað	3.316.081	1,47%	0	0,00%
Samtals ráðstafað	225.776.676	100,00%	215.607.016	100,00%
Afgangur/(-vöntun) fært til næsta árs	37.642.887		(-166.825)	

Velta verðtilfærslusjóðs SAM var nokkuð meiri árið 2004 en árið 2003. Kemur það af nokkuð meiri innheimtu af útflutningsfé en áður. Burtséð frá verðtilfærslu af útflutningsfé þá var venjuleg innheimta um 4,7 milljónum minni en útgreiðslur en árið 2003 var nær fullkomið jafnvægi milli þessara liða. Afgangur í lok árs 2004 nam um 37,6 milljónum króna.

FRÓÐLAEIKSMOLAR FRÁ LIÐINNI TÍÐ:

Árið 1996

Bónus kærði mjólkur-iðnaðinn til Samkeppnisstofnunar og krafðist magnafsláttar á vörur utan verðákvarðana fimm-mannanefndar.

Mjólkursamlag KASK á Höfn hætti starfsemi í lok árs.

Mjólkursamlag Norðfirðinga gekk úr SAM í lok árs.

Árið 1997

Magnafsláttarkerfi komið á 1. október samkvæmt kröfu Samkeppnisstofnunar.

IDF ráðstefna var haldin á Íslandi 27. – 30. ágúst.

Nýr búvörusamningur gerður til 7 ára.

Árið 1998

Ný lög um mjólkurframleiðslu frá 1. september. Verðtilfærsla lögbundin og ný verðlagsnefnd búvara í stað bæði fimm- og sexmannanefndar.

Námskeið fyrir mjólkurbílstjóra voru haldin víða um land.

Reglur um greiðslur fyrir úrvalsmjók samþykktar en lagt í hendur aðilarfélaga að ákveða hvort þau greiddu eftir þeim.

UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2003/2004

Á síðasta verðlagsári 2003/2004 nam framleiðsla mjólkur 109.735 þús. lítrum. Greiðslumark verðlagsársins var 105.000 þús. lítrar, og því varð umfram mjólk verðlagsársins 4.735 þús. lítrar. Fyrir á árinu 2004 hafði stjórn SAM ákveðið að kaupa próteinhluta úr 3.000 þús. lítrum af umfram mjólk til ráðstöfunar á innanlandsmarkaði. Við umfram mjólkuruppgjörið 2003/2004 fór fram, í fyrsta sinn, ráðstöfun sem tók mið af skiptingu próteinhluta umfram mjólkur á innanlandsmarkað annars vegar og til útflutnings hins vegar. Gert var ráð fyrir að próteinhluti fyrir áður ákveðnar 3 millj. ltr. umfram mjólkur yrðu nýttar á innanlandsmarkaði og afgangurinn, um 1,73 millj. ltr. færu því til útflutnings. Uppgjör gagnvart framleiðendum fór fram skv. áður útgefnum reglum um forgang nýtingar hvers greiðslumarkshafa og nýtingu umfram mjólkureigenda á ónýttum rétti annarra.

Fyrir 3 millj. ltr. umfram mjólk var greiddur próteinhluti afurðastöðvaverðs, eða 32,03 kr/ltr. Fyrir þá umfram mjólk sem fór til útflutnings, eða um 1,73 millj ltr. var greitt 7,44 kr/ltr umfram mjólk. Sú greiðsla tekur mið að því verði sem áætlað er að

útflutningur á erlenda markaði skili. Samanlögð greiðsla til mjólkurframleiðenda fyrir umfram mjólk nam um 109 millj. kr.

Uppgjör verðlagsársins 2003/2004, var staðfest með undirskrift fulltrúa SAM, Bændasamtaka Íslands og Landssambands kúabænda.

Innheimt framleiðslugjald af afurðastöðvum nam 42,57 kr/lítra umfram mjólkur, sem samsvarar þeim hluta afurðastöðvaverðs sem ekki er greiddur til eigenda umfram mjólkurinnar. Samanlögð innheimta SAM af afurðastöðvum, vegna umfram mjólkur verðlagsársins 2003/2004 nam um 201 millj. kr.

Samhliða umfram mjólkuruppgjöri 2003/2004 fór fram var umfram mjólkuruppgjöri fyrra árs (2002/2003) lokað með aukainnheimtu sem nam 27,8 millj. kr. Ástæða aukainnheimtu var vegna breytinga á verði á erlendum mörkuðum og gengisbreytingum auk þeirrar ákvörðunar að fresta fyrirhuguðum útflutningi undanrennudufts frá árinu 2003 til 2004. Af öryggisástæðum var þessi ákvörðun tekin í nóvember 2003 þar sem mjólkurframleiðsla var í mikilli niðursveiflu og óséð hvernig framvinda framleiðslunnar yrði. Útflutningur undanrennuduftsins fór síðan fram á sumarmánuðum 2004.

UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2003 / 2004

Afurðastöð / aðili	Umfram mjólk			Framleiðslugjald		SAMTALS (A + B) KR	Vöntun vegna útflutnings (22,88) kr/ltr	STAÐA: (SKULD) INNEIGN KR.
	2003 / 2004 LTR	A)	B)	A - MJÓLK (10,68) Kr.	B - MJÓLK (35,27) Kr.			
			995.657			(21.769.122)		
			297.736			(6.594.413)		
			32.261			(653.204)		
			74.527			(933.025)		
			374.199			(6.694.353)		
			1.077.902			(20.515.043)		
			55.311			(1.380.625)		
			88.663			(1.420.061)		
			1.738.867			(33.267.490)		
								201.577.599
			4.735.123			-93.227.334	-108.350.265	0

Endanlegt uppgjör á útflutningi greiðslu-markssmjörs vegna verðlagsársins 2003 / 2004 fór fram og voru endurgreiddar 26,5 millj. kr. Auk þess verður innheimt 147,9 millj. kr. til ráðstöfunar við útflutning greiðslumarkssmjörs á verðlagsárinu 2004 / 2005. Endanlegt uppgjör þess fer fram samhliða umframmjólkuruppgjöri 2004 / 2005 eða í október 2005. Þess má geta að Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði hafa, fyrir verðlagsárið 2004 / 2005, óskað eftir því við afurðastöðvar að þær kaupi próteinhluta úr allt að 4,5 millj. ltr.

umframmjólkur á verðlagsárinu 2004 / 2005. Samanlögð innheimta SAM vegna uppgjörs og ráðstöfunar umframmjólkur og útflutnings á greiðslumarkssmjöri námu því um 350 millj. kr.

Af eðlilegum ástæðum stjórnast afkoma útflutnings, á hverjum tíma, af markaðsverðum erlendis, annars vegar og gengi íslensku krónunnar hins vegar. Miklar sveiflur eru oft á þessum þáttum og afkoma útflutnings því mjög breytileg.

**STAÐA:
(SKULD)
INNEIGN KR.**

Afurðastöð / aðili

				149.282.241	
(27.848.748)			26.550.270	(147.983.764)	0

Svímynd frá aðalfundi SAM 1993. Ljósmynd: Kristján Pétur Guðnason.

Innvigtun mjólkur og nýting framleiðsluréttar

ÁRIN 2003 OG 2004 OG VERÐLAGSÁRIN 2002/2003 OG 2003/2004 Heildarinnvigtun árið 2004 var rúmar 112 milljón lítrar og aukning frá fyrra ári var því rúmlega 3,6 milljón lítrar. Innvigtun í upphafi ársins 2004 var minni en 2003, frá miðju ári 2004 var hinsvegar mikil aukning í innvigtun. Mest aukning var í innvigtun nóvembermánaðar 15,3%. Innvigtun ársins 2004 var sú mesta frá árinu 1985 en þá nam innvigtun um 116 milljónum lítra.

Tafla 1. Samanburður á innvigtun eftir mánuðum árin 2003 og 2004, lítrar.

MÁNUÐUR	2004	2003	Mismunur 2004-2003	Mismunur %
JANÚAR	9.346.573	10.026.588	-680.015	-6,78
FEBRÚAR	8.738.886	9.235.988	-497.102	-5,38
MARS	10.207.138	10.008.557	198.581	1,98
APRÍL	9.924.830	9.968.394	-43.564	-0,44
MAÍ	10.389.084	10.290.132	98.952	0,96
JÚNÍ	10.122.001	9.570.491	551.510	5,76
JÚLÍ	9.553.583	8.857.361	696.222	7,86
ÁGÚST	8.941.836	7.915.418	1.026.418	12,97
SEPTEMBER	8.492.006	7.995.289	496.717	6,21
OKTÓBER	8.259.004	7.800.161	458.843	5,88
NÓVEMBER	8.796.541	7.629.531	1.167.010	15,30
DESEMBER	9.258.022	9.086.210	171.812	1,89
SAMTALS	112.029.504	108.384.120	3.645.384	3,36

Innvigtun verðlagsársins 2003/2004 var örlítið minni en verðlagsárið á undan. Samdrátturinn nam um 370 þús. lítrum eða -0,33% milli ára.

Tafla 2. Samanburður á innvigtun verðlagsárin 02/03 og 03/04, lítrar.

MÁNUÐUR	2003/2004	2002/2003	Mismunur 03/04 – 02/03	Mismunur %
SEPTEMBER	7.995.289	7.733.028	262.261	3,39
OKTÓBER	7.800.161	8.439.415	-639.254	-7,57
NÓVEMBER	7.629.531	8.533.365	-903.834	-10,59
DESEMBER	9.086.210	9.525.039	-438.829	-4,61
JANÚAR	9.346.573	10.026.588	-680.015	-6,78
FEBRÚAR	8.738.886	9.235.988	-497.102	-5,38
MARS	10.207.138	10.008.557	198.581	1,98
APRÍL	9.924.830	9.968.394	-43.564	-0,44
MAÍ	10.389.084	10.290.132	98.952	0,96
JÚNÍ	10.122.001	9.570.491	551.510	5,76
JÚLÍ	9.553.583	8.857.361	696.222	7,86
ÁGÚST	8.941.836	7.915.418	1.026.418	12,97
SAMTALS	109.735.122	110.103.776	-368.654	-0,33

NÝTTUR FRAMLEIÐSLURÉTTUR Á VERÐLAGSÁRUNUM 2002/2003 og 2003/2004 Á verðlagsárinu 2003/2004 var innvigtun umfram greiðslumark um 4,7 milljónir lítra eða um 4,5%. Greiðslumark á verðlagsárinu 2003/2004 var 105 milljónir eða 1 milljón lítrum minna en verðlagsárið á undan. Ákveðið var að hækka greiðslumarkið í 106 milljónir fyrir yfirstandandi verðlagsár 2004/2005.

Tafla 3. Samanburður á nýttum framleiðslurétti verðlagsárin 2002/2003 og 2003/2004, lítrar.

Skýring	2003/2004	2002/2003
Heildargreiðslumark, ltr	105.000.000	106.000.000
Nýting greiðslumarks, ltr	109.735.122	110.103.776
Ónotað greiðslumark/(Umframmjólk), ltr	(4.735.122)	(4.103.776)
Nýting greiðslumarks, %	104,51%	103,87%

Í töflu 4 sést hvernig nýting greiðslumarksins var hjá hverri afurðastöð fyrir sig á verðlagsárinu 2003/2004. Af mjólk framleiddri umfram greiðslumark þ.e. $2.549.620 + 4.122.174 = 6.671.794$ lítrar, reyndust 1.936.672 lítrar þ.e. $6.671.794 - 4.735.122$ falla innan heildargreiðslumarks eða 75,96% af umframmjólk sem féll til innan 104% markanna. Þá komu til útjöfnunar á landsvísu 535.467 lítrar vegna vannýtingar greiðslumarks hjá einstökum framleiðendum (þ.e. innvigtun náði ekki 85% af greiðslumarki).

Tafla 4. Greiðslumark mjólkur eftir afurðastöðvasvæðum verðlagsárið 2003/2004 og nýting þess í lítrum.

Afurðastöðvar	Greiðslu- mark	Framleitt innan gr.marks	Framleitt 100 - 104%	Framleitt umfram 104%	Millifært milli samlaga	Framleitt umfram samning	Framleitt alls
Mjólkursamsalan í Rvk.	11.923.052	11.823.744	372.232	855.252	132.519	995.657	13.051.228
Mjólkursamlagið Búðard.	6.462.114	6.305.431	140.459	270.525	-43.435	297.736	6.716.415
Mjólkursamlag Ísf.	1.187.630	1.141.904	21.524	32.261	-24.202	32.261	1.195.689
Mjólkursamlag Húnv.	3.934.534	3.848.262	75.009	74.526	-11.263	74.526	3.997.797
Mjólkursamlag KS	10.167.283	10.075.785	233.292	286.201	53.796	374.199	10.595.278
Norðurmjólk Akureyri	26.308.686	25.746.902	626.609	975.059	-38.018	1.077.902	27.348.570
Mjólkursamlag Vopnf.	739.988	727.691	14.337	53.271	0	55.311	795.299
Mjólkurstöð MBF Egilsst.	3.489.933	3.355.172	65.364	88.663	-69.397	88.663	3.509.199
Mjólkurbú Flóamanna	40.786.780	40.038.437	1.000.794	1.486.416	0	1.738.867	42.525.647
SAMTALS	105.000.000	103.063.328	2.549.620	4.122.174	0	4.735.122	109.735.122

Heimild: Bændasamtök Íslands.

Ráðstöfun mjólkur og innflutningur

ÞRÓUN SÖLU MJÓLKURVARA Á LIÐNUM VERÐLAGSÁRUM Við samanburð á sölu síðustu tveggja verðlagsára, 02/03 og 03/04, sést að sala mjólkur til drykkjar (SAMTALS MJÓLK) er nær óbreytt milli ára. Í flestum öðrum vöruflokkum var söluaukning milli verðlagsára. Rjómasala jókst um 101 þúsund lítra, sala á jógúrtvörum um 748 tonn, sala á skyri um 314 tonn, sala á viðbiti um 60 tonn, sala á ostum um 72 tonn, sala á dufti um 26 tonn en sala á öðrum mjólkurvörum dróst saman um 28 tonn. Sé litið lengra aftur sést að þróunin hefur að mestu einkennst af stöðugum samdrætti í sölu drykkjarmjólkur og viðbits, en söluaukningu í rjóma, jógúrt, skyri, ostum og dufti. Söluaukning í viðbiti eru því jákvæð breyting fyrir mjólkuriðnaðinn.

Tafla 5. Sala mjólkurvara í lítrum og kg á liðnum verðlagsárum.

VÖRUFLOKKAR	Sala í ltr og kg						Breyting frá 02/03
	92/93	94/95	98/99	00/01	02/03	03/04	
Nýmjólk	24.222.697	22.404.157	17.739.787	15.774.618	14.371.036	14.006.737	-2,53%
Léttmjólk	13.137.784	12.327.678	13.924.958	15.042.624	15.374.448	15.556.772	1,19%
Sýrðar mjólkurvörur	3.903.550	3.947.591	3.513.751	3.605.098	3.814.855	3.851.902	0,97%
G mjólk	501.962	527.061	697.034	833.745	931.141	1.004.528	7,88%
Kókómjólk	1.782.589	1.614.102	2.140.158	2.296.562	2.133.866	2.283.066	6,99%
Undanrenna	4.893.620	3.344.156	3.488.654	3.474.152	3.411.522	3.314.836	-2,83%
Mysa	399.965	347.044	261.797	238.390	252.274	262.715	4,14%
Fjormjólk	0	1.991.825	1.936.303	2.184.498	2.145.029	2.107.747	-1,74%
Sælumjólk	0	0	116.799	19.934	0	0	
Drykkjarmjólk	0	0	0	0	59.377	31.633	-46,73%
SAMTALS MJÓLK	48.842.167	46.503.614	43.819.241	43.469.621	42.493.548	42.419.936	-0,17%
Rjómi 36%	1.601.540	1.634.710	1.584.347	1.466.288	1.420.425	1.448.317	1,96%
Sýrður rj. + kaffirj.	263.434	307.608	370.536	610.225	697.578	771.441	10,59%
SAMTALS RJÓMI	1.864.974	1.942.318	1.954.883	2.076.513	2.118.003	2.219.758	4,80%
Jógúrtvörur	2.707.018	2.620.690	3.298.999	2.914.416	3.369.226	4.117.208	22,20%
SAMTALS JÓGÚRT	2.707.018	2.620.690	3.298.999	2.914.416	3.369.226	4.117.208	22,20%
Skyr	1.277.804	1.284.244	1.391.607	2.313.691	2.435.322	2.748.803	12,87%
Kvarg	0	79.043	850	5.402	7.425	8.273	11,42%
SAMTALS SKYR	1.277.804	1.363.287	1.392.457	2.319.093	2.442.747	2.757.076	12,87%
Smjör	545.409	669.858	624.169	609.402	586.948	607.852	3,56%
Smjörvi	600.565	599.980	553.917	534.507	529.604	523.990	-1,06%
Léttsmjör	486.055	431.724	349.817	357.195	316.273	360.798	14,08%
SAMTALS VIÐBIT	1.632.029	1.701.562	1.527.903	1.501.104	1.432.825	1.492.640	4,17%
Ostar 26%	2.036.313	2.153.114	2.211.221	2.273.184	2.223.891	2.292.989	3,11%
Ostar 17%	840.101	1.010.225	1.296.374	1.431.103	1.541.108	1.536.140	-0,32%
Ostar 11%	68.957	66.438	66.733	63.012	78.726	70.532	-10,41%
Ostar 0%	14.490	27.423	12.213	12.476	4.850	11.229	131,53%
Kotasæla	90.220	93.273	149.036	211.831	250.984	265.229	5,68%
Mysuostar	64.004	58.447	55.316	55.142	52.115	47.490	-8,87%
SAMTALS OSTAR	3.114.085	3.408.920	3.790.893	4.046.748	4.151.674	4.223.609	1,73%
Nýmjólkurduft	147.954	175.619	184.906	205.807	239.928	254.646	6,13%
Undanrennuft	312.786	333.427	383.142	378.922	400.540	414.441	3,47%
Kálfafóður	45.925	47.485	49.175	34.180	17.644	14.851	-15,83%
SAMTALS DUFT	506.665	556.531	617.223	618.909	658.112	683.938	3,92%
Aðrar vörur	393.174	309.463	438.300	383.949	412.526	384.472	-6,80%
SAMTALS ANNAÐ	393.174	309.463	438.300	383.949	412.526	384.472	-6,80%
SAMTALS ALLS	60.337.916	58.406.385	56.839.899	57.330.353	57.078.661	58.298.637	2,14%

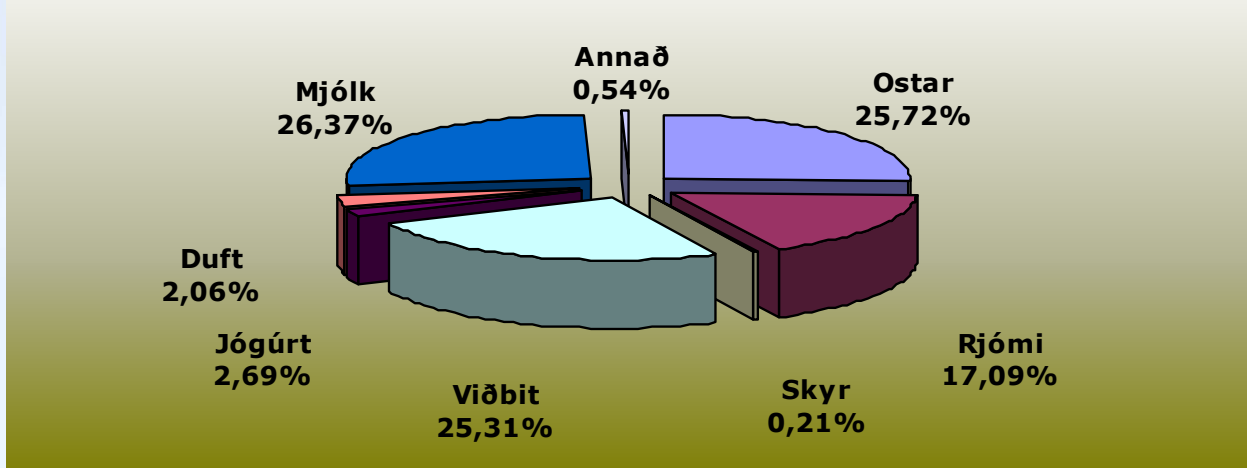
ÞRÓUN SÖLU MJÓLKURVARA Á LIÐNUM ÁRUM Sala mjólkurvara í kg og lítrum jókst um 2,03% milli áranna 2003 og 2004. Magnaukningin er um 1.667 tonn. Þessi tvö ár minnkaði sala á mjólk til drykkjar (SAMTALS MJÓLK) um 259 þús. lítra og sala í floknum „Aðrar vörur“ minnkaði um 30 tonn. Sala allra annarra vöruflokka jókst. Sala rjóma jókst um 78 þús. lítra, sala á jógúrt um 658 tonn, sala á skyri um 530 tonn, sala á viðbiti um 54 tonn, sala á ostum um 73 tonn og sala á dufti um 60 tonn.

Tafla 6. Sala mjólkurvara í lítrum og kg á liðnum árum.

VÖRUFLOKKAR	Sala í ltr og kg					Breyting til 2004	
	1995	2000	2002	2003	2004	frá 1995	frá 2003
Nýmjólk	22.139.810	16.378.036	14.758.628	14.229.441	13.878.661	-37,31%	-2,47%
Léttmjólk	12.356.549	14.457.045	15.422.461	15.487.266	15.456.068	25,08%	-0,20%
Sýrðar mjólkurvörur	3.969.670	3.617.384	3.737.441	3.816.457	3.920.605	-1,24%	2,73%
G mjólk	533.131	799.681	910.163	952.158	1.039.091	94,90%	9,13%
Kókómjólk	1.667.102	2.262.132	2.172.150	2.140.142	2.331.074	39,83%	8,92%
Undanrenna	3.285.482	3.429.281	3.510.977	3.378.759	3.265.264	-0,62%	-3,36%
Mysa	334.627	234.674	254.912	331.210	255.071	-23,77%	-22,99%
Fjörmjólk	1.960.891	2.156.489	2.184.807	2.118.797	2.123.711	8,30%	0,23%
Sælumjólk	0	54.998	0	0	0		
Drykkjarmjólk	0	0	0	82.544	8.466		-89,74%
SAMTALS MJÓLK	46.247.262	43.389.720	42.951.539	42.536.774	42.278.011	-8,58%	-0,61%
Rjómi 36%	1.641.542	1.532.554	1.415.869	1.443.939	1.455.103	-11,36%	0,77%
Sýrður rj. + kaffirj.	307.068	508.185	651.872	728.214	795.350	159,01%	9,22%
SAMTALS RJÓMI	1.948.610	2.040.739	2.067.741	2.172.153	2.250.453	15,49%	3,60%
Jógúrtvörur	2.579.232	3.049.015	3.324.537	3.515.208	4.173.709	61,82%	18,73%
SAMTALS JÓGÚRT	2.579.232	3.049.015	3.324.537	3.515.208	4.173.709	61,82%	18,73%
Skyrdrykkur	0	0	0	0	370.457		
Skyr	1.320.753	1.871.264	2.262.060	2.579.807	2.736.693	107,21%	6,08%
Kvarg	66.465	4.573	6.531	6.403	9.219	-86,13%	43,98%
SAMTALS SKYR	1.387.218	1.875.837	2.268.591	2.586.210	3.116.369	124,65%	20,50%
Smjör	629.997	611.761	584.161	587.272	617.354	-2,01%	5,12%
Smjörvi	603.475	548.976	558.001	531.716	538.288	-10,80%	1,24%
Léttsmjör	422.743	357.650	335.001	328.122	345.699	-18,22%	5,36%
SAMTALS VIÐBIT	1.656.215	1.518.387	1.477.163	1.447.110	1.501.341	-9,35%	3,75%
Ostar 26%	2.175.442	2.238.452	2.237.299	2.247.569	2.319.188	6,61%	3,19%
Ostar 17%	1.037.457	1.390.736	1.517.720	1.557.935	1.548.104	49,22%	-0,63%
Ostar 11%	67.487	58.287	88.336	74.275	67.796	0,46%	-8,72%
Ostar 0%	29.878	13.404	9.705	7.483	11.879	-60,24%	58,75%
Kotasæla	96.272	181.558	251.952	251.384	271.491	182,00%	8,00%
Mysuostar	59.602	55.395	53.725	51.333	45.070	-24,38%	-12,20%
SAMTALS OSTAR	3.466.138	3.937.832	4.158.737	4.189.979	4.263.528	23,01%	1,76%
Nýmjólkurduft	181.170	205.345	216.848	234.768	257.758	42,27%	9,79%
Undanrennuduft	335.387	385.588	382.537	379.866	419.332	25,03%	10,39%
Kálfafóður	49.460	37.033	21.731	15.542	13.629	-72,44%	-12,31%
SAMTALS DUFT	566.017	627.966	621.116	630.176	690.718	22,03%	9,61%
Aðrar vörur	347.320	407.571	419.684	398.141	368.222	6,02%	-7,51%
SAMTALS ANNAÐ	347.320	407.571	419.684	398.141	368.222	6,02%	-7,51%
SAMTALS ALLS	58.198.012	56.847.067	57.289.108	57.475.751	58.642.351	0,76%	2,03%

SALA UMREIKNUÐ Í LÍTRA MJÓLKUR MIÐAÐ VIÐ FITU OG PRÓTEIN Sala á ferskvörum var um 46,9% af heildarsölu mjólkurvara árið 2004 umreiknað á fitu sem er minnkun um 0,5% af heildinni frá árinu 2003. Heildarhlutur birgðavarananna viðbits, osta og dufts í umreiknaðri sölu m.v. fitu var um 53,1%.

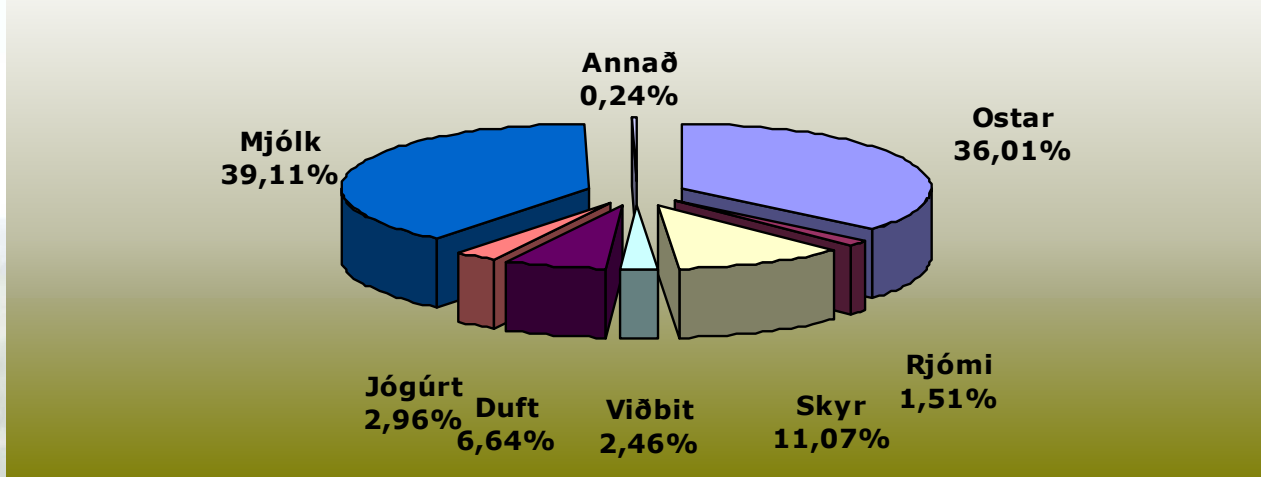
Sala umreiknuð í lítra mjólk m.v. fitu

Mynd 1. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka m.v. fitu árið 2004.

Hlutur ferskvaranna var enn meiri miðað við prótein eða um 54,9%. Það er aukning um 0,1% af heildinni frá árinu 2003. Sala á vöruflokknum Mjólk var tæplega helmingur allrar sölu á mjólkurvörum eða um 39,1%, umreiknað á prótein. Hlutfall Skyr í próteinsölu hækkaði úr 10,1% árið 2003 í 11,1% árið 2004. Heildarhlutur birgðavarananna var 45,1% árið 2004 í umreiknaðri sölu m.v. prótein.

Sala umreiknuð í lítra mjólk m.v. prótein

Mynd 2. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka m.v. prótein árið 2004.

Við skoðun á umreiknaðri sölu verðlagsáranna 1993/1994 til 2003/2004 sést að umreiknuð sala m.v. fitu var minnst verðlagsárið 2002/2003 eða 96,2 milljónir lítrar, en verðlagsárið 1994/1995 m.v. prótein þ.e. 100,3

milljónir. Sala umreiknuð á fitu varð mest verðlagsárið 1993/1994 eða 100,4 milljónir lítra en á síðasta verðlagsári m.v. prótein eða 108,5 milljónir lítra.

Fram til síðasta verðlagsárs hafði sala m.v. fitu minnkað stöðugt í mörg ár. Sala m.v. prótein hefur sveiflast aðeins milli aukningar og samdráttar, en aukning á síðasta verðlagsári nam tæpum tveimur milljónum lítra. Aukning í sölu umreiknaðri miðað við fitu var 2% síðustu tvö verðlagsár en aukning í sölu umreiknaðri m.v. prótein var 1,76% á sama tíma.

Mismunur á fitu- og próteinsölu nam 10,4 milljónum lítra á síðasta verðlagsári og minnkaði lítils háttar milli ára eftir mörg ár með stöðugri aukningu.

Tafla 7. Sala verðlagsáranna 1993/1994 til 2003/2004 umreiknuð í lítra mjólk miðað við fitu og prótein.

Verðlagsár	Sala umreiknuð í lítra mjólkur		Mismunur a) - b)
	a) m.v. fitu	b) m.v. prótein	
1993/1994	100.351.869	101.737.891	-1.386.022
1994/1995	100.161.627	100.299.218	-137.591
1995/1996	100.241.441	101.878.509	-1.637.068
1996/1997	97.813.518	101.504.761	-3.691.243
1997/1998	99.895.322	103.098.602	-3.203.280
1998/1999	98.798.201	103.026.345	-4.228.144
1999/2000	98.630.269	105.586.125	-6.955.856
2000/2001	98.565.240	106.974.707	-8.409.467
2001/2002	97.003.248	106.285.478	-9.282.230
2002/2003	96.170.302	106.648.525	-10.478.223
2003/2004	98.088.913	108.522.220	-10.433.307
Breyting frá 2002/2003	2,00%	1,76%	-0,43%

Sala á árinu 2004 umreiknuð á fitu var 98,6 milljónir lítra. Aukning milli ára var 1,9 milljónir lítrar. Sala umreiknuð á prótein var á sama tíma um 109,5 milljónir lítra og jókst um 2,1 milljónir lítra milli ára.

Árið 2004 var sala m.v. prótein 10,9 milljónum lítrum meiri en m.v. fitu, sem er aukinn munur frá árinu 2003. Munurinn jókst um 2,37% á milli ára.

Tafla 8. Sala almanaksáranna 1994 til 2004 umreiknuð í lítra mjólk miðað við fitu og prótein.

Ár	Sala umreiknuð í lítra mjólkur		Mismunur a) - b)
	a) m.v. fitu	b) m.v. prótein	
1994	100.371.827	100.676.081	-304.254
1995	99.672.749	100.589.877	-917.128
1996	99.235.580	101.502.943	-2.267.363
1997	98.132.786	102.679.047	-4.546.261
1998	99.653.460	102.949.213	-3.295.753
1999	98.859.848	103.535.918	-4.676.070
2000	97.973.767	105.980.738	-8.006.971
2001	98.225.242	107.972.717	-9.747.475
2002	96.754.124	106.209.452	-9.455.328
2003	96.755.539	107.391.804	-10.636.265
2004	98.649.788	109.538.183	-10.888.395
Breyting frá 2003	1,96%	2,00%	2,37%

SALA NÝMJÓLKUR, LÉTTMJÓLKUR, UNÐANRENNU, FJÖRMJÓLKUR OG SÆLUMJÓLKUR Heildarsala á nýmjólk, léttmjólk, undanrennu, fjörmjólk og sælumjólk hefur farið minnkandi jafnt og þétt undanfarin ár. Við samanburð áráanna 2003 og 2004 sést að sala þessara vara hefur farið minnkandi á síðasta ári hvort sem hún er óumreiknuð eða umreiknuð annars vegar á fitu og hins vegar á prótein. Þessi þróun hefur verið óslitin síðustu 10 ár og salan hefur dregist saman um 5 milljónir lítra frá árinu 1995, eða um 7,9 milljónir ef umreiknað er á fitu og 5,8 milljónir ef umreiknað er á prótein.

Tafla 9. Þróun sölu á nýmjólk, léttmjólk, undanrennu, fjörmjólk og sælumjólk milli áráanna 1995 til 2004.

Vörutegundir	1995	2000	2002	2003	2004	Breyting frá 1995	Breyting frá 2003
Nýmjólk	22.139.810	16.378.036	14.758.628	14.229.441	13.878.661	-37,31%	-2,47%
Léttmjólk	12.356.549	14.457.045	15.422.461	15.487.266	15.456.068	25,08%	-0,20%
Undanrenna	3.285.482	3.429.281	3.510.977	3.378.759	3.265.264	-0,62%	-3,36%
Fjörmjólk	1.960.891	2.156.489	2.184.807	2.118.797	2.123.711	8,30%	0,23%
Sælumjólk	0	54.998	0	0	0		
SAMTALS óumreiknað	39.742.732	36.475.849	35.876.873	35.214.263	34.723.704	-12,63%	-1,39%
SAMTALS m.v. fitu	27.309.015	22.541.960	21.308.058	20.771.480	20.410.357	-25,26%	-1,74%
SAMTALS m.v. prótein	41.334.135	38.435.063	37.110.429	36.314.791	35.559.331	-13,97%	-2,08%

INNFLUTNINGUR Innflutningur mjólkurvara minnkaði um 10 tonn milli áráanna 2003 og 2004. Samdrátturinn varð allur í innflutningi ferskvara.

Árlegur heildarinnflutningur mjólkurafurða var 50-160 tonn árin 1995-1999. Síðan varð margföldun á innflutningi ferskvara við aukningu úr 10 tonnum árið 1995 í 394 tonn árið 2000, auk þess að ostainnflutningur jókst úr 42 tonnum árið 1995 í 162 tonn á sama. Jógúrt hefur verið meginuppistaða innflutnings á ferskum mjólkurafurðum. Frá árinu 2000 hefur dregið hratt úr innflutningi ferskvara. Aukning á innflutningi osta skýrist af að frá því á miðju ári 1995 lækkuðu tollar á 119 tonnum af osti á ári og árið 2000 sömdu Ísland og Noregur um skipti á hestum og m.a. 13 tonnum af osti frá og með árinu 2001.

Tafla 10. Innflutningur mjólkurvara á árunum 1995 til 2004, tonn.

Vöruflokkur	1995	2000	2002	2003	2004	Breyting frá 1995	Breyting frá 2003
Ferskvörur	10	394	113	85	74	661,0%	-12,0%
Viðbit	0	0	4	1	0	-56,0%	-85,0%
Ostur	42	162	131	146	147	254,0%	0,0%
Duft	0	0	1	0	1		260,0%
SAMTALS	52	556	248	232	222	327,0%	-4,0%

Heimild: Hagstofa Íslands

ÚTFLUTNINGUR Flutt voru út um 453 tonn af smjöri og 200 tonn af undanrennudufti árið 2004. Lítils háttar útflutningur var á ferskvörum til Færeyja og Grænlands eða um 4 tonn.

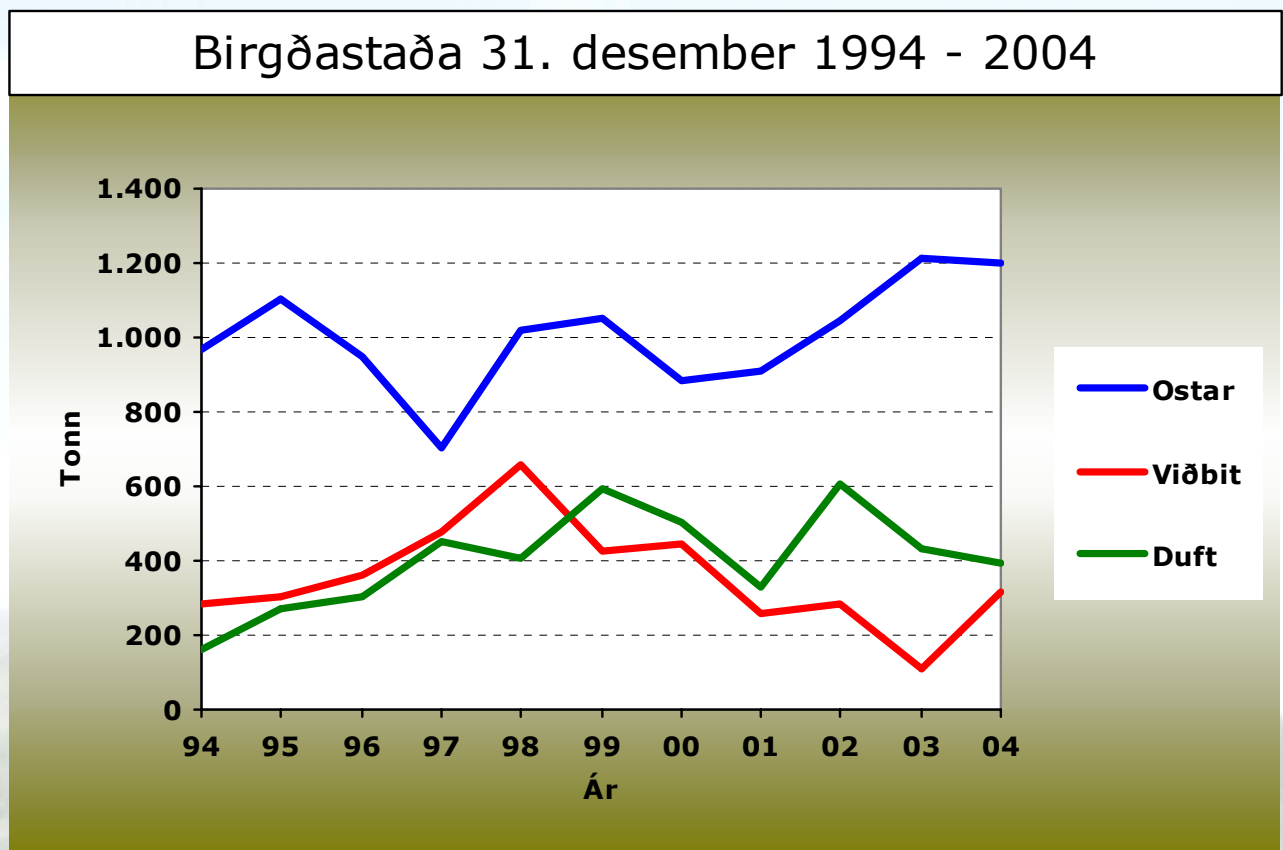
Tafla 11. Útflutningur mjólkurvara á árunum 1995 til 2004, tonn.

Vöruflokkur	1995	2000	2002	2003	2004	Breyting frá 1995	Breyting frá 2003
Ferskvörur	0	14	5	3	4		33,0%
Viðbit	89	236	612	658	453	409,0%	-31,0%
Ostur	0	0	0	0	0		
Duft	0	106	0	125	200		60,0%
SAMTALS	89	356	617	786	657	638,0%	-16,0%

BIRGÐIR VIÐBITS, OSTA OG DUFTS Ostabirgðir í landinu minnkuðu lítillega árið 2004 eftir stöðuga aukningu á árunum 2001 - 2003. Birgðir í árslok 2004 voru 1.194 tonn en voru 1.207 tonn í ársbyrjun.

Viðbitsbirgðirnar fóru niður í tæplega 300 tonn árið 1994 en jukust síðan í um 650 tonn í árslok 1998. Birgðir í árslok 2004 voru 315 tonn en voru 108 tonn í upphafi árs.

Birgðir dufts voru lægst tæp 200 tonn í lok ársins 1994. Síðan hafa duftbirgðir aukist í 600 tonn árið 1999 en sveiflast nokkuð síðan þá. Í árslok 2004 voru duftbirgðir 393 tonn og höfðu lækkað á árinu um 42 tonn.

Mynd 3. Þróun birgðastaðu á viðbiti, ostum og dufti á árunum 1994 til 2004.

BIRGÐIR OG UMREIKNUÐ RÁÐSTÖFUN MIÐAÐ VIÐ FITU Birgðaaukning árið 2004 var 37% m.v. fitu eða um 4,1 milljónir lítra. Útflutningur nam um 9,7 milljónum lítra árið 2004 umreiknað á fitu og minnkaði um 31% frá fyrra ári.

Tafla 12. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 1994 til 2004 umreiknað í lítra af mjólk m.v. fitu.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. fitu					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
1994	19.407.644	102.052.324	100.371.827	9.388.656	11.949.233	-249.748
1995	11.949.233	102.864.461	99.672.749	1.807.890	13.524.167	-191.112
1996	13.524.167	101.643.084	99.235.580	1.054.036	13.932.206	945.429
1997	13.932.206	101.944.728	98.132.786	1.885.296	14.923.020	935.832
1998	15.241.500	105.716.477	99.653.460	360.080	20.682.844	261.593
1999	20.682.844	107.195.929	98.859.848	13.002.787	16.299.806	-283.668
2000	16.299.806	104.024.730	97.973.767	5.055.905	15.803.496	1.491.368
2001	16.028.978	106.149.593	98.225.242	12.183.156	12.354.160	-583.987
2002	12.313.930	110.761.076	96.754.124	13.111.278	13.899.793	-690.189
2003	13.899.793	108.384.120	96.755.539	14.098.246	11.010.804	419.324
2004	11.024.924	112.029.504	98.649.788	9.745.922	15.131.342	-472.624
<i>Breyting frá 2003</i>	<i>-20,68%</i>	<i>3,36%</i>	<i>1,96%</i>	<i>-30,87%</i>	<i>37,42%</i>	<i>-212,71%</i>

BIRGÐIR OG UMREIKNUÐ RÁÐSTÖFUN MIÐAÐ VIÐ PRÓTEIN Birgðir umreiknaðar í lítra mjólkur m.v. prótein minnkuðu um 0,5 milljónir lítra árið 2004 eða um rúm 2,8%. Útflutningur var um 3 milljónir lítra á próteingrunni á árinu og jókst um 23%. Próteinútflutningur árið 2004 var að mestu í formi Undanrennudufts.

Tafla 13. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 1994 til 2004 umreiknað í lítra af mjólk m.v. prótein.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. prótein					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
1994	12.589.094	102.052.324	100.676.081	685.256	12.919.844	360.237
1995	12.919.844	102.864.461	100.589.877	140.406	15.605.850	-551.829
1996	15.605.850	101.643.084	101.502.943	811.862	14.683.874	250.255
1997	14.683.874	101.944.728	102.679.047	137.108	14.106.783	-294.335
1998	14.183.972	105.716.477	102.949.213	45.504	17.017.965	-112.233
1999	17.017.965	107.195.929	103.535.918	2.237.402	19.443.434	-1.002.860
2000	19.443.434	104.024.730	105.980.738	1.659.352	16.823.012	-994.938
2001	16.516.890	106.149.593	107.972.717	851.856	14.503.100	-661.190
2002	14.290.404	110.761.076	106.209.452	900.156	19.083.316	-1.141.444
2003	19.083.316	108.384.120	107.391.804	2.435.346	18.400.040	-759.754
2004	18.199.134	112.029.504	109.538.183	2.989.756	17.881.102	-180.403
<i>Breyting frá 2003</i>	<i>-4,63%</i>	<i>3,36%</i>	<i>2,00%</i>	<i>22,77%</i>	<i>-2,82%</i>	<i>-76,26%</i>

Greiðslur til framleiðenda

LÁGMARKSVERÐ (ÁÐUR GRUNDVALLARVERÐ) TIL BÆNDA Þann 1. janúar 2004 var grundvallarverð til framleiðenda hækkað úr 78,85 kr/ltr í 80,74 kr/ltr. Af þessu greiddi ríkið 47,1 % í beingreiðslur til framleiðenda eða 38,03 kr/ltr og afurðastöðvarnar greiddu 52,9 % eða 42,71 kr/ltr.

Efnainnihald viðmiðunarmjólkur var óbreytt milli verðlagsára. Fita viðmiðunarmjólkur er 3,97% og próteinið er 3,33%.

BEINGREIÐSLUR RÍKISSJÓÐS Samkvæmt búvörusamningi er greiðslutilhögun og fráviksmörk samkomulagsatriði milli Landbúnaðarráðherra og Bændasamtaka Íslands. Dreifing beingreiðslna og fráviksmörk eru með eftirfarandi hætti 1. september 2004 til 31. ágúst 2005 skv. reglugerð nr. 523/2004 (sjá bls. 47):

- A: 53,5% af beingreiðsluhluta skal greiða óháð framleiðslu, að því tilskildu að framleiðsla lögbýlisins sé a.m.k. 90 % greiðslumarks (þetta er breyting, var áður 85%).
- B: 31,5 % af beingreiðsluhluta skal greiða eftir framleiðslu allt að greiðslumarki hvers framleiðanda.
- C: 15,0 % af beingreiðsluhluta skal greiða að 16/30 hluta með jöfnum hlutfallslegum fjárhæðum fyrir innlegg í mánuðunum nóvember til og með febrúar (vetrarálag). 4/30 hluta skal greiða fyrir innvegna mjólk í september, 2/30 hluta fyrir innvegna mjólk í október, 3/30 hluta fyrir innvegna mjólk í júlí og 5/30 hluta fyrir innvegna mjólk í ágúst.

Fyrstu 4% sem framleiðandi framleiðir umfram greiðslumark sitt hefur forgang að greiðslum frá afurðastöð og beingreiðslum (A og B) að því marki sem ónotað er innan greiðslumarks svæðisins. Ef framleiðsla innan þessara marka verður minni en það sem er ónotað á svæðinu, gengur afgangurinn fyrst til annarra svæða til nýtingar allt að 104% greiðslumarks. Sé enn afgangur skal honum skipt hlutfallslega á það magn sem er umfram 104% mörkin á landsvísu.

GREIÐSLUR AFURÐASTÖÐVANNA Afurðastöð greiðir framleiðanda fullt verð innan greiðslumarks samkvæmt gildandi verðlagsgrundvelli á innleggsdegi. Frá og með 1. desember 1993 hafa afurðastöðvar eingöngu greitt framleiðendum eftir efnainnihaldi mjólkur þ.e. 25% miðað við fituinnihald og 75% miðað við próteininnihald meðalmjólkur.

Verð á fitu- og próteineiningu var eftirfarandi frá 1. janúar til 31. desember 2004 :

Efnabáttur	Verð á efnabátt í meðalmjólk	Verð á fitu- og próteineiningu
Fita	10,6775 kr	2,6895 kr/ein
Prótein	32,0325 kr	9,6194 kr/ein

Útreikningur á verði til framleiðanda á lítra mjólkur var því eftirfarandi:

$(2,6895 * \text{fituein. í mán.}) + (9,6194 * \text{próteinein. í mán.}) = \text{Samtals greiðsla fyrir innlagða mjólk í mánuðinum.}$

ÞRÓUN Á VERÐI TIL MJÓLKURFRAMLEIÐENDA Í meðfylgjandi töflu má sjá þróun á verði til framleiðenda undanfarin 11 ár pr. 1. september ár hvert m.v. mjólk með 4,2% fitu og 3,4% prótein að meðaltali. Verðið var 52,99 kr/lítra 1. september 1994 og 82,03 kr/lítra 1. september 2004.

Tafla 14. Verð til framleiðenda á lítra af mjólk með 4,2% fitu og 3,4% próteini pr. 1. september ár hvert 1993 - 2003. (Ath. á tímabilinu hefur m.a. gjald til stofnlándeildar verið fært inn í afurðaverð bænda.)

Greiðsla	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Afurðastöðvaverð á lítra	28,22	28,26	29,89	32,02	33,68	35,29	37,35	39,1	41,61	42,97	44,00
Beingreiðsla á lítra	24,77	24,62	25,79	27,44	28,86	30,09	31,89	33,48	35,81	37,14	38,03
Verð alls á lítra	52,99	52,88	55,68	59,46	62,54	65,38	69,24	72,58	77,42	80,11	82,03

Kostnaður við mjólkurflutninga að mjólkurbúum

BEINN FLUTNINGSKOSTNAÐUR AÐ MJÓLKURSAMLÖGUM var 2,34 kr/ltr að meðaltali árið 2003 og lækkaði um 0,03 kr frá árinu 2002. Þetta er lækkun um rúmlega 1% milli ára.

Á tímabilinu 1993 til 2003 var meðalflutningkostnaður hæstur 2,47 kr/ltr árið 2001 en lægstur 2,18 kr/ltr árin 1997 og 1998. Heildarhækkun á flutningskostnaði frá 1993 – 2003 nam 0,04 kr/ltr og til samanburðar þá hækkaði vísitala neysliverðs um rúm 40%.

Tafla 15. Kostnaður við mjólkurflutninga að samlögum 1993 til 2003.

Mjólkursamlag	Beinn kostnaður á lítra, kr											Breyting milli ára (2002=100)
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Reykjavík	0,95	2,42	2,39	2,34	2,02	2,04	1,96	2,10	2,60	2,54	2,53	100
Borgarnes	2,30	2,11	2,30	1,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Búðardalur	3,19	2,35	2,32	2,65	2,37	2,59	3,89	4,39	4,53	4,24	3,57	84
Patreksfjörður	4,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ísafjörður	6,62	7,00	7,77	6,53	5,15	5,83	5,34	5,11	4,36	5,41	5,03	93
Hvammstangi	1,73	2,01	2,16	2,32	2,22	2,28	1,59	2,22	3,27	3,06	0,00	0
Blönduós	2,05	2,71	2,19	2,12	2,31	2,17	2,05	2,11	2,37	2,08	2,17	104
Sauðárkrókur	2,13	2,15	2,02	2,30	2,05	1,91	1,94	2,33	2,15	2,08	2,16	104
Akureyri	2,02	1,87	2,07	1,84	1,86	1,88	1,90	1,74	2,04	1,91	1,92	101
Húsavík	2,54	2,17	2,72	2,39	2,64	2,68	2,53	1,74	2,04	0,00	0,00	
Vopnafjörður	6,15	4,72	4,34	5,30	5,08	3,87	3,98	3,68	3,38	3,24	3,91	121
Egilsstaðir	2,85	3,09	3,18	3,04	3,35	3,97	3,48	4,23	4,58	4,36	4,08	94
Neskaupstaður	2,68	3,18	3,95	3,00	1,66	1,44	2,00	4,87	0,00	0,00	0,00	
Höfn	2,98	3,13	2,79	2,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Selfoss	2,22	2,17	2,08	2,10	2,06	2,05	2,17	2,35	2,28	2,21	2,18	99
Meðalkostnaður	2,30	2,28	2,30	2,23	2,18	2,18	2,23	2,34	2,47	2,37	2,34	99

(Heimild: Framleiðsluráð landbúnaðarins og SAM skv. endurskoðuðum ársreikningum fyrir mjólkurflutninga)

Gæðakröfur til hrámjólkur frá mjólkurframleiðendum

GÆÐAKRÖFUR TIL HRÁMJÓLKUR FRÁ 1. APRÍL 2004 Nokkrar breytingar urðu á gæðakröfum á árinu eins og kynnt var m.a í ársskýrslu SAM 2003. Þann 1. janúar 2004 breyttust kröfur um 1. flokk A á þann veg að greiðslur fyrir A-mjólk voru hækkaðar úr 0,35 kr/lítra í 1,00 kr/lítra, mörk fyrir Bactoscan voru lækkuð úr 75.000 niður í 40.000 og mörk fyrir frumutölu voru lækkuð úr 250.000 niður í 220.000. Engar aðrar breytingar voru fyrr en 1. apríl 2004 en þá tóku gildi nýjar reglur sem Verðlagsnefnd gaf út. Í þeim fólust breytt flokkunarmörk, fjölgun flokka og aukin verðfelling vegna líftölu og frumutölu og aukin verðfelling vegna lyfjaleifa. Eftirfarandi breytingar voru gerðar á flokkamörkum:

	Var fyrir 1. apríl 2004	Er frá 1. apríl 2004
Líftala – 1. flokkur	≤ 600.000	≤ 400.000
Líftala – 2. flokkur	> 600.000 og < 3.000.000	> 400.000 og < 600.000
Líftala – 3. flokkur	> 3.000.000	> 600.000 og < 3.000.000
Líftala – 4. flokkur	Nýr flokkur frá 1.4.2004	> 3.000.000
Frumutala 1. flokkur	≤ 400.000	≤ 400.000
Frumutala 2. flokkur	Nýr flokkur frá 1.4.2004	> 400.000 og < 600.000
Frumutala 3. flokkur	Nýr flokkur frá 1.4.2004	> 600.000

Verðfellingum var háttáð á sama hátt og áður vegna líftölu að öðru leiti en því að 8% verðfelling kom á mánaðarinnleggið fyrir hverja mælingu sem féll í 4. flokk. 1% verðfelling kom inn fyrir 2. flokk vegna frumutölu og 3% fyrir 3. flokk en þar reiknast margfeldismeðaltal mælinga mánaðarins og reynist niðurstaða þess vera í 2. eða 3. flokki þá verðfellist innlegg næsta mánaðar skv. flokkun þess mánaðar ef það reiknast ekki heldur innan 1. flokks. Loks var tekin upp 8% verðfelling fyrir innlegg mánaðar fyrir hvert innlegg sem lyfjaleifar mælast í.

GÆÐAKRÖFUR VERÐA ÓBREYTTAR Á ÁRINU 2005 Þ.e. þær sömu og hafa gilt frá 1. apríl 2004, sjá samantekt í eftirfarandi töflu:

Gæðabáttur	1. flokkur A ¹⁾		1. flokkur	2. flokkur		3. flokkur		4. flokkur ²⁾	
	Mörk	Viðb.gr	Mörk	Mörk	Verðsk.	Mörk	Verðsk.	Mörk	Verðsk.
Líftala örvera, Bactoscanmæling ³⁾	≤ 40.000	1,00 kr/l	≤ 400.000	> 400.000 og ≤ 600.000	-2%	> 600.000 og ≤ 3.000.000	-5%	> 3.000.000	-8%
Frumutala ⁴⁾	≤ 220.000	1,00 kr/l	≤ 400.000	> 400.000 og ≤ 600.000	-1%	> 600.000	-3%	-	-
Lyfjaleifar ⁵⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	Engar mælanlegar leifar	Mælanlegar leifar	-8%	-	-	-	-
Hitapólin líftala ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	≤ 5.000	> 5.000 og ≤ 25.000	-	> 25.000	-	-	-
Kuldapólin líftala ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	≤ 25.000	> 25.000 og ≤ 100.000	-	> 100.000	-	-	-
Líftala loftfælinna dvalagróa ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	Enginn vöxtur	Vöxtur eftir 48-72 klst.	-	Vöxtur á fyrstu 48 klst	-	-	-
Lykt og bragð ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	Engin prufa með lyktar-/bragðgalla	Greinilegur lyktar-/bragðgalli	-	Áberandi lyktar-/bragðgalli	-	-	-

¹⁾ Innvigtuð mjólk mánaðarins er A-mjólk svo fremi að hún standist allar kröfur um 1. fl. A. Til að mjólk mánaðarins geti flokkast sem A-mjólk þarf hún að standast allar kröfur um 1. fl. auk þess sem margfeldismeðaltal frumutölu í mánuðinum þarf að vera 220 þúsund frumur/ml eða lægra og líftala má í mánuðinum ekki fara upp fyrir 40 þúsund ein./ml.

²⁾ Nýr flokkur vegna líftölu örvera.

³⁾ Einstök mæling gildir og verðfelling er miðuð við innlegg mánaðarins. Ef t.d. 4 mælingar falla í 2. fl. þá leggjast verskerðingarnar saman og verða 2%+2%+2%+2%=8%. Mjólkurstöð tekur ekki við mjólk

⁴⁾ Reiknað er 12 vikna meðaltal vegna lágmarkskrafna en mánaðarmeðaltal vegna 1. fl. A. Ef margfeldismeðaltal mánaðar fer tvo mánuði í röð upp fyrir mörk 1. flokks er verðskert fyrir

⁵⁾ Ef lyfjaleifar mælast í mjólk frá framleiðanda þá er innleggið ekki skráð í mjólkurstöð auk þess sem innlegg mánaðarins er verðfellt um 8%.

⁶⁾ Þar sem þessar mælingar eru gerðar.

Samþykktir og samningar

SAMÞYKKTIR SAMTAKA AFURÐASTÖÐVA Í MJÓLKURIÐNAÐI

1. gr.

Félagið heitir SAMTÖK AFURÐASTÖÐVA Í MJÓLKURIÐNAÐI, skammstafað SAM. Heimili félagsins og varnarþing er í Reykjavík.

2. gr.

Tilgangur félagsins er að sjá til þess að mjólkuriðnaðurinn í landinu verði rekinn á sem hagkvæmasta hátt með sameiginlegri skipulagningu og stjórnun. Félagið skal hafa að markmiði að gæta hagsmuna aðildarfélaga inn á við sem út á við. Þá skal félagið gæta þess að framleiðendur og afurðastöðvar nýti sem best tiltæka markaði hverju sinni, innanlands sem utan. Einnig að koma fram fyrir hönd aðildarfélaga við framkvæmd laga nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum eða annarra laga sem varða mjólkuriðnaðinn. Í starfi sínu er félaginu jafnan skylt að taka fullt tillit til hagsmuna mjólkurframleiðenda.

3. gr.

Félagið er sameignarfélag með ótakmarkaðri ábyrgð aðildarfélaga. Eignarhlutur einstakra eigenda skal miðast við uppsafnað framlag hvers og eins til félagsins. Framlag skal vera mánaðarlegt og ákvarðast sem föst greiðsla af hverjum lítra innveginna mjólkur. Aðalfundur ákvarðar gjaldið að tillögu stjórnar. Markmið félagsins er ekki fjárhagslegur ávinningur né eignasöfnun, nema að því leyti sem nauðsynlegt er til reksturs þess. Hagnaði eða tapi af rekstri félagsins skal skipt í sömu hlutföllum og hér að ofan greinir.

4. gr.

Öll félög sem reka afurðastöð(var), sem taka við mjólk beint frá mjólkurframleiðendum skulu eiga rétt á að gerast aðilar að félaginu. Úrsögn úr félaginu skal vera skrifleg með eins árs fyrirvara, sem miðast við áramót.

5. gr.

Félagsaðilum er skylt að halda samþykktir þessar og fylgja þeim ákvörðunum sem á þeim eru byggðar. Þeir skulu;

- veita viðtöku á mjólk frá framleiðendum hver á sínu svæði og framleiða og selja mjólkurvörur eftir þeim meginreglum, er félagið setur.
- hlíta þeim reglum um greiðslu fyrir hráefni, sem settar verða á hverjum tíma.
- veita SAM þær upplýsingar sem þeir kunna að verða krafðir um og stjórnin telur nauðsynlegar til þess að ná fram markmiðum félagsins.

Félagsaðilum ber að vinna ótullega að framgangi markmiða félagsins og ákvarðana þess.

6. gr.

Aðilar að Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði, sbr. ákvæði 4. gr. samþykktu þessara, veita félaginu fullt umboð til að gera bindandi samninga við stjórnvöld um málefni er snúa að heildarhagsmunum mjólkuriðnaðarins. Sé um að ræða veigamiklar ákvarðanir, eða ætla má að mjög skiptar skoðanir séu um mál innan félagsins, skal stjórn gæta þess að kynna félagsaðilum það með nægum fyrirvara til að neyta megi ákvæða 9. gr. um aukafundi.

7. gr.

Félagið skal sjá um sameiginlegt uppgjör þeirrar mjólkur sem framleidd er umfram framleiðslurétt á hverjum tíma. Við uppgjör umframmjólkur skal ábyrgðinni skipt á aðildarfélög í réttu hlutfalli við þá umframmjólk sem vigtuð er inn í afurðastöð(var) viðkomandi félagsaðila.

8. gr.

Til að ná settum markmiðum sbr. 2. gr., er félaginu veitt heimild til ákvarðana í þeim málefnum sem verða í verkahring þess og rúmast innan heimilda laga nr. 99/1993.

Í verkahring þess eru m.a. eftirtalin atriði;

- að efla samstarf og samvinnu milli aðila félagsins.
- að vinna að því að sala mjólkurafurða sem framleiddar eru úr innlendu hráefni verði svo mikil sem kostur er og að verðlag afurðanna verði samkeppnishæft og öllum aðilum hagstætt.
- að stuðla að sem bestri nýtingu á fjármagni, fjárfestingum og framleiðslutækifærum greinarinnar með það að leiðarljósi að halda uppi sem mestri eftirspurn eftir gæðaháum afurðum framleiddum úr innlendu hráefni.
- að hafa yfirumsjón með og jafnframt að skipuleggja mjólkurvinnsluna, m.a. með því að ákveða verkaskiptingu á milli afurðastöðva.
- að beita verðtilfærslu milli einstakra vörutegunda innan greinarinnar til þess að leiðrétta það misræmi sem skapast milli markaðsverðs og framleiðslukostnaðar og gera framleiðslustjórnun og verkaskiptingu mögulega. Jafnframt að annast framkvæmd og reikningshald þar að lútandi.
- að gera áætlun um kostnað við rekstur félagsins og jafnframt að taka ákvörðun um og innheimta rekstrarframlög skv. 3. grein samþykktu þessara.
- að annast stjórnun birgðahalds mjólkurafurða í landinu með þeim hætti að heildarbirgðir og samsetning þeirra verði sem hagkvæmust á hverjum tíma.
- að kjósa eða tilnefna í þær nefndir sem mjólkuriðnaðurinn á aðild að.
- að vera í fyrirsvari fyrir sameiginlegum hagsmunum aðildarfélaga út á við.
- að safna tölfraðilegum upplýsingum um greinina.
- að annast allt eftirlit með skipulagi á reikningshaldi og reikningskilum vegna mjólkuriðnaðarins.
- að annast þau verkefni sem opinberir aðilar fela samtökunum skv. þeim samningum sem gerðir eru þar að lútandi.

Sé um að ræða veigamiklar ákvarðanir, eða ætla má að mjög skiptar skoðanir séu um mál innan félagsins, skal stjórn gæta þess að kynna félagsaðilum það með nægum fyrirvara til að neyta megi ákvæða 9. gr. um aukafundi.

9. gr.

Innan þeirra takmarka sem samþykktir þessar setja, hafa lögmætir félagsfundir æðsta vald í öllum málefnum félagsins. Afl atkvæða ræður úrslitum á félagsfundum nema á annan veg sé mælt í samþykktum þessum eða landslögum. Varðandi atkvæðisrétt einstakra aðildarféлага gildir sama regla og fram kemur í 10. gr. Aukafundir skulu boðaðir eftir ákvörðun stjórnar og ef að aðildarfélög sem fara með a.m.k. 1/3 hluta atkvæðamagns í félaginu óska þess. Á aukafundum verður aðeins gerð ályktun um þau mál sem nefnd hafa verið í fundarboði.

10. gr.

Aðalfund skal halda árlega, eigi síðar en í maímánuði og skal til hans boðað með minnst 14 daga fyrirvara með ábyrgðarbréfi eða á annan sannanlegan hátt. Hvert aðildarfélag skal hafa eitt atkvæði á aðalfundi félagsins fyrir hverja byrjaða milljón lítra innveginnar mjólkur, hjá hverri afurðastöð viðkomandi aðildarfélags, miðað við næsta ár á undan aðalfundi. Kosningaréttur er bundinn því skilyrði að staðfestar skýrslur um innvigtun hafi borist stjórn félagsins fyrir janúar lok ár hvert. Hvert aðildarfélag hefur rétt á að senda fleiri en einn fulltrúa á aðalfundinn en aðeins einn fulltrúi fer með atkvæði félagsaðila. Við val fulltrúa aðildarféлага á aðalfund félagsins, er mælst til þess að fulltrúar komi frá sem flestum mjólkurframleiðslusvæðum og að a.m.k. einn fulltrúi komi fyrir hverjar 4 milljónir lítra innveginnar mjólkur.

Aðalfundur telst lögmætur ef fulltrúar fyrir að minnsta kosti helming gildra atkvæða eru mættir, ella skal boðað til nýs fundar á sama hátt og skal sá fundur teljast lögmætur hver sem mæting verður.

11. gr.

Á dagskrá aðalfundar skal vera;

- a. *Skýrsla stjórnar um störf á árinu og afkomu greinarinnar.*
- b. *Reikningar félagsins skýrðir og bornir upp til samþykktar.*
- c. *Annað hvert ár skal kjósa sjö menn í stjórn félagsins til tveggja ára og varamann fyrir hvern þeirra. Viðhófð skal hlutfallskosning sé þess óskað. Af aðalmönnum í stjórn skulu a.m.k. tveir vera mjólkurframleiðendur, sama á við um varamenn.*
- d. *Kosning endurskoðanda og eins til vara.*
- e. *Önnur mál.*

12. gr.

Í sérstaka gjörðarbók skal rita allar fundarsamþykktir og stuttar skýrslur um annað, er gerist á félagsfundum. Fundargerðirnar skulu lesnar upp í fundarlok og bornar undir atkvæði fundarmanna og undirskrifaðar síðan af fundarstjóra og fundarritara. Þessi fundarskýrsla skal vera full sönnun þess er fram hefur farið á fundinum.

13. gr.

Stjórn félagsins skal kjósa sér formann og skipta með sér störfum að öðru leyti. Stjórnin fer með málefni félagsins milli aðalfunda.

Formaður kveður til stjórnarfundar og skal það gert ef einhver stjórnarmanna óskar þess. Stjórnarfundur er ályktunarbær ef meirihluti stjórnar er mættur. Einfaldur meirihluti ræður úrslitum á stjórnarfundum. Undirskrift fjögurra stjórnarmanna þarf til að skuldbinda félagið.

14. gr.

Stjórninni er heimilt að ráða framkvæmdastjóra, sem hefur umsjón með daglegum framkvæmdum þess, rekstri og fjármálum skv. nánari ákvæðum í starfssamningi er stjórnin gerir við hann. Stjórninni er heimilt að veita honum prókúruumboð.

15. gr.

Rísi ágreiningur milli félagsins og einhvers félagsaðila, skal gera út um hann í gerðardómi. Hvor aðili tilnefnir sinn mann í gerðardóminn. Oddamaður skal tilnefndur af dómsstjóra héraðsdóms Reykjavíkur og skal hann vera formaður gerðardómsins. Úrskurður gerðardómsins er fullnaðarúrskurður.

16. gr.

Samþykki allra aðildarféлага þarf til að slíta félaginu. Verði ákveðið að slíta félaginu skal höfuðstól þess skipt milli aðildarfélaganna í samræmi við þá reglu sem fram kemur í 3. gr. samþykktu þessara.

17. gr.

Samþykktum þessum verður ekki breytt nema á lögmætum aðalfundi með minnst 2/3 hlutum atkvæðamagns á fundinum. Tillögur um breytingar á samþykktum skulu tilkynntar í fundarboði.

Samþykkt á aðalfundi SAM

13. mars 2003 með atkvæðum allra aðildarféлага.

SAMKOMULAG MILLI SAM OG BÍ

Samningur

Bændasamtök Íslands (BÍ) og Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) gera með sér svofellt samkomulag um vinnureglur og verkaskiptingu við framkvæmd 4. 5. og 10. kafla laga nr. 99/1993, með síðari breytingum, að því er varðar verkefni tengd afurðastöðvum í mjólkuriðnaði.

I. kafli

Um áætlanir fyrir innanlandsmarkað, birgðastjórnun og útflutning mjólkurvara.

1. gr.

Samningur þessi tekur til allrar mjólkurvinnslu, hvort heldur unnið er úr mjólk innan eða utan greiðslumark. Um vinnureglur varðandi gerð og skil skýrslna um móttöku mjólkur, svo og vinnslu, ráðstöfun og birgðir mjólkurvara og reikningsstuðla til að ákvarða magn mjólkur (fitu og próteins) til framleiðslu einstakra mjólkurvara vísast til vinnureglna með samningi þessum.

2. gr.

Eigi síðar en þremur mánuðum fyrir upphaf hvers verðlagsárs skulu samningsaðilar gera áætlun um sölu mjólkurvara á innlendum markaði það verðlagsár. Áætlunin, sem skal gerð fyrir allar afurðastöðvar á landinu, sýni tegundir mjólkurvara, framleiðslu, sölu og líklegar birgðir í lok verðlagsársins. Við gerð fyrrgreindrar áætlunar skal taka mið af því að sem mestrar hagkvæmni verði gætt hjá afurðastöðvum, m.a. í nýtingu hráefnis, mannafla og fjármuna, og þörf markaðarins fyrir einstakar vöruhegundir. Þá skal skipuleggja flutninga á hráefni milli afurðastöðva þannig að samanlagður kostnaður við flutninga og vinnslu verði sem minnstur. Áætlun um móttöku og vinnslu mjólkur hjá afurðastöðvum skal endurmeta á þriggja mánaða fresti.

3. gr.

Birgðir mjólkurvara, umreiknaðar á fitu- og próteingrunn, skulu á hverjum tíma vera sem næst þörf innanlandsmarkaðar. SAM annast eftirlit með heildarbirgðum mjólkurvara sem og samsetningu þeirra, og skulu samtökín grípa til nauðsynlegra ráðstafana í framleiðslustjórnun hjá afurðastöðvum til að sjá um að birgðahald falli að áðurnefndum þörfum.

Skv. 45. gr. laga nr. 99/1993, með síðari breytingum, ber að flytja út mjólkurvörur unnar úr mjólk sem afurðastöðvar hafa tekið við umfram heildargreiðslumark á hverju verðlagsári. Ef heildarbirgðir mjólkurvara og horfur í mjólkurframleiðslu, á hverjum tíma, eru í þeirri stöðu að þörf reynist að nýta alla umframmjólk, eða hluta hennar, til að sinna innanlandsmarkaði, skal samráðsnefnd SAM og BÍ, skv. 7 gr., fara þess á leit við Framkvæmdanefnd búvörusamninga að heimilt verði að nýta það magn umframmjólkur sem nauðsyn krefst fyrir innanlandsmarkað.

Komi í ljós þörf á sérstakri markaðsfærslu mjólkur framleiddri innan heildargreiðslumark skulu samningsaðilar í samráði við Landssamband kúabænda leita lausna á þeim vanda bæði að því er varðar framkvæmd og fjármögnun.

4. gr.

Öllum afurðastöðvum er skylt að leggja til unnar mjólkurvörur, ef ákvörðun verður tekin um útflutning samkvæmt 3. gr., eftir því sem birgðastaða þeirra leyfir. Samningsaðilar taka ákvörðun um magn mjólkurvara frá einstökum afurðastöðvum og skal taka tillit til sölu-möguleika einstakra mjólkursamlaga við þá ákvörðun. Þurfi að flytja út mjólkurvörur sem afurðastöðvar tóku á móti umfram greiðslumark framleiðenda skal viðkomandi afurðastöð gefinn kostur á að leggja til unnar mjólkurvörur svarandi til þess mjólkurmagns sem hún tók á móti. Geti afurðastöð ekki lagt til mjólkurvörur til útflutnings, skulu samningsaðilar hlutast til um að þær verði fengnar á kostnað hennar frá öðrum afurðastöðum. Tryggja skal afurðastöð, sem skylduð er til þess að leggja til unnar mjólkurvörur vegna útflutnings, fullt heildsöluverð fyrir þær, að frádrögnum söluáunum, enda sé um að ræða vörur unnar úr mjólk sem í uppgjöri féll innan heildargreiðslumark hjá henni. Ef krafist

er sérstakrar meðferðar varanna vegna reglna í innflutningslandinu, þannig að á þær falli kostnaður umfram það sem gerist á innlendum markaði, skal hann enn fremur greiddur.

Allar fjárreiður varðandi innheimtu framleiðslugjalds af umframmjólk og uppgjör á útflutningi mjólkurvara, skulu vera í umsjón SAM.

5. gr.

Samningsaðilar skipta með sér framkvæmd verkþátta samkvæmt þessum kafla þannig að umfram það sem áður er sagt, þá annast BÍ alla útreikninga á framleiðslu einstakra framleiðenda umfram greiðslumark og hversu mikil mjólk sé til umsýslu á hverju mjólkursamlagssvæði meðan SAM annast framkvæmd sérstakra markaðsaðgerða innanlands og utan.

II. kafli

Verðmiðlunar- og Verðtilfærslusjóður mjólkur

6. gr.

Skv. heimildarákvæði 24. gr laga nr. 99/1993, er hér með gert samkomulag um að SAM annast framkvæmd verðmiðlunar mjólkur í umboði BÍ, þar með talið innheimtu, vörslu og reikningshald vegna verðmiðlunar.

Skv. sömu heimildarákvæðum laga nr. 99/1993, er hér með gert samkomulag um að SAM annast framkvæmd verðtilfærslu mjólkur í umboði BÍ, sbr. 22. gr. laga nr. 99/1993, þar með talið innheimtu, vörslu og reikningshald vegna verðtilfærslu.

Allar greiðslur úr verðmiðlunar- og verðtilfærslusjóði mjólkur og framkvæmd uppgjörs fara eftir reglugerð sem ráðherra setur sbr. 27. gr. laga nr. 99/1993. Fjárreiðum og bókhaldi þessara sjóða skal alfarið haldið aðskildum frá öðrum rekstri SAM. Endurskoðun og birting ársreikninga þessara sjóða fer fram skv. ákvæðum 24. gr. laga nr. 99/1993.

III. kafli

Um framkvæmd, gildistöku og þóknun til SAM

7. gr.

Vegna framkvæmdar samnings þessa og hugsanlegs ágreinings um túlkun vinnureglna, skal starfa samráðsnefnd skipuð þremur fulltrúum frá SAM og tveimur fulltrúum frá BÍ, öðrum tilnefndum af Landssambandi kúabænda (LK).

Rísi ágreiningur um túlkun laga og reglugerða hvað varðar framkvæmd samnings þessa sker landbúnaðarráðherra úr.

Vegna verkefna sem flytjast frá BÍ til SAM við gerð þessa samnings, mun BÍ greiða árlega til SAM kr. 2.000.000 – sem greiðast með jöfnum ársfjórðungslegum greiðslum eftir. Árlegar greiðslur taka breytingum í hlutfalli við breytingar á framleiðendaverði mjólkur í upphafi árs, (nú kr. 67,70/ltr.- skráð lágmarksverð).

Vegna vinnu SAM við innheimtur, útgreiðslur og fjárreiður Verðmiðlunarsjóðs mjólkur, fær SAM árlega þóknun sem greiðist af viðkomandi sjóði, 2 % af veltu, (áætlað kr. 1.300.000)

Vegna vinnu SAM við innheimtur, útgreiðslur og fjárreiður Verðtilfærslusjóðs mjólkur, fær SAM árlega þóknun sem greiðist af viðkomandi sjóði, 1 % af veltu, (áætlað kr. 2.700.000).

Kostnaður við lögbundna endurskoðun Verðmiðlunar- og Verðtilfærslusjóðs greiðist af viðkomandi sjóðum svo og kostnaður sem fellur til vegna hugsanlegra innheimtuáðgerða.

8. gr.

Brjót afurðastöð eða SAM gegn ákvæðum samnings þessa eða láti Bændasamtökunum ekki í té upplýsingar varðandi framkvæmd hans er þeim heimilt að fresta greiðslum samkvæmt samningi þessum eða lögum nr. 99/1993 til þess aðila, þar til úr verður bætt.

9. gr.

Samningur þessi gildir frá 1. janúar 2000 og er uppsegjanlegur af beggja hálfu með þriggja mánaða fyrirvara miðað við áramót.

Reykjavík, 24. febrúar 2000

f.h. Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði
Óskar H. Gunnarsson
(Sign.)

f.h. Bændasamtaka Íslands
Ari Teitsson
(Sign.)

Guðni Ágústsson
(Sign.)
Staðfesting landbúnaðarráðherra

Vinnureglur

Samhliða gerð framangreinds samnings hafa aðilar orðið ásáttir um eftirfarandi vinnureglur:

1.

Árlega skal SAM reikna út meðalefnainnihald mjólkur sem berst til vinnslu hjá afurðastöðvum. Skal meðalmjólkinn miðast við efnainnihald (fitu, prótein) mjólkur þrjú undangengin verðlagsár.

2.

Greiðsla afurðastöðva til framleiðenda (52,9% af skráðu lágmarksverði) miðist við efna-innihald, sbr. skilgreiningu Verðlagsnefndar á hverjum tíma.

3.

Við umreikning á mjólkurvörum yfir í lítra mjólkur, bæði á fitu- og próteingrunni, skal miða við reikningsstuðla, sem Framkvæmdanefnd búvörusamninga hefur staðfest. Stuðla þessa skal nota við magnuppgjör á hverju verðlagsári, bæði fyrir einstök mjólkursamlög sem og landið í heild. Stuðlar þessir eru miðaðir við ákveðið þurrefnisinnihald í magneiningu vöru. Reynist einhver mjólkurvara frá einhverju samlagi víkja að jafnaði frá viðmiðunar-þurrefnisinnihaldi, áskilja samningsaðilar sér rétt til að reikna út sérstaka leiðréttingu vegna þess samlags.

SAM annast útreikninga á stuðlum fyrir nýjar mjólkurvörur sem koma á markað að fengnum upplýsingum frá framleiðanda, og leitar staðfestingar Framkvæmdanefndar búvörusamninga. Aðilar eru sammála um að leita endurskoðunar ofangreindra stuðla í heild, þegar ástæða þykir til, t.d. vegna breytinga á efnainnihaldi innveginnar mjólkur.

4.

Afurðastöðvum ber að gera skýrslu um móttöku mjólkur ásamt úrvinnslu, ráðstöfun og birgðir mjólkurvara í hverjum mánuði. Skulu skýrslur þessar vera tilbúnar innan 7 daga frá lokum mánaðar og staðfestar af endurskoðanda, sem sannreynir að þær séu í samræmi við framleiðslu-, sölu- og birgðabókhalda. Í lok ágúst- og desembermánaðar skal telja birgðir mjólkurvara hjá afurðastöðvum og Osta- og smjörstöðvum sf., og skal áritun endurskoðanda á skýrslur þessara mánaða einnig ná til birgðatalningarnar.

Skýrslurnar skal senda SAM þegar þær eru tilbúnar, sem yfirfer þær og afstemmir. Komi í ljós villa skal afurðastöð senda sérstaka leiðréttingarskýrslu fyrir sama mánuð. SAM lætur BÍ í té afstemmd gögn frá hverri afurðastöð og fyrir landið í heild 15 dögum eftir lok mánaðar, árituð um að þau séu í samræmi við frumgögn varðveitt hjá SAM.

5.

Allar afurðastöðvar í landinu skulu gera upp ársreikninga sína á samræmdu formi. SAM annast samantekt á afkomutölum mjólkuriðnaðarins til nota fyrir mjólkuriðnaðinn eftir nánara samkomulagi.

6.

Aðilum er ljóst að forsenda þess að viðhalda markaði fyrir mjólk er að mjólkuriðnaðurinn sinni markvissri markaðs- og vörubrúun. SAM mun stuðla að því að svo verði.

7.

BÍ munu sjá um að afla upplýsinga um magn innflutnings mjólkurvara, á hverjum tíma, sem heimill er skv. fjölþjóða- og alþjóðasamningum.

SAMÞYKKTIR FYRIR MARKAÐSNEFND MJÓLKURIÐNAÐARINS

1. gr. Hlutverk og tilgangur

Hlutverk Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins er að stuðla að aukinni heildarneyslu mjólkurvara.

MMI mun fyrst og fremst annast langtíma markmið. MMI mun ennfremur annast mál, sem flokkast undir skammtímamál, þ.e. auglýsingar sem vekja athygli á almennum atriðum, stöðugt áreiti vegna tiltekinna kynningarverkefna og kostunarverkefna. Nefndin mun ekki auglýsa sérstaklega tilteknar vörutegundir eða vörumerki því slíkt verður í verkahring viðkomandi markaðsfyrirtækja. MMI getur ef svo ber undir ákveðið að kynna sérstaklega tilteknar almenna vöru sem markaðssett er um land allt.

2. gr. Helstu verkefni

Helstu verkefni MMI í framtíðinni miðast einkum við almenna kynningarstarfsemi sem byggir undir jákvæð langtímaviðhorf gagnvart mjólkurafurðum. Sérstaklega mun nefndin sinna eftirfarandi verkefnum:

1. Samskiptum við fjölmíðla (almenn PR verkefni, "almannatengsl")
2. Kynning á almennri hollustu mjólkurvara
3. Samstarfi við sérfræðinga og aðra skoðanamyndandi hópa
4. Útgáfu og dreifingu á fræðsluefni fyrir skóla
5. Rannsóknarverkefni
6. Áróðri fyrir neyslu mjólkur í skólum
7. Auglýsingum á almennum grundvelli
8. Vinnu gagnvart opinberum aðilum og öðrum ákvörðunaraðilum sem áhrif hafa á stöðu mjólkurvara að því er varðar lög og reglur.

3. gr. Stjórn og Starfsemi

1. Stjórn Markaðsnefndar Mjólkuriðnaðarins er ábyrg fyrir starfsemi nefndarinnar gagnvart Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði. (SAM)
2. Í stjórn MMI skulu tilnefndir 5 aðalmenn til 2 ára, 4 af stjórn SAM og einn af stjórn Landssambands Kúabænda og jafnmargir til vara. Stjórn MMI skiptir með sér verukom. Tilnefning skal fara fram á stjórnarfundum viðkomandi samtaka. Stjórn MMI mun hverju sinni flytja SAM skýrslu um starfsemi liðins starfsár.
3. Stjórn MMI er heimilt að ráða starfsmann til þess að annast daglegan rekstur og annast umsjón með verkefnum nefndarinnar. Helstu verkefni starfsmanns koma fram í starfslýsingu hans.

4. gr. Aðild og fjármögnun á starfsemi

1. Að starfsemi Markaðsnefndar Mjólkuriðnaðarins standa Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) og Landssamband Kúabænda.
2. Landssamband Kúabænda greiði árlega fasta upphæð samkvæmt gagnkvæmu samkomulagi þar um, en afurðastöðvar greiða tiltekna upphæð á hvern innveginn lítra mjólkur innan marka fullvirðisréttar.
3. Nefndin vinnur framkvæmda- og kostnaðaráætlun fyrir hvert ár og leggur fyrir til samþykktar fjármögnunaraðila, LK og SAM. Halda skal sérgreint bókhald fyrir Markaðsnefnd Mjólkuriðnaðarins, sem jafnframt verður með sérgreindar fjárreiður. Allar áætlanir verði lagðar fyrir stjórn SAM. Ársskýrsla og ársuppgjör nefndarinnar verði lagt fram á aðalfundi SAM.

Samþykkt af stjórn SAM, 25. janúar 2001

TVÖ Á DAG
-alla ævi!

Dreitilli
D-vítamínbætt léttmjólk

mjólk
er góð

MUU

Kalk við hæfi
-alla ævi!

Reglugerðir

REGLUGERÐ NR. 523/2004 UM GREIÐSLUMARK MJÓLKUR Á LÖGBÝLUM OG BEINGREIÐSLUR TIL BÆNDA VERÐLAGSÁRIÐ 2004-2005.

1. gr.

Heildargreiðslumark og greiðslumark lögbýla.
Heildargreiðslumark til framleiðslu mjólkur verðlagsárið 2004-2005 skal vera 106 milljónir lítra og skiptist í greiðslumark lögbýla. Greiðslumark lögbýla reiknast í líturum mjólkur og skiptist hlutfallslega milli lögbýla á sama hátt og greiðslumark til framleiðslu mjólkur á verðlagsárinu 2003-2004.

2. gr.

Aðilaskipti að greiðslumarki.

Heimil eru aðilaskipti að greiðslumarki á milli lögbýla. Sé ábúandi lögbýlis annar en eigandi/eigendur þess þarf samþykki beggja/allra fyrir ráðstöfun greiðslumarks frá lögbýli. Leiguliða er heimilt að kaupa greiðslumark á lögbýli og skal það sérstaklega skráð á nafn hans. Leiguliða er heimilt að selja sérskráð greiðslumark án samþykkis jarðareiganda. Þó skal jarðareigandi eiga forkaupsrétt við ábúðarlök leiguliða á því markaðsverði sem síðast liggur fyrir samkvæmt könnun sem Bændasamtök Íslands annast. Tilkynna skal um aðilaskipti að greiðslumarki til Bændasamtaka Íslands á þar til gerðum eyðublöðum sem Bændasamtök Íslands láta í té og liggja frammi á skrifstofum búnaðarsambanda. Tilkynningu um aðilaskipti skal fylgja undirritaður samningur þar um, þar sem m.a. skal koma fram nöfn samningsaðila, kennitala, heimili og lögbýlisnúmer, dagsetning samnings og gildistaka, kaupverð, verð á lítra mjólkur og heildarmagn, undirskrift kaupenda og seljenda ásamt staðfestingu vitundarvotta. Einnig skal fylgja staðfesting um eignarhald að lögbýlinu. Þá skal seljandi leggja fram þinglýsingarvottorð fyrir það lögbýli sem greiðslumark er selt frá og skriflegt samþykki allra veðhafa fyrir sölunni.

Tilkynningar um aðilaskipti að greiðslumarki, fyrir verðlagsárið 2004-2005, ásamt fylgigögnum skulu hafa borist Bændasamtökum Íslands í síðasta lagi fyrir 20. júní 2005 til að þau taki gildi á verðlagsárinu. Aðilaskiptin taka fyrst gildi þegar staðfesting Bændasamtaka Íslands liggur fyrir. Bændasamtökum Íslands er heimilt að birta yfirlit yfir viðskipti með greiðslumark og verð á því. Upplýsingar sem þannig eru birtar skal ekki vera hægt að rekja til einstakra aðila.

3. gr.

Nýting greiðslumarks.

Afurðastöð skal greiða framleiðanda lágmarksverð fyrir mjólk sem miðast við 1. flokks mjólk með skilgreindu efnainnihaldi. Fyrir aðra mjólk sem ekki stenst kröfur sem 1. flokks mjólk greiðir afurðastöð

verð allt niður að leyfilegum afföllum frá verði 1. flokks mjólkur.

Greiðslutilhögun vegna framleiðslu umfram greiðslumark skal vera með eftirfarandi hætti:

- Fyrstu 4% sem framleiðandi framleiðir umfram greiðslumark sitt hafa forgang að greiðslum frá afurðastöð sé ónotað greiðslumark þá fyrir hendi á viðkomandi mjólkursamlagssvæði.
- Verði enn ónotað greiðslumark á samlagssvæði gengur það til annarra samlagssvæða til nýtingar allt að 104% greiðslumarks.
- Verði enn ónotað greiðslumark, greiðist hlutfallslega á það sem er umfram 104% greiðslumarks á landinu öllu, enda liggja fyrir heimild framkvæmdanefndar búvörusamninga, sbr. 3. mgr.

Framleiðsla, umfram það magn sem unnt er að greiða fyrir samkvæmt staflíðum a-c að ofan skal markaðsfærð erlendis, þó getur framkvæmdanefnd búvörusamninga heimilað sölu hennar innanlands ef gengið hefur á birgðir þannig að fyrirsjáanlegur sé skortur á mjólk.

4. gr.

Brottfall og geymsla greiðslumarks.

Greiðslumark lögbýla sem ekki hefur verið nýtt til framleiðslu að neinu leyti í full tvö verðlagsár fellur niður, enda hafi Bændasamtök Íslands tilkynnt eiganda lögbýlis um rétt til sölu eða geymslu greiðslumarksins. Heimilt er framleiðanda að leggja greiðslumark lögbýlisins inn til geymslu lengst til 1. september 2005 og sætir það þá ekki sömu breytingum og annað greiðslumark.

5. gr.

Beingreiðslur.

Beingreiðsla er framlag úr ríkissjóði til framleiðanda mjólkur og skal svara til 47,1% af lágmarksverði mjólkur samkvæmt verðlagsgrundvelli á innleggsdegi. Dreifing beingreiðslna og fráviksmörk skulu vera með eftirfarandi hætti:

- 53,5% beingreiðslna skal greiða óháð framleiðslu, að því tilskildu að framleiðsla lögbýlisins sé a.m.k. 90% greiðslumarks á tímabilinu. Greiða skal 1. hvers mánaðar, 1/12 hluta, í fyrsta sinn 1. september 2004.
- 31,5% beingreiðslna skal greiða eftir framleiðslu allt að greiðslumarki hvers framleiðanda. Greiða skal 1. hvers mánaðar fyrir innlegg næstsíðasta mánaðar, í fyrsta sinn 1. nóvember 2004.
- 15% beingreiðslna skal ráðstafað með eftirfarandi hætti: Greiða skal 16/30 hluta fjárhæðarinnar á innvegið magn mjólkur í mánuðunum nóvember til og með febrúar. Finna skal meðalgreiðslu fyrir hvern dag í þessum mánuðum að teknu tilliti til breytinga á lágmarksverði mjólkur og þeirri fjárhæð sem þannig er fundin skal deilt á innvegið magn mjólkur í hverjum mánuði fyrir sig. Greiða skal 1. hvers mánaðar fyrir innlegg næstsíðasta mánaðar. Á sama hátt skal greiða 4/30 hluta fyrir innvegna mjólk í september, 2/30 hluta fyrir innvegna mjólk í október, 3/30 hluta fyrir innvegna mjólk í júlí og 5/30 hluta fyrir innvegna mjólk í ágúst.

Að því marki sem beingreiðslur ganga ekki út eftir uppgjör innan greiðslumarks skal greitt samkvæmt staflíðum A og B hlutfallslega út á framleiðslu umfram

greiðslumark hvers lögbýlis þó þannig að fyrstu 4% njóti forgangs, sbr. greiðslur afurðastöðva skv. 3. gr.

Framleiðendur geta einungis öðlast rétt til beingreiðslna fyrir mjólk sem framleidd er á því lögbýli sem greiðslumark fylgir innan verðlagsárs.

6. gr.

Handhafar beingreiðslna.

Beingreiðslur greiðast ábúanda á lögbýli. Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi. Þó er heimilt, þegar um fleiri sjálfstæða rekstraraðila er að ræða sem standa að búinu, að skrá þá sérstaklega. Sjálfstæður rekstraraðili telst sá einn sem hefur sjálfstætt virðisaukaskattsuppgjör. Tilkynna skal Bændasamtökum Íslands allar breytingar á því hver eigi að vera handhafi beingreiðslna. Séu handhafar tveir eða fleiri, skal gefa upp hlutfallslega skiptingu beingreiðslna. Jafnframt skulu handhafar beingreiðslna tilgreina sérstakan reikning í bönkum eða öðrum viðskiptastofnunum, sem greiðslur skulu lagðar inn á.

7. gr.

Uppgjör beingreiðslna.

Sjái handhafi beingreiðslna fram á að nýting greiðslumarks gefi ekki rétt til 90% af beingreiðslum verðlagsársins, ber honum að tilkynna það Bændasamtökum Íslands, sem þá skulu haga beingreiðslum í samræmi við áætlaða nýtingu. Komi samt fram við lok verðlagsárs, að ofgreitt hafi verið, ber handhafa beingreiðslna að endurgreiða mismuninn samkvæmt reikningi.

8. gr.

Útreikningur á greiðslumarki lögbýla.

Bændasamtök Íslands reikna út greiðslumark til framleiðslu mjólkur og halda skrá yfir greiðslumark lögbýla og handhafa réttar til beingreiðslna og láta afurðastöðvum og búnaðarsamböndum í té eintak af henni fyrir starfssvæði þeirra. Bændasamtök Íslands afla upplýsinga og annast útreikninga vegna framkvæmdar þessarar reglugerðar og hafa eftirlit með uppgjöri afurðastöðva við framleiðendur. Afurðastöðvum og framleiðendum er skylt að láta Bændasamtökum Íslands í té allar þær upplýsingar sem að gagni geta komið við störf Bændasamtakanna og þær geta veitt.

9. gr.

Tilkynningar um greiðslumark lögbýla.

Bændasamtök Íslands skulu tilkynna framleiðendum um greiðslumark lögbýla. Framleiðendur eiga þess kost að gera athugasemdir við það og skulu þær berast Bændasamtökum Íslands innan 20 daga frá dagsetningu tilkynningar um greiðslumark, ella gildir það fyrir verðlagsárið. Bændasamtök Íslands endurskoða útreikninga, sem athugasemdir eru gerðar við og tilkynna framleiðanda niðurstöðu sína. Berist Bændasamtökum Íslands ekki athugasemdir við þá niðurstöðu innan 25 daga frá dagsetningu úrskurðarins, gildir hann fyrir hlutaðeigandi verðlagsár. Uni viðkomandi framleiðandi ekki þeirri niðurstöðu, hefur hann rétt til að skjóta

ágreiningnum með rökstuddri kæru til úrskurðarnefndar, sbr. 10. gr.

10. gr.

Úrskurðarnefnd.

Ágreiningi um ákvörðun á greiðslumarki lögbýlis, skráningu á greiðslumarki og rétt til beinna greiðslna, er heimilt að skjóta til úrskurðarnefndar, sem starfar samkvæmt lögum nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum. Úrskurði nefndarinnar, sem liggja skal fyrir innan 45 daga frá því erindi berst henni, verður ekki skotið til ráðherra.

11. gr.

Viðurlög og gildistaka.

Brot á reglugerð þessari varða viðurlögum samkvæmt 82. gr. laga nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum. Með mál út af brotum skal farið að hætti opinberra mála.

Reglugerð þessi er sett samkvæmt heimild í lögum nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum, með síðari breytingum, gildir fyrir verðlagsárið 2004-2005 og öðlast gildi frá og með 1. september 2004. Jafnframt er felld úr gildi frá sama tíma reglugerð nr. 441/2003 um greiðslumark mjólkur á lögbýlum og beingreiðslur til bænda verðlagsárið 2003-2004.

Landbúnaðarráðuneytinu, 16. júní 2004.

F. h. r.

Ólafur Friðriksson.

Ingibjörg Ólöf Vilhjálmisdóttir

Lög

LÖG NR. 99/1993 UM FRAMLEIÐSLU, VERÐLAGNINGU OG SÖLU Á BÚVÖRUM MEÐ SÍÐARI BREYTINGUM

Lög um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum 1993 nr. 99 8. september

Upphaflega [l. 46/1985](#). Tóku gildi 1. júlí 1985. Endurútgefin, sbr. [22. gr. l. 112/1992](#), sem [l. 99/1993](#). Breytt með [l. 126/1993](#) (tóku gildi 30. des. 1993), [l. 129/1993](#) (tóku gildi 30. des. 1993), [l. 34/1994](#) (tóku gildi 2. maí 1994), [l. 85/1994](#) (tóku gildi 3. júní 1994), [l. 141/1994](#) (tóku gildi 31. des. 1994), [l. 87/1995](#) (tóku gildi 1. júlí 1995), [l. 99/1995](#) (tóku gildi 5. júlí 1995), [l. 121/1995](#) (tóku gildi 30. nóv. 1995), [l. 124/1995](#) (tóku gildi 6. des. 1995, sjá þó 21. gr.), [l. 147/1995](#) (tóku gildi 1. jan. 1996), [l. 77/1997](#) (tóku gildi 6. júní 1997), [l. 84/1997](#) (tóku gildi 1. jan. 1998; komu til framkvæmda skv. fyrirætlum í 7. gr.), [l. 69/1998](#) (tóku gildi 24. júní 1998, sjá þó ákvæði til bráðabirgða), [l. 130/1998](#) (tóku gildi 3. des. 1998, sjá þó ákvæði til bráðabirgða), [l. 112/1999](#) (tóku gildi 1. jan. 2000), [l. 88/2000](#) (tóku gildi 1. jan. 2001 nema 4. mgr. 7. gr. sem tók gildi 2. júní 2000), [l. 84/2002](#) (tóku gildi 21. maí 2002), [l. 101/2002](#) (tóku gildi 6. júní 2002 og gilda til 31. des. 2007), [l. 82/2003](#) (tóku gildi 10. apríl 2003), [l. 131/2003](#) (tóku gildi 1. jan. 2004), [l. 61/2004](#) (tóku gildi 14. júní 2004 nema 3.–6. gr. sem taka gildi 1. sept. 2005) og [l. 85/2004](#) (tóku gildi 18. júní 2004).

I. kafli. Tilgangur laganna og orðaskýringar.

1. gr. Tilgangur þessara laga er:

- að stuðla að framförum og aukinni hagkvæmni í búvöruframleiðslu og vinnslu og sölu búvara til hagsbóta fyrir framleiðendur og neytendur,
- að framleiðsla búvara til neyslu og iðnaðar verði í sem nánustu samræmi við þarfir þjóðarinnar og tryggi ávallt nægjanlegt vöruframboð við breytilegar aðstæður í landinu,
- að nýttir verði sölumöguleikar fyrir búvörur erlendis eftir því sem hagkvæmt er talið,
- að kjör þeirra sem landbúnað stunda verði í sem nánustu samræmi við kjör annarra stétta,
- að innlend aðföng nýtist sem mest við framleiðslu búvara, bæði með hliðsjón af framleiðsluöryggi og atvinnu,
- að stuðla að jöfnuði á milli framleiðenda í hverri búgrein hvað varðar afurðaverð og markað.

2. gr. Merking orða í lögum þessum er sem hér segir: Afurðastöð er hver sú atvinnustarfsemi lögaðila eða einstaklings sem tekur við búvörum úr höndum framleiðenda til vinnslu, flokkunar, þökkunar, geymslu, heildsölu og/eða dreifingar.

[Álagsgreiðsla er tiltekin fjárhæð sem greiðist á gæðastýrða framleiðslu, sbr. 41. gr.]¹⁾

[Beingreiðslumark er tiltekin fjárhæð sem ákveðin er í 37. gr. og skiptist milli lögbýla eftir greiðslumarki þeirra.]²⁾

Búvörur teljast í lögum þessum afurðir búfjár, þar með taldar afurðir nautgripa, sauðfjár, hrossa, svína, alifugla og loðdýra, afurðir nytjajurta og afurðir hlunninda. Lög þessi taka ekki til afurða alifiska.

Efri og neðri mörk greiðslumarks eru leyfileg fráviksmörk framleiðslu á lögbýli frá greiðslumarki býlisins án þess að fráviknið valdi breytingu á beinum greiðslum úr ríkissjóði nema kveðið sé á um aðrar viðmiðanir í samningum [Bændasamtaka Íslands]³⁾ og landbúnaðarráðherra skv. a-lið 1. mgr. 30. gr. eða í reglugerðum við lög þessi.

Fóður merkir í lögum þessum vöru sem notuð er til fóðrunar búfjár við búvöruframleiðslu.

Framleiðandi er hver sá, sem á eigin vegum hefur með búvöruframleiðslu að gera, hvort sem er einstaklingur, lögaðili, aðili að félagsbúi eða ríkisbúi.

[Garðyrkjubýli, gróðrarstöð og garðyrkjustöð merkir í lögum þessum lögaðila eða býli, með virðisaukaskattsskylda veltu, sem framleiðir grænmeti (útirækt/ylrækt), skrautjurtir, garðplöntur eða tré og runna.]⁴⁾

[Greiðslumark lögbýlis er tiltekinn fjöldi ærgilda eða magn mjólkur mælt í lítrum sem ákveðið er fyrir hvert lögbýli og veitir rétt til beingreiðslu úr ríkissjóði.]⁵⁾

[Gæðastýrð sauðfjárframleiðsla er dilkakjöt sem framleitt hefur verið samkvæmt kröfum um skilgreindan framleiðsluferil, hollustu og umhverfisvernd.]¹⁾

[Heildargreiðslumark er tiltekið magn mjólkur mælt í lítrum sem ákveðið er samkvæmt búvörusamningi með tilliti til heildarneyslu innan lands og skiptist milli lögbýla eftir greiðslumarki þeirra.]⁵⁾

[Jöfnunargreiðsla er tiltekin fjárhæð sem greiðist á framleiðslu umfram 18,2 kg dilkakjöts á ærgildi greiðslumarks samkvæmt skilyrðum sem fram koma í 40. gr.]¹⁾

Lögbýli eða jörð er í lögum þessum skilgreint skv. [1. gr. ábúðarlaga nr. 64 31. maí 1976](#), með síðari breytingum.

Sláturleyfishafi er hver sá aðili sem hefur löggildingu eða undanþáguleyfi til slátrunar búfjár samkvæmt [lögum nr. 30 28. apríl 1966](#),⁶⁾ um meðferð, sköðun og mat á sláturfurðum, með síðari breytingum.

[Útflutningsskylda merkir sameiginlega ábyrgð framleiðenda sauðfjárafurða á að tiltekinn hluti framleiðslu verði fluttur úr landi.]¹⁾

Verðlagsár er tímabilið frá 1. september til 31. ágúst árið eftir. Þó getur landbúnaðarráðherra ákveðið, að fenginni umsögn [Bændasamtaka Íslands],⁷⁾ að verðlagsár fylgi almanaksári.

[Vetrarfóðraðar kindur eru ær, hrútar, sauðir og lömb sem sett eru á vetur og talin eru fram á föðgæsluskýrslu.]²⁾

Rísi ágreiningur um hvað falla skuli undir hugtök þessi sker landbúnaðarráðherra úr þeim ágreiningi.

¹⁾[L. 88/2000, 1. gr.](#) ²⁾[L. 124/1995, 2. gr.](#) ³⁾[L. 124/1995, 19. gr.](#) ⁴⁾[L. 84/2002, 1. gr.](#) ⁵⁾[L. 124/1995, 1. gr.](#) ⁶⁾[Nú l. 96/1997.](#) ⁷⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#)

II. kafli. Yfirstjórn og samtök framleiðenda.

3. gr. [Landbúnaðarráðherra fer með yfirstjórn þeirra mála sem lög þessi taka til, þar með talinn útflutning landbúnaðarvara.]¹⁾

¹⁾[L. 85/1994, 1. gr.](#)

4. gr. [Bændasamtök Íslands]¹⁾ fara með fyrirsvar framleiðenda búvara við framkvæmd laga þessara nema öðruvísi sé kveðið á um í lögum þessum.

Ráðherra getur, að fengnu samþykki [Bændasamtaka Íslands],¹⁾ viðurkennt einstök landssamtök framleiðenda búvara til að fara með fyrirsvar vegna framleiðenda í viðkomandi grein við gerð samninga skv. a-lið 1. mgr. 30. gr. og aðrar ákvarðanir samkvæmt lögum þessum.

[Bændasamtök Íslands]¹⁾ eða landssamtök skv. 2. mgr. skulu velja sér samninganefnd sem fer með umboð þeirra til samningsgerðar. Samtökin skulu tilkynna landbúnaðarráðherra um nöfn formanns og varaformanns samninganefndar eigi síðar en 1. júní vegna samninga fyrir næstkomandi verðlagsár.

Framleiðandi búvöru, sem lög þessi taka til, á rétt til að vera félagssmaður í [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ eða viðurkenndum samtökum búvöruframleiðenda skv. 2. mgr. þessarar greinar eftir nánari reglum í samþykktum [Bændasamtaka Íslands].¹⁾

Samningar, sem [Bændasamtök Íslands]¹⁾ eða viðurkennd samtök skv. 2. mgr. gera skv. a-lið 1. mgr. 30. gr., skulu vera bindandi fyrir framleiðendur viðkomandi búvara hvort sem þeir eru félagar í [Bændasamtökum Íslands],¹⁾ samtökum skv. 2. mgr. eða standa utan þessara félagssamtaka.

¹⁾[L. 124/1995, 19. gr.](#)

III. kafli. ...¹⁾

¹⁾[L. 112/1999, 5. gr.](#)

IV. kafli. Um verðskráningu á búvörum.

7. gr. [Verðlagsnefnd búvara, skipuð sex mönnum, ákveður afurðaverð til búvöruframleiðenda og verð búvara í heildsölu.

Samtök launþega tilnefna tvo fulltrúa í nefndina. Skal annar þeirra tilnefndur af stjórn Bandalags starfsmanna ríkis og bæja og hinn af stjórn Alþýðusambands Íslands. Noti annar aðilinn ekki tilnefningarrétt sinn færast réttur hans til hins.

Stjórn Bændasamtaka Íslands og stjórnir búgreinasamtaka, sem hlotið hafa viðurkenningu skv. 4. gr. og starfa fyrir búgreinafélög þeirra afurða sem verðlagðar eru hverju sinni, tilnefna tvo fulltrúa í nefndina sameiginlega. Skal annar þeirra tilnefndur til að fjalla eingöngu um verðmyndun til framleiðenda. Skal hann víkja úr nefndinni fyrir fulltrúa samtaka afurðastöðva í nefndinni þegar fjallað er um verðmyndun hjá afurðastöðvum.

Samtök afurðastöðva fyrir búvöru tilnefna tvo fulltrúa í nefndina. Skulu þeir tilnefndir þannig að í nefndinni starfi hverju sinni fulltrúar frá þeirri vinnslugrein sem um er rætt hverju sinni. Annar þessara fulltrúa skal tilnefndur til að starfa aðeins í nefndinni þegar nefndin fjallar um verðmyndun hjá afurðastöðvum og kemur í stað fulltrúa framleiðenda sem vikur sæti.

Landbúnaðarráðherra tilnefnir einn fulltrúa í nefndina og er hann formaður hennar.

Varamenn skulu tilnefndir á sama hátt og aðalmenn. Ákvarðanir í nefndinni skulu teknar með einföldum meiri hluta atkvæða. Komi upp jöfn staða atkvæða sker atkvæði formanns úr um niðurstöðu.

Tilnefningu fulltrúa í verðlagsnefnd skal lokið 15. júní ár hvert. Nú notar einhver aðili ekki rétt sinn til tilnefningar og skal landbúnaðarráðherra þá tilnefna mann í nefndina í stað samtaka framleiðenda og samtaka afurðastöðva en félagsmálaráðherra á sama hátt í stað samtaka launþega. Nefndin skal fullskipuð 1. júlí ár hvert.

Hagstofustjóri og forstöðumaður Hagþjónustu landbúnaðarins skulu vera verðlagsnefnd til aðstoðar.]¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 1. gr.](#)

8. gr. [Verðlagsnefnd ákveður við upphaf hvers verðlagsárs, í fyrsta sinn 1. september 1998, lágmarksverð fyrir mjólk til framleiðenda sem miðast við 1. flokks mjólk með skilgreindu efnainnihaldi [nema annað sé tekið fram í samningi milli landbúnaðarráðherra f.h. ríkisstjórnar Íslands og Bændasamtaka Íslands].¹⁾ Hverri afurðastöð er heimilt að greiða framleiðendum hærra verð en lágmarksverð. Verðlagsnefnd ákveður leyfileg afföll af verði mjólkur sem ekki stenst kröfur sem 1. flokks mjólk. Ákvörðun um lágmarksverð mjólkur skal byggjast á gerð verðlagsgrundvallar fyrir bú af hagkvæmri stærð, með framleiðsluáðstöðu þar sem tekið er mið af opinberum heilbrigðis- og aðbúnaðarkröfum og hagkvæmum framleiðsluháttum. Áætlað vinnuframlag skili endurgjaldi hliðstæðu og gerist hjá starfsstéttum sem bera sambærilega ábyrgð á rekstri og mæta hliðstæðum kröfum um viðveru og færni. Ákvörðun verðlagsnefndar um lágmarksverð skal tekin til endurskoðunar innan

verðlagsársins komi fram um það ósk í nefndinni. Framleiðslukostnaður á nautgripakjöti til framleiðenda skal metinn og skráður af verðlagsnefnd samhliða ákvörðun á lágmarksverði mjólkur. Heimilt er verðlagsnefnd að ákveða að skráning á verði nautgripakjöts falli niður. Landssambandi kúabænda er þá heimilt að gefa út viðmiðunarverð til framleiðenda fyrir einstaka flokka nautgripakjöts.

Verðlagsnefnd metur við upphaf hvers verðlagsárs framleiðslukostnað sauðfjárafurða fyrir meðalbúi, í fyrsta sinn 1. september 1998. Miða skal við kostnaðarútreikninga er sýni áætlaða vinnuþörf, fjármagnskostnað, rekstrargjöld, launakostnað og afurðir meðalbús sem er rekið við eðlilegar framleiðsluáðstæður. Tilgreina skal ársvinnu á sauðfjárþúni af stærð sem miðað er við og virða endurgjald fyrir vinnuframlag til samræmis við kjör þeirra sem vinna sambærileg störf og hafa svipaða menntun, sérhæfni og ábyrgð í starfi á almennum vinnumarkaði. Mat verðlagsnefndar skal taka til endurskoðunar innan verðlagsársins komi fram um það ósk í nefndinni. Landssamtökum sauðfjárþúna er heimilt að gefa út viðmiðunarverð til framleiðenda fyrir einstaka flokka sauðfjárafurða.

Til ákvörðunar á framleiðendaverði annarra búvara en afurða sauðfjár og nautgripa skal verðlagsnefnd semja um verðlagsgrundvöll er sýni áætlaða vinnuþörf, fjármagnskostnað, rekstrargjöld, launakostnað og afurðir bús sem næst meðalbúi að stærð, sem er rekið við eðlilegar framleiðsluáðstæður, komi fram um það óskir frá Bændasamtökum Íslands og viðurkenndum samtökum búvöruframleiðenda í viðkomandi grein skv. 2. mgr. 4. gr. Tilgreina skal ársvinnu á búinu og virða endurgjald fyrir vinnuframlag til samræmis við kjör þeirra sem vinna sambærileg störf og hafa svipaða menntun, sérhæfni og ábyrgð í starfi á almennum vinnumarkaði. Verðlagsgrundvöllurinn gildir fyrir tvö ár í senn frá byrjun verðlagsárs og skal hann vera tilbúinn fyrir þann tíma ár hvert nema annað sé ákveðið með samkomulagi í verðlagsnefnd. Nefndinni er hvenær sem er heimilt að taka mið af verðlagsbreytingum vegna fjármagns- og rekstrarkostnaðar, svo og launabreytingum á tímabilinu, komi fram um það óskir í nefndinni. Verðlagsgrundvöllur hvers tímabils framlengist sjálfkrafa um tvö ár í senn ef honum er ekki sagt upp af fulltrúum samningsaðila með minnst þriggja mánaða fyrirvara. Nefndin getur þó komið sér saman um annan frest.

Við kostnaðarútreikninga skulu beinar greiðslur ríkissjóðs til framleiðenda teljast til tekna og koma til lækkunar á verði þeirra afurða sem beinar greiðslur taka til.²⁾

¹⁾[L. 61/2004, 1. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 2. gr.](#)

9.–10. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 18. gr.](#)

11. gr. [Hagstofa Íslands skal afla fullnægjandi gagna fyrir verðlagsnefnd um framleiðslukostnað búvara, tekjur annarra stétta og verð og verðbreytingar á einstökum kostnaðarliðum verðlagsgrundvallar. Verðlagsnefnd skal í samráði við Hagstofu Íslands setja reglur um öflun gagna.

Hagþjónusta landbúnaðarins skal árlega afla rekstrarreikninga frá bændum, nægilega margra að dómi Hagstofu Íslands, er sýni raunverulegan framleiðslukostnað hinna ýmsu búvara. Skulu þeir vera tilbúnir og uppgerðir fyrir 15. júní ár hvert fyrir næsta ár á undan. Reikningar þessir skulu vera til afnota fyrir Hagstofu Íslands

og verðlagsnefnd. Stjórn Hagþjónustu landbúnaðarins, ásamt Hagstofu Íslands, skipuleggur þetta starf hennar í samráði við verðlagsnefnd.

Verðlagsnefnd getur ákveðið að efna til sérstakra rannsókna í því skyni að fá betri upplýsingar um þau atriði er máli skipta fyrir verðlagningu búvara. Skyld er að stofna til slíkra rannsókna ef þrjú nefndarmenn eða fleiri krefjast þess. Skal nefndin í því efni leita samstarfs við Hagstofu Íslands, Hagþjónustu landbúnaðarins og aðrar opinberar stofnanir, svo og [Bændasamtök Íslands],¹⁾ að því leyti sem rannsóknirnar snerta starfssvið viðkomandi stofnana. Telji umræddar stofnanir sig ekki geta látið í té starfslíð til þess að gera þær rannsóknir er verðlagsnefnd hefur ákveðið að fram skuli fara er nefndinni heimilt að ráða til þess nauðsynlegt starfslíð, enda komi samþykki landbúnaðarráðherra til.

Skyld er einstaklingum, fyrirtækjum og stofnunum að láta þeim er rannsóknir gera í té nauðsynlegar upplýsingar að viðlögðum dagsektum sé upplýsingaskyldu ekki sinnt.²⁾

¹⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 3. gr.](#)

12. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 18. gr.](#)

13. gr. [Verðlagsnefnd ákveður heilðsöluverð búvara sem verðlagðar eru skv. 8. gr., að teknu tilliti til afurðaverðs til framleiðenda og rökstuddra upplýsinga um kostnað við vinnslu og dreifingu búvara, nema annað sé tekið fram í samningi sem gerður er á grundvelli a-liðar 30. gr. laganna. [Verði samið um að falla frá ákvörðun um lágmarksverð á mjólk til framleiðenda samkvæmt heimild í 1. mgr. 8. gr. hefur slík ákvörðun ekki áhrif á heimild verðlagsnefndar til heilðsöluverðlagningar á mjólkurafurðum.¹⁾ Nefndin getur ákveðið að efna til sérstakra rannsókna í því skyni að fá betri upplýsingar um þau atriði er máli skipta fyrir ákvörðun heilðsöluverðs á búvörum með hliðstæðum hætti og segir í 11. gr.

Verðlagsnefnd er, þrátt fyrir ákvæði 1. mgr., heimilt í samkomulagi um heilðsöluverð að gera tilteknar fyrir fram ákveðnar framleiðnikröfur til afurðastöðva, enda sé það samhljóða ákvörðun nefndarinnar.

[Þrátt fyrir ákvæði samkeppnislaga er afurðastöðvum í mjólkuriðnaði heimilt að gera samninga sín á milli um verðtilfærslu milli tiltekinna afurða. Leggja skal slíka samninga fyrir verðlagsnefnd til upplýsingar.]²⁾³⁾

¹⁾[L. 61/2004, 2. gr.](#) ²⁾[L. 85/2004, 1. gr.](#) ³⁾[L. 69/1998, 4. gr.](#)

14. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 18. gr.](#)

15. gr. [Heimilt er verðlagsnefnd að breyta heilðsöluverði á búvörum hafi orðið breytingar á afurðaverði til framleiðenda, sbr. 8. gr., eða rekstrarkostnaði og vinnulaunum við vinnslu búvara, komi fram um það ósk innan nefndarinnar.¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 5. gr.](#)

16. gr. [Verðlagsnefnd getur ákveðið að undanskilja einstakar vörutegundir verðlagningarákvæðum skv. 13. gr. þegar samkeppni

er að mati nefndarinnar næg til þess að tryggja æskilega verðmyndun og sanngjarnt verðlag.]¹⁾

¹⁾[L. 112/1999, 6. gr.](#)

17. gr. [Bændasamtök Íslands annast verðskráningu þeirra búvara sem tekin er verðákvörðun um samkvæmt kafla þessum og auglýsa verðákvæðanir og viðmiðunarverð sem ákveðin eru samkvæmt kafla þessum.]¹⁾

¹⁾[L. 112/1999, 7. gr.](#)

18. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 18. gr.](#)

V. kafli. Um verðmiðlun.

19. gr. [[Innheimta skal verðmiðlunargjald á heilðsölustigi af afurðum nautgripa og sauðfjár og telst gjaldið til heilðsölu- og dreifingarkostnaðar sé hann ákveðinn af [verðlagsnefnd búvöru].¹⁾ Verðmiðlunargjaldið skal vera af mjólk sem lögð er inn í afurðastöð innan greiðslumarks, 0,65 kr. á lítra, og af kindakjöti sem ætlað er til sölu á innlendum markaði, [5,00 kr.]²⁾ á kg.]³⁾

Tekjum af verðmiðlunargjaldi skal m.a. varið þannig:

- til verðmiðlunar á milli afurðastöðva til þess að jafna flutningskostnað frá framleiðendum að afurðastöðvum í þeim tilgangi að auðvelda hagkvæman rekstur stöðvanna og til þess að greiða nauðsynlega flutninga á milli svæða þar sem vöntun kann að vera á einstökum afurðum, sbr. 60. gr.,⁴⁾
- til að koma á hentugri verkaskiptingu á milli afurðastöðva,
- til að jafna aðstöðu afurðastöðvanna til að koma framleiðsluvörum sínum á markað.

Við ráðstöfun tekna af verðmiðlunargjaldi er heimilt að taka tillit til stærðar og staðsetningar afurðastöðva svo að unnt sé að styrkja sérstaklega rekstur þeirra þar sem það þykir hagkvæmur kostur vegna landfræðilegrar einangrunar.

[Áður en ráðherra tekur ákvarðanir um ráðstöfun tekna af verðmiðlunargjöldum skal leita tillagna frá Bændasamtökum Íslands og samtökum þeirra afurðastöðva sem um ræðir.]⁵⁾⁶⁾

¹⁾[L. 69/1998, 16. gr.](#) ²⁾[L. 130/1998, 1. gr.](#) ³⁾[L. 124/1995, 5. gr.](#)

⁴⁾[60. gr. var felld úr gildi með 18. gr. l. 69/1998, sjá nú greinarnúmer 72, sbr. l. 101/2002, 4. gr.](#) ⁵⁾[L. 112/1999, 8. gr.](#) ⁶⁾[L. 129/1993, 1. gr.](#)

20. gr. [[Innheimta skal verðskerðingargjald af verði hrossakjöts og nautgripakjöts til framleiðenda. Verðskerðingargjaldið skal vera 2% af framleiðendaverði hrossakjöts. Af nautgripakjöti skal gjaldið vera 800 kr. á alla slátraða gripi sem flokkast í UN og K gæðaflokka. Auk þess verði 400 kr. lagðar á hvern sláturgrip í framangreindum gæðaflokkum á tímabilinu frá 1. september til 31. desember ár hvert.]¹⁾

Verðskerðingargjaldi skal varið til markaðsaðgerða innan lands eða utan og til að leiðrétta birgðastöðu kjöts.]²⁾

¹⁾[L. 88/2000, 2. gr.](#) ²⁾[L. 124/1995, 6. gr.](#)

21. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 130/1998, 3. gr.](#)

22. gr. [Frá og með 1. september 1998 skal innheimta verðtilfærslugjald hjá afurðastöðvum af hverjum innvegnum mjólkurlitra í afurðastöð innan greiðslumarks. Gjald þetta telst til heilðsölu- og dreifingarkostnaðar sé hann ákveðinn af verðlagsnefnd. Verðtilfærslugjaldið skal vera 2,65 kr. á hvern lítra mjólkur. Gjald þetta greiðist út á tiltekna mjólkurafurðir við sölu innan lands eftir ákvörðun verðlagsnefndar.]¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 8. gr.](#)

23. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 124/1995, 21. gr.](#)

24. gr. [Bændasamtök Íslands]¹⁾ annast framkvæmd verðmiðlunar, þar með talið innheimtu, vörslu og reikningshald vegna verðmiðlunar og framleiðslugjalda samkvæmt kafla þessum. [Stjórn Bændasamtaka Íslands er heimilt að fela samtökum afurðastöðva verkefni samkvæmt þessum kafla. Skal það þá gert með sérstökum samningi sem skal staðfestur af ráðherra. Í slíkum samningi skal kveðið á um að samtök afurðastöðva lúti eftirliti Bændasamtaka Íslands við framkvæmd verkefnanna og að þau geri Bændasamtökum Íslands grein fyrir þeim ákvörðunum sem teknar eru á grundvelli samningsins.]²⁾ Reikningum hvers verðmiðlunargjalds skal haldið sérgreindum. Kostnaður af starfi [Bændasamtaka Íslands]¹⁾ að þessum verkefnum skal greiddur af innheimtum verðmiðlunar- og framleiðslugjöldum samkvæmt kafla þessum eftir reikningi sem ráðherra staðfestir.

Gögn um innheimtu og álagningu, svo og reikningar þeirra gjalda sem innheimt eru samkvæmt kafla þessum, skulu endurskoðuð af tveim löggiltum endurskoðendum og skal annar tilnefndur af landbúnaðarráðherra en hinn af [Bændasamtökum Íslands].¹⁾ Ársreikningar vegna þessara gjalda skulu birtir í Stjórnartíðindum.

Afurðastöðvar og heilðsöluaðilar, sem versla með gjaldskyldar búvörur, skulu standa [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ skil á verðmiðlunar- og framleiðslugjöldum svo og þeim gjöldum sem á eru lögð skv. 25. gr. Selji framleiðandi búvörur sínar beint til neytanda ber honum að standa skil á gjöldum þessum til [Bændasamtaka Íslands].¹⁾

[Afurðastöð er skylt að halda verðskerðingargjaldi skv. 20. gr. eftir við uppgjör við framleiðanda og standa Bændasamtökum Íslands skil á því.]²⁾

¹⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 9. gr.](#)

25. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 84/1997, 7. gr.](#)

26. gr. [Bændasamtök Íslands]¹⁾ annast öflun þeirra gagna sem þörf er á til framkvæmdar verðmiðlunar samkvæmt kafla þessum og lætur [verðlagsnefnd búvöru]²⁾ í té slíkar upplýsingar. [Verðlagsnefnd búvöru]²⁾ getur óskað eftir því að [Bændasamtök Íslands]¹⁾ afli tiltekinna gagna vegna þessa og leggi þau fyrir nefndina.

Aðilum, er annast vinnslu og sölu búvara, er skylt að veita [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ upplýsingar er að þessu lúta og þeir geta látið í té. Neiti aðili eða sinni því ekki að láta í té umbeðin gögn

er heimilt að fresta greiðslu verðmiðlunargjalda eða framleiðslugjalda samkvæmt kafla þessum til viðkomandi þar til fullnægjandi skil hafa verið gerð auk þess sem heimilt er að beita dagsektum, sbr. [82. gr.]³⁾

¹⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 16. gr.](#) ³⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

27. gr. [Verðmiðlunargjöld, verðskerðingargjöld og verðjöfnunargjöld samkvæmt kafla þessum eru aðfararhæf.]¹⁾

[Ráðherra setur í reglugerð²⁾ nánari ákvæði um innheimtu, gjaldþaga, álagningu gjaldanna samkvæmt áætlun og annað sem lýtur að framkvæmd á innheimtu gjaldanna.

Þá setur ráðherra í reglugerð ákvæði um framkvæmd uppgjors og greiðslu tekna af verðmiðlunargjöldum, verðskerðingargjöldum og verðjöfnunargjaldi samkvæmt kafla þessum til afurðastöðva og framleiðenda og um uppgjörstímabil.]³⁾

¹⁾[L. 112/1999, 10. gr.](#) ²⁾[Rg. 598/2000.](#) ³⁾[L. 124/1995, 9. gr.](#)

VI. kafli. Um greiðslu afurðaverðs.

28. gr. Afurðastöð er skylt að haga greiðslum til framleiðanda fyrir innlagðar búvörur í samræmi við ákvæði þessara laga og þeirra samninga og ákvarðana sem teknar eru með heimild í þeim.

29. gr. [Nú er ákveðið það magn mjólkur sem framleiðendum eru tryggðar beingreiðslur fyrir samkvæmt heimild í 30. gr. og verð hennar til framleiðanda er ákveðið skv. 8. gr. og er þá afurðastöð skylt að greiða framleiðanda fullt verð innan greiðslumarks samkvæmt gildandi verðlagsgrundvelli á innleggsdegi, sbr. þó 22. gr. Ber að inna greiðslu af hendi eigi síðar en 10. dag næsta mánaðar eftir innleggs mánuð. Heimilt er að semja um annan hátt á greiðslum en að framan greinir.

Taki mjólkursamlag við mjólk umfram greiðslumark framleiðanda sem verður utan heildargreiðslumarks við lokauppgjör skal samsvarandi magn mjólkurafurða markaðsfært erlendis á ábyrgð mjólkursamlags og framleiðanda. [Framkvæmdanefnd búvörusamninga]¹⁾ getur þó heimilað sölu þeirra innan lands ef gengið hefur á birgðir og skortur á mjólkurvörum er því fyrirsjáanlegur. Um greiðsluskilyrði afurðastöðva fyrir innlegg umfram greiðslumark mjólkur, en innan efri marka þess, fer eftir gildandi samningum landbúnaðarráðherra og Bændasamtaka Íslands skv. a-lið 1. mgr. 30. gr. laganna.

[Við kaup á kindakjöti frá framleiðendum eða samkomulag um að annast sölu þess skal tilgreina hvort kjötið sé til sölu innan lands eða til útflutnings, en greiðslur fyrir kindakjöt skulu vera óháðar greiðslumarki lögbýlisins.]²⁾

[Landbúnaðarráðherra skal fyrir 1. september ár hvert, að fengnum tillögum Bændasamtaka Íslands, ákveða það hlutfall kindakjöts sem flytja skal á erlendan markað. Ákvörðun þessi getur gilt fyrir allt að tólf mánaða framleiðslu- og sölutímabil.

Sláturleyfishafa er skylt að leggja til kjöt til útflutnings samkvæmt ákvörðun landbúnaðarráðherra, semja um skipti á kjöti við sláturleyfishafa með heimild til útflutnings eða gera verktakasamning við útflutningshús um slátrun þess hluta innleggs

hússins sem flytja þarf úr landi. Sé þess ekki kostur er sláturleyfishafa skylt að greiða vegna útflutningskvaðar gjald sem landbúnaðarráðherra auglýsir fyrir 1. september ár hvert og skal svara til mismunar á áætluðu heildsöluverði og viðmiðunarverði sem miðast við meðalverð við útflutning á undangengnum tólf mánuðum. Landbúnaðarráðherra skal, að fengnum tillögum Bændasamtaka Íslands og Landssamtaka sláturleyfishafa, setja nánari reglur um skipulag útflutnings svo að erlendir markaðir nýtist sem best.

Allir sauðfjárframleiðendur skulu taka þátt í útflutningi eða sæta útflutningsuppgjöri vegna útflutningskvaðar fyrir sama hlutfall af framleiðslu sinni að undanskildu því magni sem framleiðandi tekur til eigin nota samkvæmt heimild í reglugerð. Undanþegnir útflutningsuppgjöri eru þó þeir framleiðendur sem hafa 0,7 vetrarfóðraðar kindur eða minna á hvert ærgildi greiðslumarks enda liggja fyrir fullnægjandi staðfesting um ásetning. Eru þeir þá skuldbundnir til að leggja aðeins inn afurðir þess fjár. Þetta hlutfall skal taka breytingum í samræmi við breytingar á sölu kindakjöts á innlendum markaði reiknað frá 7.000 tonna árlegri sölu. Þá getur landbúnaðarráðherra ákveðið, að fenginni tillögu Bændasamtaka Íslands, að kjöt af sauðfé sem slátrað er á ákveðnum tímabilum utan haustsláturtíðar verði undanþegið útflutningsuppgjöri.]³⁾

...¹⁾]⁴⁾

¹⁾[L. 112/1999, 11. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 9. gr.](#) ³⁾[L. 88/2000, 3. gr.](#) ⁴⁾[L. 124/1995, 10. gr.](#)

VII. kafli. Um stjórn búvöruframleiðslunnar.

30. gr. Til þess að hafa stjórn á framleiðslu búvara þannig að hún verði í samræmi við tilgang laga þessara er landbúnaðarráðherra:

- rétt að leita eftir samningum fyrir hönd ríkisstjórnarinnar við [Bændasamtök Íslands]¹⁾ um magn mjólkur- og sauðfjárafurða sem framleiðendum verður ábyrgt fullt verð fyrir á samningstímanum skv. 8. gr. Samningarnir skulu gerðir fyrir 1. ágúst ár hvert og gilda næsta verðlagsár. Heimilt er að semja til lengri tíma í einu og að binda samninga við einstakar búvörur. Á sama hátt er landbúnaðarráðherra heimilt í stað ofanefndra samninga að semja um beinar greiðslur ríkissjóðs til framleiðenda mjólkur- og sauðfjárafurða á lögbýlum.
- heimilt að ákveða skiptingu framleiðslu einstakra búvara, þar með taldra þeirra sem um er samið skv. a-lið, eftir héruðum. Skal sú skipting miðuð við félagssvæði búnaðarsambandanna en ráðherra er þó heimilt að ákveða aðra svæðaskiptingu að fengnu samþykki [Bændasamtaka Íslands]²⁾ og viðkomandi búnaðarsambanda.

Heimilt er að skipta framleiðslu innan hvers svæðis eða fela stjórn viðkomandi búnaðarsambands eða samtaka framleiðenda, sem viðurkennd eru skv. 2. mgr. 4. gr., að skipta framleiðslunni milli einstakra framleiðenda samkvæmt reglugerð er ráðherra setur.

c. -d. ...³⁾

...³⁾

¹⁾[L. 124/1995, 19. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ³⁾[L. 87/1995, 14. gr.](#)

31. gr. [Andvirði tolla af innfluttu fódri og hráefnum í það í 10., 11., 12., 17. og 23. kafla tollskrár í viðauka I við [tollalög, nr. 55/1987](#),

skal renna í sérstakan sjóð, fóðursjóð, sem skal vera í vörslu landbúnaðarráðherra.

Landbúnaðarráðherra er heimilt að greiða innflytjendum eða kaupendum fóðurs fé úr fóðursjóði sem samsvarar tollum þeim sem þeir hafa greitt við innflutning vörunnar eða fóðurkaup. Þá er enn fremur heimilt að greiða framleiðendum búvara fé úr fóðursjóði eftir afurðamagni. Ráðherra getur falið [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ að annast greiðslur samkvæmt þessari grein og skal þá Ríkisendurskoðun endurskoða reikninga sjóðsins.

Ráðherra setur reglugerð²⁾ um starfsemi fóðursjóðs og tilhögun greiðslna.]³⁾

¹⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ²⁾[Rg. 589/1995. Rg. 430/1996. Rg. 431/1996.](#) ³⁾[L. 87/1995, 15. gr.](#)

32. gr. ...¹⁾

¹⁾[L. 87/1995, 16. gr.](#)

33. gr. [Eftirstöðvar tekna fóðursjóðs eftir greiðslur samkvæmt ákvæðum 31. gr. skulu renna í Framleiðnisjóð landbúnaðarins.

Framleiðnisjóður skal, að fenginni staðfestingu landbúnaðarráðherra, ráðstafa umræddu fé sem lánnum eða framlögum til eflingar nýjum viðfangsefnum í landbúnaði og til stuðnings við búgreinar og breytingar búskaparháttá á lögbýlum.]¹⁾

¹⁾[L. 87/1995, 17. gr.](#)

34. gr. Ákvarðanir um beitingu heimilda, sem felast í ákvæðum þessa kafla, skulu teknar með reglugerð. Skal réttur framleiðenda þar ákveðinn með tilliti til framleiðslu þeirra á búvöru á tilteknu tímabili. Þá er heimilt í reglugerð að ákveða að réttur framleiðenda skuli vera mismunandi eftir bústærðum, búrekstraraðstöðu, fjármagnskostnaði vegna framkvæmda á ábýlisjörð, búskapartíma vegna frumbýlinga og ættliðaskipta á jörðum og þegar framleiðsla er dregin saman eða búskap hætt. Enn fremur má þar ákveða að réttur framleiðenda skuli skerðast vegna aðstoðar sem Framleiðnisjóður landbúnaðarins veitir til nýrra búgreina eða búháttabreytinga.

[Áður en reglugerðir um beitingu ákvæða þessa kafla eru gefnar út skal leitað tillagna Bændasamtaka Íslands og samtaka framleiðenda í viðkomandi búgrein.]¹⁾

¹⁾[L. 112/1999, 12. gr.](#)

VIII. kafli. Um aðlögun búvöruframleiðslunnar.

35. gr. Ríkissjóður skal leggja fram fjármagn til þess að mæta áhrifum samdráttar í framleiðslu mjólkur- og sauðfjárafurða. Fjármagni þessu skal varið til eflingar nýrra búgreina, markaðsöflunar og til fjárhagslegrar endurskipulagningar búreksturs á lögbýlum. Fjármagnið skal renna í Framleiðnisjóð landbúnaðarins sem úthlutar því samkvæmt ákvæðum reglugerðar er landbúnaðarráðherra setur.

IX. kafli. [Um framleiðslu og greiðslumark sauðfjárafurða 2001–2007.]¹⁾

¹⁾[L. 88/2000, 4. gr.](#)

36. gr. [Markmið með ákvæðum þessa kafla um framleiðslu sauðfjárafurða eru:

- að styrkja sauðfjárrækt sem atvinnugrein og bæta afkomu sauðfjárbænda,
- að ná fram aukinni hagræðingu í sauðfjárrækt,
- að sauðfjárrækt verði í samræmi við umhverfisvernd, landkosti og æskileg landnýtingarsjónarmið,
- að halda jafnvægi milli framleiðslu og sölu sauðfjárafurða,
- að efla fagmennsku, þekkingu og þróun í sauðfjárrækt.]¹⁾

¹⁾[L. 88/2000, 5. gr.](#)

37. gr. [Frá og með 1. janúar 2001 verður beingreiðslumark sauðfjárafurða 1.740 millj. kr. á ári og skiptist hlutfallslega eins milli lögbýla og beingreiðslur gerðu árið 2000. Beingreiðslur til einstakra lögbýla taka breytingum í samræmi við ákvæði 2. og 4. mgr. 38. gr., 1. mgr. 39. gr. og 41. gr.]¹⁾

¹⁾[L. 88/2000, 6. gr.](#)

38. gr. [Greiðslumark skal bundið við lögbýli. Bændasamtök Íslands skulu halda skrá yfir rétthafa greiðslumarks lögbýla og handhafa beingreiðslna samkvæmt því. Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi beingreiðslna. Þegar um fleiri sjálfstæða rekstraraðila er að ræða með aðskilinn búrekstur getur hver og einn þeirra verið handhafi beingreiðslna.

[Heimilt er að flytja greiðslumark milli lögbýla. Aðilaskipti að greiðslumarki taka þó ekki gildi fyrr en staðfesting Bændasamtaka Íslands liggur fyrir. Framsal greiðslumarks skal taka gildi 1. janúar ár hvert og beingreiðslur greiðast framsalshafa frá sama tíma. Tilkynna skal Bændasamtökum Íslands framsal fyrir 15. janúar ár hvert vegna beingreiðslna fyrir viðkomandi ár.]¹⁾

Sé ábúandi annar en eigandi lögbýlis þarf samþykki ábúanda og eiganda fyrir framsali greiðslumarks.

Ríkissjóði er heimilt að kaupa upp greiðslumark í sauðfé. Beingreiðslumark, sem svara til fyrstu 25.000 ærgildanna sem ríkið kaupir upp, skal varið til að greiða álag á framleitt dilkakjöt fyrstu [þrjú]¹⁾ árin. Eftir það nýtast þær til álags á gæðastýrða framleiðslu. Ráðherra setur nánari ákvæði um framkvæmd þessa í reglugerð.²⁾³⁾

¹⁾[L. 101/2002, 1. gr.](#) ²⁾[Rg. 399/2000.](#) ³⁾[L. 88/2000, 7. gr.](#)

39. gr. [Beingreiðslur greiðast úr ríkissjóði til handhafa í samræmi við greiðslumark lögbýlis eins og það er á hverjum tíma. Beingreiðslur skulu vera 4.399 kr. á hvert ærgildi á árunum 2001 og 2002 en lækka árlega eftir það miðað við framangreinda fjárhæð sem hér segir: árið 2003 um 12,5%, árið 2004 um 15%, árið 2005 um 17,5%, árið 2006 um 20% og árið 2007 um 22,5%.

Réttur til beingreiðslna flyst milli aðila innan lögbýlis við ábúendaskipti og við breytingu skráningar ef um hjón eða sambúðarfólk er að ræða.

Til að fá fullar beingreiðslur þarf handhafi að eiga að lágmarki 0,6 vetrarfóðraðar kindur fyrir hvert ærgildi greiðslumarks árið 2001. Síðan skal landbúnaðarráðherra ákveða árlega ásetningshlutfall að fengnum tillögum framkvæmdanefndar búvörusamninga. Nái ásetningur ekki því lágmarki skerðast beingreiðslur hlutfallslega. Á lögbýlum þar sem búfjárbætur kemur í veg fyrir eðlilega framkvæmd

uppgræðslu eða veldur of miklu álagi á beitiland er ráðherra heimilt að ákveða lægra ásetningshlutfall að fenginni umsögn Landgræðslu ríkisins og/eða Skógræktar ríkisins. Þá getur ráðherra ákveðið að víkja frá framangreindu ásetningshlutfalli hjá framleiðendum sem hafa skorið niður fé til útrymningar sjúkdómum.

Falli beingreiðslur niður án þess að gerður hafi verið samningur um búskaparlok heldur viðkomandi lögbýli greiðslumarki sínu. Tilkynna skal Bændasamtökum Íslands um búskaparáform fyrir 15. janúar ár hvert ef handhafi óskar eftir að fá beingreiðslur aftur að loknu hléi. Beingreiðslur greiðast handhafa frá og með 1. janúar ár hvert eftir að hléi lýkur.

Heimilt er að skerða eða fella niður beingreiðslur ef sauðfjárbóndi gefur rangar upplýsingar um ásettan fjölda sauðfjár eða stundar ólöglega sölu eða dreifingu á kjöti af heimaslátruðu sauðfé eða brýtur á annan hátt reglur eða samningsbundin ákvæði um afsetningu afurða.

Beingreiðslur sem lausar eru án samninga um búskaparlok getur framkvæmdanefnd búvörusamninga ákveðið að nota í önnur verkefni.¹⁾

¹⁾[L. 88/2000, 8. gr.](#)

40. gr. [Jöfnunargreiðslur skal greiða til framleiðenda eftir nánari ákvæðum sem ráðherra setur í reglugerð.

Jöfnunargreiðslur reiknast þannig að greidd verður jöfnun, að hámarki 100 kr. á kíló á greiðslugrunn, sem reiknast á eftirfarandi hátt: Finna skal það meðalinnlegg dillakjöts tveggja ára af árunum 1997, 1998 og 1999 sem er umfram 18,2 kg á hvert ærgildi lögbýlisins eins og það var skráð við hver áramót þar á undan. Reikna skal 30% álag á framleiðslu júní- og júlímánaða og 12% álag á framleiðslu ágústánaða. Sala líflamba vegna fjárskipta skal talin til framleiðslu. Sama gildir um eigin ásetning líflamba vegna uppbyggingar bústofns eftir fjárleysi.

Einingis þeir framleiðendur sem skiluðu árlega í afurðastöð að reiknuðu meðaltali meira en 1.250 kg dillakjöts á árunum 1997, 1998 og 1999 geta átt rétt á jöfnunargreiðslum. Skilyrði til að hljóta jöfnunargreiðslur eru enn fremur að innlagt dillakjöt á árinu fari ekki niður fyrir 18,2 kg á hvert ærgildi greiðslumarks og að innlagt dillakjöt árið á undan sé að lágmarki 18,2 kg eftir hverja vetrarfóðraða á. Frá og með [1. janúar 2004]¹⁾ er réttur til að hljóta jöfnunargreiðslur einnig bundinn því skilyrði að framleiðendur hafi með höndum gæðastýrða framleiðslu, sbr. 41. gr.

Jöfnunargreiðslur verða ekki framseldar eða uppkeyptar.²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 2. gr.](#) ²⁾[L. 88/2000, 9. gr.](#)

41. gr. [Sauðfjáramleiðendur sem á árunum [2004–2007]¹⁾ uppfylla skilyrði um gæðastýrða framleiðslu eiga rétt til sérstakra álagsgreiðslna úr ríkissjóði. Álagsgreiðslur skulu greiddar af uppkaupaálagi, sbr. 4. mgr. 38. gr., og af þeim fjármunum sem beingreiðslur lækka um skv. 1. mgr. 39. gr. Álagsgreiðslur geta að hámarki numið 100 kr. á hvert kg dillakjöts.]²⁾

[Með gæðastýrðri sauðfjáramleiðslu er átt við framleiðslu sauðfjárafurða samkvæmt gæðakerfi Bændasamtaka Íslands sem

landbúnaðarráðherra staðfestir. Gæðakerfið nær til eftirtalinnna þátta: landnota, aðbúnaðar og umhverfis, sauðfjárskýrsluhalds, jarðræktar, fóðrunar, heilsufars og lyfjanotkunar. Gæðakerfið byggist á því að skjalfesta framleiðsluáðferðir og framleiðsluáðstæður.

Sauðfjáramleiðendur sem óska eftir að taka upp gæðastýrða sauðfjáramleiðslu skulu senda skriflega umsókn til búnaðarsambands á því svæði þar sem framleiðslan fer fram. Umsóknum skal skilað eigi síðar en 30. júní ef framleiðendur óska eftir álagsgreiðslum fyrir næsta almanaksár. Ef umsókn er endurnýjuð, sbr. 45. gr., er umsóknarfrestur til 15. desember. Búnaðarsamböndin fara yfir umsóknir og senda þær framkvæmdanefnd búvörusamninga sem heldur skrá yfir umsækjendur og aðila sem fengið hafa staðfest að þeir uppfylli skilyrði um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu.¹⁾

¹⁾[L. 101/2002, 3. gr.](#) ²⁾[L. 88/2000, 10. gr.](#)

[42. gr. Framkvæmdanefnd búvörusamninga tilkynnir framleiðendum sem sækja um að taka upp gæðastýrða sauðfjáramleiðslu hvort þeir uppfylla skilyrði samkvæmt lögum þessum. Framkvæmdanefnd búvörusamninga skal byggja tilkynningar sínar á eftirtöldum gögnum:

- Staðfestingu Bændasamtaka Íslands á því hvort einstakir framleiðendur hafi staðist lögbundna skoðun búfjárefirtiltsmanns um meðferð og aðbúnað búfjár, hvort framleiðendur hafi skilað fullnægjandi sauðfjárskýrslum og hvort þeir hafi sinnt skráningum í gæðahandbók á tilskilinn hátt.
- Staðfestingu Landgræðslu ríkisins á því hvort landnýting framleiðenda samrýmist skilyrðum skv. 43. gr.

Landbúnaðarráðherra er heimilt að fela aðilum sem hlotið hafa faggildingu samkvæmt [lögum nr. 100/1992](#), um vog, mál og faggildingu, að annast framkvæmd eftirlitsþátta með gæðastýrðri sauðfjáramleiðslu skv. 1. mgr.¹⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[43. gr. Framleiðendur skulu hafa aðgang að nægu nýtanlegu beitilandi fyrir búfé sitt. Landnýting skal vera sjálfbær þannig að framleiðslugeta landsins sé nægileg og nýting innan þeirra marka að gróðurfar sé í jafnvægi eða framför að mati Landgræðslu ríkisins. Landgræðsla ríkisins leggur mat á land þeirra sem óska eftir að taka upp gæðastýrða sauðfjáramleiðslu og staðfestir með tilkynningu til framleiðenda og framkvæmdanefndar búvörusamninga hvort framleiðendur uppfylla skilyrði um landnýtingu. Matið skal byggjast á stærð gróðurlendis og gerð þess, gróðurfari og framleiðni ásamt fyrirbyggjandi gögnum um nýtingu og ástand, t.d. vegna rofs, uppblásturs o.fl., samkvæmt nánari reglum sem landbúnaðarráðherra setur. Telji Landgræðsla ríkisins að einstakir framleiðendur uppfylli ekki skilyrði um landnýtingu skal hún greina þeim frá ástæðum þess. Gildir það einnig ef Landgræðsla ríkisins telur ástæðu til að afturkalla staðfestingu sem þegar hefur verið gefin út vegna þess að nýting hefur breyst eða ef í ljós kemur að nýting er umfram þol landsins. Landgræðsla ríkisins skal jafnframt kynna framleiðanda þau úrræði sem hann á samkvæmt lögum þessum og reglum um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu, en þau felast í að semja tímasetta landbótaáætlun eða landnýtingaráætlun til allt

að 10 ára. Áætlunin er því aðeins gild að hún hljóti staðfestingu Landgræðslu ríkisins.

Framleiðendur, sem uppfylla ekki skilyrði um landnýtingu skv. 1. mgr. og hafa ekki fengið staðfestingu Landgræðslu ríkisins á landbótaáætlun eða landnýtingaráætlun innan fimm mánaða frá því að Landgræðsla ríkisins gerði athugasemdir við landnýtingu, uppfylla ekki skilyrði um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu. Sama gildir ef framleiðendur framfylgja ekki áður staðfestri landbótaáætlun eða landnýtingaráætlun. Skal Landgræðsla ríkisins senda skriflega tilkynningu til framkvæmdanefndar búvörusamninga. Berist tilkynningin síðar en 15. febrúar leiðir hún þó ekki til þess að álagsgreiðslur vegna gæðastýringar falli niður fyrir sama almanaksár.¹⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[44. gr. Búfjárefirlitsmenn sveitarfélaga annast eftirlit með skráningum í gæðahandbók samkvæmt lögum þessum.

Ef einstakir framleiðendur uppfylla ekki skilyrði um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu, önnur en þau sem fjallað er um í 43. gr., skulu búfjárefirlitsmaður eða Bændasamtök Íslands, eftir því sem við á, gefa þeim hæfilegan frest til úrbóta, að hámarki fjórar vikur, ef ætla má að þeir geti bætt úr annmörkunum og uppfylli eftir þann tíma skilyrði um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu. Frestur til úrbóta skal þó ekki veittur ef um vísitandi ranga skráningu eða upplýsingagjöf er að ræða. Bændasamtök Íslands tilkynna framkvæmdanefnd búvörusamninga fyrir 1. júlí ár hvert ef einstakir framleiðendur hafa ekki staðist lögbundið búfjárefirlit, eftirlit með skráningum í gæðahandbók eða ekki skilað fullnægjandi sauðfjárskýrslum.¹⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[45. gr. Réttur framleiðenda til álagsgreiðslna skv. 1. mgr. 41. gr. fellur því aðeins niður að þeir uppfylli ekki lengur skilyrði um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu og tilkynnir framkvæmdanefnd búvörusamninga framleiðendum það eigi síðar en 31. júlí ár hvert ef réttur þeirra fellur niður það almanaksár.

Framleiðendur sem missa rétt til álagsgreiðslna skv. 1. mgr. 41. gr. geta ekki öðlast rétt til álagsgreiðslna að nýju fyrr en næsta almanaksár. Óski framleiðendur eftir að öðlast rétt til álagsgreiðslna að nýju á næsta almanaksári verða þeir að endurnýja umsóknir sínar um að taka upp gæðastýrða sauðfjárframleiðslu skv. 3. mgr. 41. gr.¹⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[46. gr. Ágreiningi um hvort einstakir framleiðendur uppfylla skilyrði um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu er heimilt að skjóta til úrskurðarnefndar sem sker úr um ágreininginn. Í nefndinni eiga sæti þrjú menn skipaðir af landbúnaðarráðherra til tveggja ára í senn, einn án tilnefningar og skal hann vera formaður nefndarinnar, einn samkvæmt tilnefningu Rannsóknastofnunar landbúnaðarins og einn samkvæmt tilnefningu Landbúnaðarháskólans á Hvanneyri. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti.

Úrskurðarnefnd skal afgreiða mál eins fljótt og unnt er. Hafi nefndin ekki fellt úrskurð fyrir 15. október ár hvert fellur réttur framleiðenda til álagsgreiðslna fyrir það almanaksár ekki niður.

Kostnaður af störfum nefndarinnar greiðist úr ríkissjóði.¹⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[47. gr. Framkvæmdanefnd búvörusamninga hefur yfirumsjón með gæðastýrðri sauðfjárframleiðslu en er heimilt að leita aðstoðar hjá öðrum aðilum varðandi tiltekna þætti gæðastýringarinnar.¹⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[48. gr. Landbúnaðarráðherra setur nánari reglu¹⁾ um framkvæmd gæðastýrðrar sauðfjárframleiðslu, m.a. um undirbúning, landnýtingu, inntak og umfang gæðakerfis, störf úrskurðarnefndar, tilhögun álagsgreiðslna o.fl. Meðal annars er landbúnaðarráðherra heimilt í reglugerð að kveða á um að þeim sem óska eftir að taka upp gæðastýrða sauðfjárframleiðslu sé skylt að sækja undirbúningsnámskeið um gæðastýringuna.²⁾

¹⁾[Rg. 175/2003.](#) ²⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[49. gr.]¹⁾ Ágreiningi um ákvörðun á greiðslumarki lögbýlis, skráningu á greiðslumarki, rétt til beinna greiðslna og framkvæmd verðskerðingar samkvæmt þessum kafla og reglugerðum þar um er heimilt að skjóta til þriggja manna úrskurðarnefndar sem landbúnaðarráðherra skipar til fjögurra ára í senn. Skal einn tilnefndur af [stjórn Hagþjónustu landbúnaðarins],²⁾ einn án tilnefningar og einn samkvæmt tilnefningu Hæstaréttar Íslands. Ráðherra skipar einn úr þeirra hópi formann nefndarinnar. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Úrskurði nefndarinnar verður ekki skotið til ráðherra.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 14. gr.](#)

[50. gr.]¹⁾ [Allir þeir sem hafa greiðslumark til ráðstöfunar eða hagnýtingar eða hafa með höndum framleiðslu sauðfjárafurða eru háðir þeim breytingum á réttarstöðu sem lög þessi hafa í för með sér.]²⁾

[Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð³⁾ nánari ákvæði um greiðslumark lögbýla, beingreiðslur, framkvæmd og tilhögun þeirra, frávik frá ásetningshlutfalli, jöfnunargreiðslur, kaup ríkissjóðs á greiðslumarki, aðilaskipti að greiðslumarki o.fl.]⁴⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 124/1995, 18. gr.](#) ³⁾[Rg. 23/1996, rg. 399/2000, rg. 19/2001, sbr. 59/2003.](#) ⁴⁾[L. 88/2000, 11. gr.](#)

X. kafli. [Um framleiðslu og greiðslumark mjólkur 1998–2005.]¹⁾

¹⁾[L. 69/1998, 10. gr.](#) Fyrirsögn kafans var breytt með [6. gr. l. 61/2004](#) og öðlast sú breyting gildi 1. sept. 2005, sbr. [7. gr. s.l.](#)

[51. gr.]¹⁾ [Markmið með ákvæðum þessa kafla um framleiðslu mjólkur eru:

- að skapa rekstrarumhverfi fyrir framleiðslu og vinnslu mjólkurafurða sem leiði af sér aukna hagkvæmni,
- að bæta afkomumöguleika í mjólkurframleiðslu svo að nauðsynleg nýliðun og eðlileg endurnýjun fjárfestinga geti orðið,
- að nýta á sem bestan hátt skilyrði til framleiðslu mjólkur fyrir markað innan lands og aðra þá markaði sem teljast hagkvæmir og viðhalda þeim stöðugleika sem náðst hefur milli framleiðslu og eftirspurnar.]²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 11. gr.](#) *Texta greinarinnar var breytt með 3. gr. l. 61/2004 og öðlast sú breyting gildi 1. sept. 2005, sbr. 7. gr. s.l.*

[52. gr.]¹⁾ [Heildargreiðslumark mjólkur er tiltekið magn mjólkur, mælt í lítrum, sem beingreiðslur ríkissjóðs miðast við. Heildargreiðslumark mjólkur skal ákveðið þremur mánuðum fyrir upphaf hvers verðlagsárs. Við ákvörðun þess skal byggt á neyslu innlendra mjólkurvara sem farið hafa um afurðastöðvar undanfarið tólf mánaða tímabil og áætlun [Bændasamtaka Íslands]²⁾ fyrir komandi verðlagsár, að teknu tilliti til birgða. [Bændasamtök Íslands skulu byggja áætlun fyrir komandi verðlagsár á upplýsingum frá afurðastöðvum.]³⁾ Við mat á neyslu og birgðum skal miða við gildandi stuðla um samsetningu mjólkurafurða samkvæmt ákvörðun Framkvæmdanefndar búvörusamninga. Verði sala mjólkurafurða undir heildargreiðslumarki ársins þannig að birgðir aukist kemur mismunur til lækkunar á heildargreiðslumarki næsta árs. Á sama hátt hækkar heildargreiðslumark ef sala eykst. Birgðir sem verða til vegna framleiðslu einstakra mjólkurframleiðenda umfram heildargreiðslumark, sbr. 3. mgr., teljast ekki til birgða við ákvörðun heildargreiðslumarks.

Landbúnaðarráðherra skal, að fengnum tillögum [framkvæmdanefndar búvörusamninga],³⁾ ákveða heildargreiðslumark mjólkur fyrir hvert verðlagsár og setja í reglugerð nánari ákvæði um skiptingu þess í greiðslumark lögbýla.

Framleiðsla mjólkur umfram greiðslumark skal fara á erlendan markað á ábyrgð hvers framleiðanda og viðkomandi afurðastöðvar. Framkvæmdanefnd búvörusamninga getur þó heimilað sölu þessara vara innan lands ef heildarframleiðsla verður minni en sala og birgðastaða gefa tilefni til.]⁴⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ³⁾[L. 112/1999, 15. gr.](#) ⁴⁾[L. 69/1998, 12. gr.](#)

[53. gr.]¹⁾ [Greiðslumark skal bundið við lögbýli. [Bændasamtök Íslands skulu halda skrá yfir greiðslumark lögbýla og handhafa réttar til beingreiðslu samkvæmt því.]²⁾ Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi. Þó er heimilt, þegar um fleiri sjálfstæða aðila er að ræða sem standa að búinu, að skrá þá sérstaklega.

Greiðslumark hvers lögbýlis verður við upphaf verðlagsárs 1998–1999 jafnt greiðslumarki þess eins og það verður skráð við lok verðlagsársins 1997–1998, að teknu tilliti til breytinga sem verða á heildargreiðslumarki vegna verðlagsársins 1998–1999, skv. 1. mgr. [52. gr.]¹⁾ laganna og að teknu tilliti til aðilaskipta fyrir 20. ágúst 1998. Að þeim tíma liðnum breytist greiðslumark hvers lögbýlis í hlutfalli við breytingar á heildargreiðslumarki, við aðilaskipti með greiðslumark eða vegna tilfærslna á greiðslumarki milli lögbýla samkvæmt reglum sem landbúnaðarráðherra setur.

Sé greiðslumark ekki nýtt til framleiðslu að neinu leyti í full tvö ár fellur það niður, enda hafi [Bændasamtök Íslands]³⁾ tilkynnt eiganda lögbýlis um rétt til sölu eða geymslu greiðslumarksins. Framkvæmdanefnd búvörusamninga er heimilt að ráðstafa þessu greiðslumarki til frumbýlinga, en að öðru leyti bætist það við greiðslumark annarra lögbýla í hlutfalli við skráð greiðslumark þeirra. Óski framleiðandi eftir að halda greiðslumarki á lögbýlinu án

þess að nýta það til framleiðslu getur hann lagt það inn til geymslu hjá [Bændasamtökum Íslands],³⁾ lengst til 1. september 2005. Greiðslumark sem þannig er geymt tekur ekki breytingum á geymslutímanum.]⁴⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 16. gr.](#) ³⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ⁴⁾[L. 69/1998, 13. gr.](#) Ákvæðum 2. og 3. mgr. greinarinnar var breytt með 4. gr. l. 61/2004 og öðlast sú breyting gildi 1. sept. 2005, sbr. 7. gr. s.l.

[54. gr.]¹⁾ [Heimil eru aðilaskipti greiðslumarks á milli lögbýla, enda séu uppfyllt skilyrði þau sem ráðherra setur í reglugerð. Aðilaskipti með greiðslumark taka ekki gildi fyrr en staðfesting [Bændasamtaka Íslands]²⁾ liggur fyrir. Sé ábúandi lögbýlis annar en eigandi þess þarf samþykki beggja fyrir flutningi greiðslumarks frá lögbýli, sbr. þó ákvæði 3. mgr. [Ákvörðun Bændasamtaka Íslands um staðfestingu eða synjun staðfestingar á aðilaskiptum með greiðslumark má skjóta til úrskurðarnefndar sem starfar skv. [49. gr.]¹⁾³⁾

Leiguliða er heimilt að kaupa greiðslumark á lögbýli og skal það sérstaklega skráð á nafn hans. Leiguliða er heimilt að selja sérskráð greiðslumark án samþykkis jarðareiganda. Þó skal jarðareigandi eiga forkaupsrétt við ábúðarlok leiguliða á því markaðsverði sem síðast liggur fyrir skv. 1. mgr.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um markaðsfyrirkomulag og aðilaskipti með greiðslumark og skráningu þess.]⁴⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ³⁾[L. 112/1999, 17. gr.](#) ⁴⁾[L. 69/1998, 14. gr.](#)

[55. gr.]¹⁾ [Beingreiðsla er framlag úr ríkissjóði til framleiðenda mjólkur og skal svara til 47,1% af verði mjólkur eins og það er ákveðið skv. 8. gr. laganna. Greiðslu til hvers lögbýlis samkvæmt greiðslumarki þess er heimilt að skipta á þann veg að hluti greiðslunnar verði óháður framleiðslu, að því tilskildu að framleiðsla lögbýlis sé ekki minni en tilskilið lágmark sem hlutfall eða heild af greiðslumarki, hluti greiðist eftir framleiðslu og hluti greiðist þannig að það stuðli að sem jafnastri dreifingu innleggs eftir mánuðum. Beingreiðsla skal greiðast mánaðarlega og skal framkvæmdanefnd búvörusamninga ákveða nánar greiðslutilhögun og fráviksmörk beingreiðslu fyrir upphaf hvers verðlagsárs, að fengnum tillögum Landsambands kúabænda. Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð, að fengnum tillögum framkvæmdanefndar búvörusamninga, nánari reglur um beingreiðslur, m.a. um framkvæmd þeirra, greiðslutilhögun, fráviksmörk og ráðstöfun beingreiðslna vegna ónýttis greiðslumarks.]²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 15. gr.](#) *Breytingar voru gerðar á greininni með 5. gr. l. 61/2004 og öðlast þær gildi 1. sept. 2005, sbr. 7. gr. s.l.*

[56. gr.]¹⁾ Ákvæði [49. gr.]¹⁾ um úrskurðarnefnd gildir einnig um ágreining vegna ákvörðunar á greiðslumarki lögbýla samkvæmt þessum kafla.

Allir þeir sem hafa fullvirðisrétt/greiðslumark til ráðstöfunar eða

hagnýtingar eða hafa með höndum framleiðslu mjólkur eru háðir þeim breytingum á réttarstöðu sem lög þessi hafa í för með sér.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um aðlögun og stjórn framleiðslu mjólkur.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[XI. kafli. Um framleiðslu og verðmyndun garð- og gróðurhúsaafurða 2002–2011.]¹⁾

¹⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[57. gr.]¹⁾ Markmið með ákvæðum þessa kafli um framleiðslu og verðmyndun gróðurhúsaafurða eru:

- a. að lækka verð til neytenda á innfluttum sem og innlendum garð- og gróðurhúsaafurðum,
- b. að auka hagkvæmni og samkeppnishæfni innlendirar grænmetisframleiðslu til hagsbóta fyrir grænmetisframleiðendur og neytendur,
- c. að treysta tekjugrundvöll grænmetisframleiðenda,
- d. að styðja framleiðslu- og markaðsmöguleika innlendirar framleiðslu þegar hún er nægjanleg að magni og gæðum.²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[58. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra er heimilt að gera samning við Bændasamtök Íslands eða Samband garðyrkjubænda um verkefni til þess að ná settum markmiðum skv. [57. gr.]¹⁾ Heimilt er að semja um beinar greiðslur til framleiðenda til lækkunar á verði einstakra tegunda afurða, framlög til rekstraraðfanga, framlög til fjárfestinga, framlög til úreldingar á gróðurhúsum og framlög til kynningar-, rannsóknar-, þróunar- og endurmenntunarverkefna.

Heimilt er landbúnaðarráðherra að fela öðrum stofnunum eða Bændasamtökum Íslands að annast faglega umsjón með verkefnum sem samið er um skv. 1. mgr. og framkvæmd þeirra, enda sé skipulag þeirra og starfsreglur í samræmi við ákvæði laga.

Landbúnaðarráðherra setur reglugerð um framkvæmd verkefna skv. 1. mgr. Þar skal m.a. kveðið á um heildarfjárhæð beingreiðslna og skiptingu eftir tegundum, fjárhæð á kíló tegundar/afurðar og gæðaflokka eftir tímabilum og lækkun eða hækkun fjárhæðar á kíló tegundar/afurðar þegar frávik verða frá áætlun um selt magn. Landbúnaðarráðherra auglýsir áætlaðar beingreiðslur á kíló tegundar fyrir 15. desember og koma þær til greiðslu á næsta almanaksári.²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[59. gr.]¹⁾ Rétt til beingreiðslna eiga allir framleiðendur tegunda sem samið er um skv. [58. gr.]¹⁾ en réttur til beingreiðslna takmarkast jafnframt við að um sé að ræða viðskipti milli bókhaldsskyldra einstaklinga eða lögaðila með virðisaukaskattsskylda veltu samkvæmt [lögum nr. 50/1988](#), um virðisaukaskatt.

Landbúnaðarráðherra er heimilt að fela öðrum stofnunum eða Bændasamtökum Íslands að halda skrá yfir rétthafa beingreiðslna samkvæmt þessum kafa. Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi beingreiðslna. Þegar um fleiri

sjálfstæða rekstraraðila er að ræða með aðskilinn búrekstur getur hver og einn þeirra verið handhafi beingreiðslna.²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[60. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra setur reglugerð um uppgjör beingreiðslna, þar á meðal um skyldu umsækjenda til að taka fram upplýsingar um afurð, verð og viðskiptakjör og um frágang viðskiptaskjala.

Ef framleiðandi verður ekki við kröfum skv. 1. mgr. skal réttur til beingreiðslna felldur niður þar til framleiðandi hefur gert fullnægjandi úrbætur. Framleiðandi sem hefur tekið við beingreiðslum á grundvelli vísitandi rangrar upplýsingagjafar skal endurgreiða ofteknar beingreiðslur með 50% álagi.²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[61. gr.]¹⁾ Ákvæði [49. gr.]¹⁾ um úrskurðarnefnd gilda einnig um ágreining um beingreiðslur samkvæmt þessum kafa.

Allir framleiðendur vörutegunda sem samningar skv. [58. gr.]¹⁾ ná til eru háðir þeim breytingum á réttarstöðu sem lög þessi hafa í för með sér.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerðum og öðrum stjórnvaldsreglum²⁾ nánari ákvæði um framkvæmd þessa kafli.³⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[Rgl. 482/2002.](#) ³⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[XII. kafli.]¹⁾ Um vinnslu og sölu búvara.

¹⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[62. gr.]¹⁾ ...²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 18. gr.](#)

[63. gr.]¹⁾ Byggingu og staðsetningu afurðastöðva skal haga á þann hátt sem hagkvæmastur er fyrir heildarskipulag viðkomandi búgreinar.

...²⁾

Við löggildingu sláturhúsa samkvæmt [\[lögum nr. 96 27. maí 1997](#), um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðisskoðun og gæðamat á sláturafurðum],³⁾ skal gætt ákvæða 1. mgr. þessarar greinar.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 19. gr.](#) ³⁾[L. 88/2000, 12. gr.](#)

[64. gr.]¹⁾ [Innflutningur landbúnaðarvara frá ríkjum, sem staðfest hafa aðild sína að samningnum um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar, skal vera óheftur nema önnur lög takmarki. Með þeim takmörkunum sem leiðir af ákvæðum fríværslunar- og annarra milliríkjasamninga sem Ísland er aðili að er landbúnaðarráðherra heimilt að takmarka innflutning landbúnaðarvara frá ríkjum utan Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar á vörum þeim er greinir í viðaukum I og II með lögum þessum.

Landbúnaðarráðherra er einnig heimilt að banna innflutning á afurðum dýra og plantna sem gefin hafa verið vaxtaraukandi efni á framleiðsluskeiðinu eða kunna að fela í sér leifar lyfja og annarra aðskotaeigna umfram það sem leyft er við framleiðslu hér á landi og geta verið hættuleg heilsu manna. Landbúnaðarráðherra ákveður

með reglugerð²⁾ á hvern hátt hagað skuli eftirliti með innflutningi afurðanna, sýnatöku og rannsóknnum.]³⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[Rg. 509/2004.](#) ³⁾[L. 87/1995, 18. gr.](#)

[65. gr.]¹⁾ [Landbúnaðarráðherra úthlutar tollkvótum fyrir landbúnaðarvörur samkvæmt viðaukum IIIA og B við [tollalög, nr. 55/1987](#), á þeim tollum sem tilgreindir eru í 6. gr. A í tollalögum.

Úthlutun tollkvóta skal, eftir því sem við getur átt, vera í samræmi við samninginn um málsmeðferð við veitingu innflutningsleyfa sem birtur er í 1. viðauka A við samninginn um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar.

Umsókn um tollkvóta má aðeins taka til greina að umsækjandi hafi heilðsöluleyfi. Heimilt er að skipta tollkvótum upp í einingar. Tollkvótum skal úthlutað til ákveðins tíma, allt að einu ári í senn. Berist umsóknir um meiri innflutning en sem nemur tollkvóta vörunnar skal heimilt að láta hlutkesti ráða úthlutun eða leita tilboða í heimildir til innflutnings samkvæmt tollkvótum og skal andvirðið þá renna í ríkissjóð. Endurúthluta má tollkvótum sem ekki eru nýttir innan þess frests sem tilgreindur er við úthlutun kvótans. Heimilt er í stað úthlutunar á tollkvóta að veita almenna heimild til innflutnings á þeim tollum sem um tollkvótana gilda.

Um viðurlög við misnotkun tollkvóta í því skyni að fá ívilnun í tolli eða sköttum við innflutning á vörum sem ekki falla undir tollkvótann skal fara skv. XIV. kafla [tollalaga, nr. 55/1987](#). Heimilt er að synja þeim um úthlutun tollkvóta sem gerst hefur sekur um misnotkun.

Landbúnaðarráðherra birtir í reglugerð þær reglur sem gilda um úthlutun tollkvóta samkvæmt þessari grein þar sem m.a. komi fram úthlutunarkvóti, innflutningstímabil, tollataxtar, viðurlög við misnotkun og aðrir skilmálar sem um innflutninginn skulu gilda.]²⁾
¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 87/1995, 19. gr.](#)

[[65. gr. A.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra er heimilt að úthluta tollkvótum fyrir landbúnaðarvörur samkvæmt viðaukum IVA og B við [tollalög, nr. 55/1987](#), á þeim tollum sem tilgreindir eru í 6. gr. A í tollalögum. Getur hann ákveðið hverju sinni hvaða tolltöxtum 3. og 4. mgr. tilvitnaðs ákvæðis er beitt. Úthlutun tollkvóta skal eftir því sem við getur átt fara eftir ákvæðum [65. gr.]¹⁾

Ráðherra getur ákveðið að tollkvóti í viðauka IVB, sem við úthlutun ber lægri toll en kveðið er á um í 2. mgr. 6. gr. A tollalaga, komi til frádráttar tollkvóta í viðauka IIIB. Skerðir þá kvótinn ekki úthlutunarheimildir samkvæmt þessari grein.

Við úthlutun tollkvóta hefur ráðherra hliðsjón af því hvort nægilegt framboð af viðkomandi vörum á hæfilegu verði er til staðar og hvort innflutningsmagn í tollkvótum IIIA og IIIB hafi náð þeim mörkum sem þar eru sett.

Landbúnaðarráðherra birtir í reglugerð þær reglur sem gilda um úthlutun tollkvóta samkvæmt þessari grein þar sem m.a. komi fram úthlutunarkvóti, innflutningstímabil, tolltaxtar, viðurlög við misnotkun, sbr. 4. mgr. [65. gr.],¹⁾ og aðrir skilmálar sem um innflutninginn skulu gilda.]²⁾
¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 87/1995, 20. gr.](#)

[66. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra getur með reglugerð ákveðið að mjólk og mjólkurvörur, egg, kartöflur, garðávextir og grænmeti, sem selja á innan lands eða flytja skal á erlendan markað, skuli metið, flokkað og merkt eftir tegundum, gæðum og uppruna enda fullnægi varan reglum um heilbrigði og hollustuhætti sem settar eru á grundvelli [[laga nr. 7 12. mars 1998](#), um hollustuhætti og mengunarvarnir],²⁾ og [[laga nr. 93 28. júní 1995](#), um matvæli].²⁾

Til að standa straum af kostnaði við mat samkvæmt þessari grein er ráðherra heimilt að láta innheimta sérstakt matsgjald af þeirri vöru sem matið tekur til og má gjaldið vera tiltekin krónutala á hverja þyngdareiningu eða hlutfall af verði vörunnar til framleiðanda. Matsgjaldið má þó aldrei vera hærra en sem nemur 1,5% af verði vörunnar til framleiðanda. Framleiðandi þeirrar vöru, sem tekin er til mats, er ábyrgur fyrir greiðslu matsgjalds. Gjald þetta má taka lögtaki. Heimilt er að ákveða að það skuli innheimt með búnaðarmálasjósðsgjaldi samkvæmt [lögum nr. 41 15. maí 1990](#).³⁾

Landbúnaðarráðherra ákveður yfirstjórn mats þeirra búvara sem ákveðið er að taka til mats samkvæmt þessari grein.

Um löggildingu matsmanna fer eftir ákvæðum í reglugerð og er þar heimilt að ákveða að afurðastöð og söluaðilar skuli á sinn kostnað hafa í þjónustu sinni matsmenn til að framkvæma mat samkvæmt þessari grein. Þá eina má skipa eða löggilda sem matsmenn sem hafa góða þekkingu á viðkomandi búvöru og reynslu í öllu er varðar meðferð varanna og mat á þeim.

Í reglugerð skulu sett ákvæði um matsreglur, gæðaflokkun, framkvæmd mats, yfirmat og annað sem lýtur að matinu.

Afurðastöðvum og öðrum, sem annast sölumeðferð þeirra búvara sem mat samkvæmt þessari grein tekur til, er skylt að sjá matsmönnum fyrir aðstöðu til að framkvæma matið samkvæmt nánari reglum sem settar skulu í reglugerð.

Við verðlagningu búvara skal verð þeirra ákveðið mismunandi eftir tegunda- og gæðaflokkum sem ákveðnir eru samkvæmt þessari grein, [[lögum nr. 96 27. maí 1997](#), um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðisskoðun og gæðamat á sláturafurðum],²⁾ [lögum nr. 57 16. maí 1990](#), um flokkun og mat á gærum og ull, og öðrum lögum og reglum um sama efni.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 88/2000, 13. gr.](#) ³⁾Nú í [L. 84/1997](#).

[67. gr.]¹⁾ Þeir sem versla með búvörur skulu fullnægja skilyrðum laga og annarra ákvarðana yfirvalda um slíka starfsemi og hafa fullnægjandi aðstöðu til meðferðar, flutnings og geymslu þeirrar vöru sem þeir taka til sölumeðferðar samkvæmt reglum heilbrigðisyfirvalda.

Nú selur framleiðandi eigin búvöruframleiðslu til smásölverslunar eða neytenda og er honum þá skylt að fullnægja ákvæðum laga og annarra ákvarðana yfirvalda um flokkun, mat, flutning, geymslu og annað sem lýtur að meðferð vörunnar. Skylt er seljanda og kaupanda að veita [landbúnaðarráðuneytinu]²⁾ allar umbeðnar upplýsingar um sölna, þar á meðal um uppruna

vörunnar, svo að ganga megi úr skugga um að ofangreind skilyrði hafi verið uppfyllt.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 20. gr.](#)

[68.–70. gr.]¹⁾...²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 18. gr.](#)

[71. gr.]¹⁾ [Þrátt fyrir ákvæði samkeppnislaga er afurðastöðvum í mjólkuriðnaði heimilt að sameinast, gera með sér samkomulag um verkaskiptingu milli mjólkursamlaga að því er varðar framleiðslu einstakra mjólkurvara og hafa með sér annars konar samstarf til þess að halda niðri kostnaði við framleiðslu, geymslu og dreifingu mjólkurafurða.]²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 85/2004, 2. gr.](#)

[72.–73. gr.]¹⁾...²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 18. gr.](#)

[74. gr.]¹⁾ [Bændasamtök Íslands]²⁾ og sláturleyfishafar skulu gera samkomulag um verkaskiptingu á milli sláturleyfishafa vegna slátrunar og verkunar sauðfjár- og stórgripaafurða til sölu á erlenda markaði með tilliti til mismunandi heimilda þeirra til slátrunar og verkunar á þessum búvörum til útflutnings og þess að sala hvers sláturleyfishafa á innlendum markaði miðist við hlutfall heimilaðrar framleiðslu skv. 30. gr. þeirra framleiðenda sem eru í viðskiptum hjá sláturleyfishafa.

Heimilt er að gera slíkt samkomulag til tiltekins tíma og skal aðilum heimilt að óska endurskoðunar á því vegna breyttra aðstæðna, eftir því sem nánar er tekið til í samkomulaginu. Samkomulagið öðlast ekki gildi fyrr en landbúnaðarráðherra hefur staðfest það.

Nú næst ekki slíkt samkomulag sem um ræðir í 1. mgr. eða ráðherra neitar að staðfesta það og skal ráðherra þá úrskurða framangreinda verkaskiptingu. Úrskurður þessi skal vera tímabundinn og má gilda í allt að tvö ár. Aðilum er á þessu tímabili frjálst að gera með sér samkomulag skv. 1. mgr. er komi í stað úrskurðar ráðherra. Í slíkum úrskurði er heimilt að kveða á um magn og verun þessara búvara og skiptingu þeirra til sölu innan lands og utan.

Brjótí sláturleyfishafi gegn samkomulagi eða úrskurði samkvæmt þessari grein er ráðherra heimilt að svipta viðkomandi sláturleyfi samkvæmt [lögum nr. 96 27. maí 1997, um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðis skoðun og gæðamat á sláturafurðum].³⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#) ³⁾[L. 88/2000, 14. gr.](#)

[75. gr.]¹⁾ Framleiðsluráð landbúnaðarins hættir rekstri Grænmetisverslunar landbúnaðarins frá og með 1. júní 1986.

Landbúnaðarráðherra er þó heimilt að ákveða að breyting skv. 1. mgr. verði fyrr enda hafi þá náðst samkomulag við aðila skv. 3. mgr. um yfirtöku á rekstri fyrirtækisins, sölu og leigu á eignum þess og að hið nýja fyrirtæki gefi fastráðnu starfsfólki Grænmetisverslunar landbúnaðarins kost á sambærilegum störfum. Skulu ákvæði [14. gr. laga nr. 38 14. apríl 1954](#),²⁾ um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, þá ekki ná til þeirra starfsmanna

Grænmetisverslunar landbúnaðarins sem njóta lögmættar samkvæmt þeim lögum.

Heimilt er landbúnaðarráðherra að selja samtökum framleiðenda kartafna og grænmetis eða hlutafélagi í eigu þessara aðila eignir Grænmetisverslunar landbúnaðarins, aðrar en fasteignir. Þá er ráðherra heimilt að leigja sömu aðilum núverandi fasteignir Grænmetisverslunar landbúnaðarins til reksturs dreifingar- og sölufyrirtækis með kartöflur og grænmeti.

Tekjur, sem fást við sölu og leigu á eignum skv. 3. mgr., ásamt sjóðum Grænmetisverslunar landbúnaðarins við starfslok, skulu lagðar í sérstakan sjóð sem hefur það verkefni að styrkja stofnræktun garðávaxta, rannsóknir og tilraunir með ræktun og meðferð garðávaxta og vöruþróun á þessu sviði. Sjóðurinn skal vera í vörslu Framleiðnisjóðs landbúnaðarins og annast stjórn hans úthlutun úr sjóðnum samkvæmt ákvæðum reglugerðar er landbúnaðarráðherra setur.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[Nú l. 70/1996.](#)

[76. gr.]¹⁾ Þar sem afurðastöð búvara er í eigu aðila sem hefur með höndum annan rekstur er skylt að halda bókhaldi og fjárreiðum afurðastöðvarinnar aðgreindum frá öðrum rekstri viðkomandi aðila.

Þá getur [verðlagsnefnd búvöru]²⁾ ákveðið að afurðastöðvar skuli setja reikninga sína upp með samræmdum hætti.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 16. gr.](#)

[XIII. kafli.]¹⁾ Ýmis ákvæði.

¹⁾[L. 84/2002, 2. gr.](#)

[77. gr.]¹⁾ [Bændasamtök Íslands láta safna og gefa út ár hvert skýrslu um framleiðslu búvara, vinnslu þeirra og sölu, markaðshorfur og afkomu landbúnaðarins á hverjum tíma. Þá skulu samtökin gera áætlanir um framleiðslu og sölu búvara.

Skylt er öllum þeim er hafa með höndum vinnslu eða sölu búvara að láta samtökunum í té allar upplýsingar er þeim geta að gagni komið við störf þeirra og þeir geta veitt, þar með talið upplýsingar um verð búvöru til framleiðenda.]²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 22. gr.](#)

[78. gr.]¹⁾ Kostnaður við framkvæmd IV. kafla þessara laga greiðist úr ríkissjóði. Ráðherra ákveður þóknun nefndarmanna í verðlagsnefnd ...²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 69/1998, 16. gr.](#)

[79. gr.]¹⁾ [Landbúnaðarráðherra skal setja reglugerð²⁾ um gæðastjórn í landbúnaðarframleiðslu. Í reglugerðinni skal lýst kröfum um gæðastjórn, vinnslu, geymslu og dreifingu íslenskra landbúnaðarafurða.]³⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[Rg. 504/1998, sbr. 15/2000.](#) ³⁾[L. 124/1995, 20. gr.](#)

[80. gr.]¹⁾...²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 23. gr.](#)

[81. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð²⁾ nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[Rg. 224/1994, rg. 373/1993, rg. 60/1994, sbr. 660/1994; rg. 407/1997, sbr. 617/1997; rg. 522/1997, rg. 523/1997, rg. 524/1998, sbr. 488/1999, 615/2001 og 777/2001; rg. 651/2001.](#)

[82. gr.]¹⁾ Með mál út af brotum gegn lögum þessum og reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim, skal farið sem opinber mál. Varða brot sektum nema þyngri refsing liggji við samkvæmt öðrum lögum.

Ef aðili, sem samkvæmt lögum þessum er skylt að gefa [Bændasamtökum Íslands]²⁾ skýrslu eða upplýsingar, tregðast við að láta þær í té má beita dagsektum frá 100–5.000 kr., eftir því sem nánar er ákveðið í reglugerð.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 112/1999, 4. gr.](#)

[83. gr.]¹⁾ Ákvæði laga þessara um greiðslumark og beinar greiðslur ríkissjóðs til framleiðenda mjólkur og sauðfjárafurða á lögbýlum falla úr gildi 31. ágúst 1998 nema samningur hafi verið gerður á grundvelli a-liðar 1. mgr. 30. gr.

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#)

[84. gr.]¹⁾ [[Landbúnaðarráðherra er heimilt, til þess að jafna samkeppnisstöðu innlendra og innfluttra vara, að leggja verðjöfnunargjöld á innfluttar vörur úr viðaukum I og II²⁾ með lögum þessum, sem unnar eru úr landbúnaðarhráefnum, sem jafnframt eru framleiddar hér á landi og sem heimilt er að leggja verðjöfnunargjöld á samkvæmt ákvæðum í fríværslunar- og öðrum milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að.]³⁾

Verðjöfnunargjöld samkvæmt þessari grein skulu innheimt við tollafgreiðslu og renna í ríkissjóð.

Fjárhæð verðjöfnunargjalds má að hámarki vera mismunur annars vegar á innlendu verði hráefnis sem ákveðið er skv. 1. tölul. og hins vegar erlendu viðmiðunarverði sem ákveðið er skv. 2. tölul.:

1. Innlent verð skal ákveðið í eftirfarandi röð:
 - 1.1. Umsamið innlent viðmiðunarverð í fríværslunar- og milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að og bókunum við þá og tekur til hlutaðeigandi innflutnings.
 - 1.2. Samkvæmt IV. kafla laga þessara ef verð er ákveðið og birt í samræmi við þær reglur.
 - 1.3. Í samræmi við reglur [6. gr. laga nr. 97/1987](#), um vörugjald.
2. Erlent viðmiðunarverð skal ákveðið þannig eftir því sem við á um hlutaðeigandi innflutning:
 - 2.1. Viðmiðunarverð sem lagt er til grundvallar samkvæmt verðjöfnunarákvæðum í bókun 3 við samninginn um Evrópska efnahagssvæðið.
 - 2.2. Viðmiðunarverð sem lagt er til grundvallar samkvæmt bókun 2 við samning milli Íslands og Efnahagsbandalags Evrópu.
 - 2.3. Viðmiðunarverð sem lagt er til grundvallar í verðjöfnunarákvæðum í öðrum fríværslunarsamningum en skv. 2.1 og 2.2 sem Ísland er aðili að á hverjum tíma.

2.4. Viðmiðunarverð sem birt er sem heimsmarkaðsverð einstakra landbúnaðarhráefna af hálfu Evrópusambandsins eða fríværslunarsamtaka, og skal ráðherra ákveða nánar í reglugerð við hvaða verð miðað er á hverri hráefnistegund. Komi í ljós að framleiðendur vöru eigi kost á að kaupa hráefni á lægra verði en birtu viðmiðunarverði samkvæmt framangreindu í að minnsta kosti þrjá mánuði er ráðherra heimilt að ákveða tímabundið að miða við það verð sem sérstaklega ákvarðað viðmiðunarverð. Sé viðmiðunarverð ekki birt með framangreindum hætti skal viðmiðunarverð ákvarðað í samræmi við það verð sem framleiðendur eiga kost á að kaupa hráefni á.

Landbúnaðarráðherra skal jafnan við ákvörðun verðjöfnunargjalds birta í reglugerð það innlenda og erlenda viðmiðunarverð sem notað er við ákvörðun gjaldsins.

Jafnan skal miða við verð á sama sölustigi nema annað leiði af ákvæðum fríværslunar- og milliríkjasamninga. Verðjöfnunargjöld má leggja á sem krónutölu á magneiningu eða sem hlutfallslegt gjald.

Ráðherra ákveður álagningu gjalda samkvæmt þessari grein í reglugerð. Álagning verðjöfnunargjalds skal vera í samræmi við þá skilmála sem kveðið er á um í fríværslunar- og milliríkjasamningum og takmarkast hverju sinni af því að verðjöfnunargjald að viðbættum innflutningsgjöldum sé innan þeirra marka sem skilgreind eru í fríværslunar- og milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að.

...³⁾

Að því leyti sem eigi er ákveðið í lögum þessum eða reglugerð eða öðrum fyriræluðum settum samkvæmt lögum þessum um vöruflokkun, gjalddaga, innheimtu, lögvernd verðjöfnunargjalda, refsingar og aðra framkvæmd varðandi verðjöfnunargjöld skulu gilda eftir því sem við geta átt ákvæði [tollalaga, nr. 55/1987](#), með síðari breytingum.

Heimild landbúnaðarráðherra samkvæmt þessari grein skal koma í stað heimildar fjármálaráðherra skv. 120. gr. A í [tollalögum, nr. 55/1987](#), með síðari breytingum, að því er varðar þær vörur sem grein þessi tekur til.]⁴⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾*Um viðauka þessa vísast til Stjtið. A 1994, bls. 74–83.* ³⁾[L. 87/1995, 21. gr.](#) ⁴⁾[L. 34/1994, 3. gr.](#)

[[85. gr.]¹⁾ Heimilt er að endurgreiða verðjöfnunargjöld við útflutning á vörum sem innihalda landbúnaðarhráefni. Ráðherra ákveður með reglugerð þær vörur sem verðjöfnun tekur til og hver endurgreiðslan skuli vera.

...²⁾³⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 87/1995, 22. gr.](#) ³⁾[L. 126/1993, 2. gr.](#)

[85. gr. A. Til þess að jafna samkeppnisstöðu innlendra vara við útflutning er landbúnaðarráðherra heimilt að greiða verðjöfnun við útflutning fullunninna vara sem innihalda innlend

landbúnaðarhráefni. Verðjöfnun skal vera jöfn mismun á innlendu viðmiðunarverði og erlendu viðmiðunarverði hversrar tegundar hráefnis sem notað er við framleiðslu vörunnar. Greiðslur miðast við heimildir fjárlaga hverju sinni.

Landbúnaðarráðherra gefur út reglugerð¹⁾ þar sem tilgreind skulu þau tollskrárnúmer sem heimilt er að greiða verðjöfnun fyrir, þær hráefnistegundir sem heimilt er að verðjafna, viðmiðunarverð innlendra landbúnaðarhráefna, erlend viðmiðunarverð sömu hráefna og nánari skilyrði verðjöfnunar. Í henni skal jafnframt kveðið á um tilhögun greiðslu og heimild ráðherra til að fresta greiðslum sem kunna að vera umfram fjárveitingar Alþingis hverju sinni.

Sækja skal um verðjöfnun til landbúnaðarráðuneytis. Tollstjórinn í Reykjavík annast greiðslu verðjöfnunar að uppfylltum skilyrðum reglugerðar skv. 2. mgr.]²⁾

¹⁾[Rg. 535/2003.](#) ²⁾[L. 82/2003, 1. gr.](#)

[86. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra getur ákveðið að lagður verði á tollur samkvæmt ákvæðum 120. gr. tollalaga við innflutning á þeim vörum sem vísað er til í 1. mgr. 5. gr. samningsins um landbúnað í 1. viðauka A við samninginn um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunar og merktar eru SSG í viðauka IIA í tollalögum. Ráðherra setur reglugerð þar sem m.a. skal kveðið á um þær vörur sem álagningin tekur til, viðmiðanir um verð og magn skv. a- og b-liðum 1. mgr. 5. gr. samningsins um landbúnað.]²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 87/1995, 23. gr.](#)

[87. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra skipar þriggja manna nefnd sem skal vera til ráðuneytis um ákvæði laga þessara um inn- og útflutning landbúnaðarvara. Einn skal skipaður án tilnefningar og skal hann vera formaður nefndarinnar, annar skal tilnefndur af fjármálaráðherra og sá þriðji skal tilnefndur af viðskiptaráðherra. Varamenn skal skipa með sama hætti.

Nefndin skal vera landbúnaðarráðherra til ráðuneytis um neðangreind atriði:

- Úthlutun tollkvóta skv. [65. gr. og 65. gr. A.]¹⁾
- Ákvörðun verðjöfnunargjalda við inn- og útflutning skv. [84. og 85. gr.]¹⁾
- Beitingu viðbótartolla skv. [86. gr.]¹⁾
- Nefndin skal afla allra upplýsinga um verð á viðkomandi landbúnaðarvörum innan lands og utan, framleiðslumagn, innflutning og útflutning og annað sem nauðsynlegt er vegna starfa hennar og gera tillögur til landbúnaðarráðherra um þau verkefni sem henni eru falin með lögum þessum.]²⁾

¹⁾[L. 101/2002, 4. gr.](#) ²⁾[L. 87/1995, 24. gr.](#)

Ákvæði til bráðabirgða.

A.[...]¹⁾²⁾

B. ...

C. ...³⁾

D. -F. ...

[G. ...]⁴⁾

[H. ...]⁵⁾

[I. ...]⁶⁾

[J. ...]⁷⁾

[K. [Heimilt er landbúnaðarráðherra, að fengnum tillögum verðlagsnefndar búvara, að verja til eftirfarandi verkefna eftirstöðvum af verðmiðlunargjöldum sem ekki hefur verið ráðstafað:

- Rannsóknar- og þróunarverkefna í framleiðslu og vinnslu mjólkur.
- Endurmenntunar er leiði til meiri gæða og hagræðingar í framleiðslu mjólkur.
- Hagrannsóknna vegna verðlagningar og úttekta á stöðu framleiðslu og/eða vinnslu mjólkur.
- Lækkunar á tilteknum mjólkurafurðum.]⁸⁾⁹⁾

[L. ...]¹⁰⁾

[M. ...]¹¹⁾

[N. ...]¹²⁾¹³⁾

[O. Verðmiðlunargjöld og verðskerðingargjöld, sem innheimt verða af verði til framleiðenda og af slátur- og heildsöluakostnaði eftir 1. september 1998, skulu endurgreidd framleiðendum og sláturleyfishöfum í samræmi við ákvæði laga þessara.]¹⁴⁾

[P. Landbúnaðarráðherra skal leggja fyrir Alþingi eigi síðar en 1. febrúar 2002 frumvarp til laga um breytingu á IX. kafla laganna með nánari ákvæðum um álagsgreiðslur vegna gæðastýringar.]¹⁵⁾

[Q. Réttur til beingreiðslna skv. XI. kafla árin 2002 og 2003 skal takmarkaður við að hafi sé framleiðsla á viðkomandi vörutegund 1. mars 2002 í þeirri garðyrkjustöð sem sótt er um beingreiðslur vegna, eða vörutegundin hafi verið framleidd þar á árinu 2001. Þessi réttur er bundinn framleiðslustað en ekki framleiðanda.]¹⁶⁾

[R. Samningur milli ríkisstjórnar Íslands og Bændasamtaka Íslands um framleiðslu sauðfjárafurða frá 11. mars 2000 skal tekinn til endurskoðunar á árinu 2002.]¹⁷⁾

[S. Vegna frestunar á gildistökuákvæði um gæðastýrðan framleiðsluferil til 1. janúar 2004 skal sú fjárhæð sem beingreiðslur lækka um á árinu 2003, sbr. 39. gr., renna til greiðslu sérstaks álags á framleitt dillkakjöt á sama hátt og uppkaupaálag, sbr. 4. mgr. 38. gr.]¹⁷⁾

)

[T. Landbúnaðarráðherra er heimilt að gera samninga við sauðfjárbændur, sem hafa náð eða ná 64 ára aldri á tímabilinu 2004–2007, um að eiga hvorki né halda sauðfé til og með 31. desember 2007 en halda óskertum beingreiðslum á sama tíma á meðan greiðslumark sauðfjár er í eigu hlutaðeigandi bænda og áfram skráð á lögbýli. Þeim er þó heimilt að halda eftir allt að tíu vetrarfóðruðum kindum, enda séu afurðir þeirra til eigin nota. Ráðherra er jafnframt heimilt að kveða svo á um í samningunum að þeir bændur sem hyggjast hefja sauðfjárrækt að nýju megi koma sér upp bústofni frá 1. september 2007. Samningunum skal

þinglýst sem kvöðum á viðkomandi lögbýli sem gilda til 31. desember 2007. Verði eigendaskipti að greiðslumarki eða lögbýli fellur samningurinn niður og hin þinglýsta kvöð.]¹⁸⁾

¹⁾[L. 121/1995, 1. gr.](#) ²⁾[L. 99/1995, 2. gr.](#) ³⁾Ákvæðinu var breytt með [l. 147/1995, 3. gr.](#) ⁴⁾[L. 85/1994, 3. gr.](#) ⁵⁾[L. 141/1994, 2. gr.](#) ⁶⁾[L. 87/1995, brbákv. I.](#) ⁷⁾[L. 87/1995, brbákv. II.](#) ⁸⁾[L. 69/1998, 17. gr.](#) ⁹⁾[L. 99/1995, brbákv., sbr. l. 124/1995, 21. gr.](#) ¹⁰⁾[L. 124/1995, brbákv. I.](#) ¹¹⁾[L. 124/1995, brbákv. II.](#) ¹²⁾[L. 77/1997, 3. gr.](#) ¹³⁾[L. 124/1995, brbákv. III.](#) ¹⁴⁾[L. 130/1998, brbákv.](#) ¹⁵⁾[L. 88/2000, brbákv.](#) ¹⁶⁾[L. 84/2002, brbákv.](#) ¹⁷⁾[L. 101/2002, 5. gr.](#) ¹⁸⁾[L. 131/2003, 1. gr.](#)

